Gemeente Amsterdam

Najaarsnota 2020

Dit is een publicatie van de Gemeente Amsterdam
Postbus 202, 1000 AE Amsterdam
www.amsterdam.nl

Vormgeving: DSGN.FRM
Fotografie: Fotobank Gemeente Amsterdam

Datum: 22 oktober 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

Leeswijzer 5

1 Financiële hoofdlijnen 6

1.1 Het financiële beeld 9
1.2 Afwijkingen per programma 11
1.3 Ontwikkeling externe financiering 17

2 Programma's 18

2.1 Veiligheid 20
2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat 24
2.3 Economie 40
2.4 Kunst, cultuur en erfgoed 45
2.5 Onderwijs 49
2.6 Sport 53
2.7 Werk, inkomen en participatie 57
2.8 Volksgezondheid, jeugd en zorg 67
2.9 Duurzaamheid en ruimtelijke ordening 75
2.10 Grond 86
2.11 Wonen en groen 90
2.12 Moderne open overheid 99
2.A Algemene dekkingsmiddelen 106
2.B Bestuur en Organisatie 116

3 Personeel en organisatie 124

4 Voortgang van de aanbevelingen van de rekeningencommissie en ACAM 127

4.1 Inleiding en leeswijzer 129
4.2 Voortgang van de aanbevelingen van de Rekeningencommissie en ACAM Najaarsnota 2020 130

5 Stedelijke Mobiliteitsfonds 132

6 Financiële overzichten 138

6.1 Begrotingswijzigingen Najaarsnota 2020 140
6.2 Doelenraming 145
6.3 Taakveldenraming 155
6.4 Verloopstaat reserves 157
6.5 Verloopstaat voorzieningen 165
6.6 Brugstaat 169

Voorwoord

Beste Amsterdammer,

Voor u ligt de Najaarsnota 2020. De meest actuele stand van zaken van het lopende begrotingsjaar. Deze verschijnt midden in de crisis die de corona-uitbraak sinds het voorjaar heeft veroorzaakt.

De inkomsten van de stad worden hard geraakt. Vooral door het wegblijven van bezoekers verwachten we over heel 2020 een kleine € 150 miljoen minder aan inkomsten uit toeristenbelasting en een daling van de parkeerinkomsten van 50 miljoen euro. Ook de dividenden van een aantal van onze deelnemingen zoals Schiphol of RAI worden dit jaar niet uitgekeerd. In de voorjaarsbrief van medio mei werd een negatief resultaat einde jaar van € 261 miljoen verwacht. Nu staat de prognose op € 198 miljoen negatief. In het verwachte resultaat zijn de steunpakketten van het Rijk voor de gemeenten voor dit jaar, zover nu bekend, meegenomen. Dat was bij de voorjaarsbrief nog niet het geval.

We hebben als stad een Algemene reserve om risico's en tegenvallers op te vangen. In de stresstest die we elk jaar uitvoeren, is de uitkomst dat je met de Algemene reserve twee jaar hebt om de financiële effecten van een crisis op te vangen. Deze pandemie laat zien dat het snel kan gaan. De najaarsnota geeft een prognose einde jaar. Met deze stand zou de Algemene reserve, nu € 260 miljoen, eind 2020 circa € 90 miljoen bedragen.

Daarmee hebben we er wel bewust voor gekozen om alle investeringen in de stad dit jaar door te zetten. Zo zijn er langjarige contracten gesloten voor het herstel van kades en bruggen in de stad en is er een noodkas van € 50 miljoen ingezet voor extra crisismaatregelen.

Kortom: we vangen, ook met hulp van het Rijk, de klap op in 2020 via de Algemene reserve. In de Begroting 2021 die tegelijk wordt gepubliceerd zorgen we dat de Algemene reserve in de meerjarenbegroting weer wordt aangevuld tot een solide niveau. En blijven we vooral ook investeren in de stad.

Vriendelijke groet,

Victor Everhardt
Wethouder Financiën

Leeswijzer

In de najaarsnota gaan wij in op de financiële en beleidsmatige afwijkingen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. In deze leeswijzer lichten wij alle onderdelen van de najaarsnota toe.

Financiële hoofdlijnen

In deze paragraaf staan de financiële hoofdlijnen voor het jaar 2020. We beschrijven de belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten voor de gemeente Amsterdam. Ook lichten wij de meest opvallende financiële mutaties en de relevante ontwikkelingen richting het einde van het jaar toe.

Programma's

De Najaarsnota 2020 is opgebouwd uit twaalf programma's, het overzicht algemene dekkingsmiddelen en het programma Bestuur en Organisatie, inclusief het overzicht overhead. De twaalf programma's zijn onderverdeeld in programmaonderdelen. Per programmaonderdeel gaan wij in op de financiële en beleidsmatige afwijkingen en ontwikkelingen.

De financiële tabellen laten de begrotingswijzigingen zien die in de najaarsnota zijn verwerkt. De begrotingswijzigingen zetten we af tegen de laatste stand van de begroting. Voor deze najaarsnota is dat de stand van de Voorjaarsbrief 2020. De begrotingswijzigingen leiden tot een aangepaste begrotingsstand die wij meenemen in de gemarkeerde kolom 'Najaarsnota 2020'.

Onderdeel van de beleidsmatige ontwikkelingen is de voortgang op de doelen (wat willen wij bereiken), de activiteiten (wat gaan wij daarvoor doen) en de indicatoren. De indicatoren geven aan in hoeverre de doelen uit de begroting behaald worden. Alleen de doelen en activiteiten waarvan we verwachten dat de indicatoren aan het einde van het jaar zullen afwijken van de streefwaarde in de begroting, nemen wij met een redengevende verklaring op in deze najaarsnota. De indicatoren waarvoor we geen wijziging verwachten of waarvoor in de Begroting 2020 geen streefwaarden zijn bepaald, nemen wij niet op.

Personeel en organisatie

In deze paragraaf doen wij verslag van de ontwikkelingen op het gebied van personeel en externe inhuur.

Voortgang van de aanbevelingen van rekeningencommissie, ACAM en Rekenkamer

In de Najaarsnota 2020 rapporteert het college over de opvolging van de aanbevelingen van de rekeningencommissie en ACAM. In deze najaarsnota wordt er op een nieuwe manier gerapporteerd. In deze paragraaf wordt voortaan een monitor opgenomen waarin onder meer duidelijk wordt of een aanbeveling is afgedaan of niet, in welke gevallen een voortgangsbrief of -rapportage aan de orde is en wanneer die is of zal worden ingebracht in een raadscommissie.

Stedelijk Mobiliteitsfonds

In deze paragraaf doen wij verslag van de ontwikkelingen op het gebied van het Stedelijk Mobiliteitsfonds (SMF).

Financiële overzichten

In deze paragraaf staan de begrotingswijzigingen, doelenraming, taakveldenraming, de verloopstaat reserves en voorzieningen en de brugstaat.

1

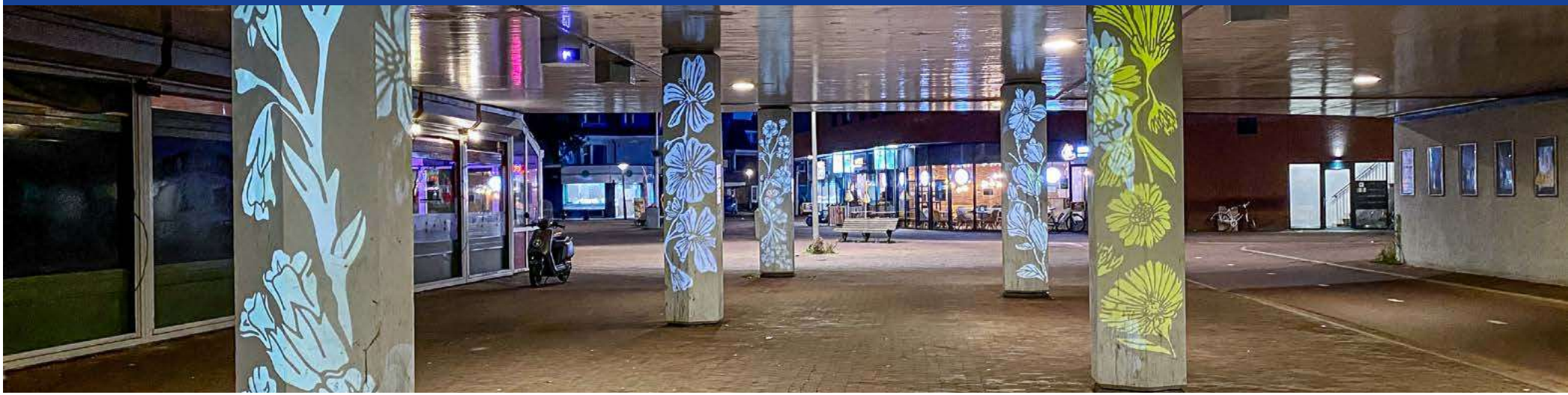

1 Financiële hoofdlijnen

1.1 Het financiële beeld 9
1.2 Afwijkingen per programma 11
1.3 Ontwikkeling externe financiering 17

1 Financiële hoofdlijnen

Volgens de Beleidsnota P&C rapporteert het college in de najaarsnota over de uitputting van de begroting van het lopende jaar. Deze vorm van rapporteren is niet verplicht vanuit wetgeving of vanuit het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Met de najaarsnota informeert het college de raad over verwachte afwijkingen ten aanzien van:

- het beleid (doelstellingen en indicatoren) en
- de financiën.

De afwijkingen op de financiën zetten we af tegen de laatste stand van de begroting die door de raad is vastgesteld. Voor de Najaarsnota 2020 is dat de begrotingsstand 2020 zoals opgenomen in de Voorjaarsbrief 2020. De afwijkingen die in deze najaarsnota worden gepresenteerd als begrotingswijzigingen geven een aanwijzing voor het verwachte rekeningresultaat.

In dit hoofdstuk geven we een tussentijds overzicht van onze financiën op hoofdlijnen. In paragraaf 1.1 komen de belangrijke financiële ontwikkelingen aan bod. We tonen onder andere het geprognosticeerde rekeningresultaat en de totalen per programma van de begroting. In paragraaf 1.2 gaan we in op de voorname afwijkingen per programma. In paragraaf 1.3 staan we stil bij de externe financiering.

1.1 Het financiële beeld

De financiële ontwikkelingen in de Najaarsnota 2020 laten het volgende beeld zien van het verwachte rekeningresultaat:

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	5.412,5	420,4	5.832,9
Lasten	5.879,7	145,8	6.025,6
*w.v. noodkas**	*50,0*	*50,0*	*50,0*
Saldo van baten en lasten	**-467,2**	**274,5**	**-192,7**
Onttrekking reserves	1.123,2	-79,3	1.043,9
Toevoeging reserves	917,3	131,8	1.051,8
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	**205,9**	**-211,1**	**-5,2**
Totaal**	**-261,3**	**63,4**	**-197,9**
Onttrekking Algemene reserve		*197,9*	*197,9*
Saldo na bestemming	**261,3**	**-261,3**	**0,0**

* Bij de Voorjaarsbrief 2020 is € 50,0 miljoen beschikbaar gesteld voor de noodkas. De uitgaven die gedekt worden uit deze noodkas zijn bij de Voorjaarsbrief 2020 nog niet als begrotingswijziging verwerkt. In deze Najaarsnota is de € 50,0 miljoen ingevuld en verdeeld naar de verschillende programma's.

** Dit is inclusief de noodkas van € 50 miljoen. De werkelijke begrotingswijziging bij de Najaarsnota 2020 ten opzichte van de Voorjaarsnota 2020 is € 13,4 miljoen.

De laatst vastgestelde begroting 2020, met een saldo € 261,3 miljoen, betreft de stand uit de Voorjaarsbrief 2020. Deze stand houdt rekening met de noodkas van € 50,0 miljoen, maar die niet als begrotingswijziging is verwerkt. De noodkas is ingesteld voor het opvangen van coronaeffecten en wordt in deze Najaarsnota 2020 als begrotingswijziging verwerkt. In deze najaarsnota verbetert het saldo voor 2020 ten opzichte van de Voorjaarsbrief 2020 met € 63,4 miljoen naar € 197,9 miljoen. Dit komt vooral door:

- Een positief effect van de compensatiepakketten van het Rijk van € 135,8 miljoen, dat vooral bestaat uit de compensatie voor gederfde inkomsten voor parkeren en toeristenbelasting.
- Een deel van dit compensatiepakket wordt vertaald naar de programma's, waardoor het overige effect op het gemeentefonds met € 36,7 miljoen afneemt.
- Een positief effect van € 35,4 miljoen voor parkeeropbrengsten. Bij de Voorjaarsbrief 2020 was de eerste inschatting dat de parkeeropbrengsten voor 2020 als gevolg van de coronacrisis € 75,0 miljoen lager zouden uitvallen. Vanuit de Rijksoverheid krijgt Amsterdam een (eerste) compensatie voor gederfde parkeeropbrengsten van € 39,4 miljoen. De lagere inkomsten en de compensatie vanuit het Rijk leiden tot een lagere toevoeging aan het Stedelijk Mobiliteitsfonds. Overigens is de inschatting van de lagere parkeeropbrengsten bijgesteld naar € 50,0 miljoen minder inkomsten.
- Bij de Voorjaarsbrief 2020 was een nadeel op de belastingopbrengsten van € 100 miljoen in de begroting opgenomen als verwacht effect van de coronacrisis. De tegenvaller op de (toeristen) belasting is € 46,0 miljoen hoger. Door de coronacrisis zijn de bezoekersaantallen fors gedaald en tonen de opbrengsten toeristen- en vermakelijkhedenretributie een forse afname. Deze € 46,0 miljoen komt bovenop de € 100,0 miljoen aan nadeel op de belastingopbrengsten die al bij de Voorjaarsbrief 2020 in de begroting is opgenomen.
- Hogere lasten in programma 8 Jeugd en Zorg van € 15,6 miljoen voor diverse knelpunten waaronder € 4,0 miljoen voor hulpmiddelen, woon- en vervoersvoorzieningen, € 3,0 miljoen voor Hulp bij Huishouden door een stijging van de vraag, € 3,0 miljoen voor niet gecontracteerde zorg (Individuele Betaalopdrachten, IBO's) en € 2,0 miljoen voor Persoonsgebonden Budget (PGB) Zorg. Dit wordt verder toegelicht in het programma.
- Hogere lasten in onderdeel B Bestuur en organisatie van € 6,5 miljoen door hogere ICT-lasten als gevolg van de fusie met Weesp (€ 2,9 miljoen) en vanwege noodzakelijke ICT-maatregelen die zijn

getroffen om het thuiswerken als gevolg van corona te faciliteren (€ 1,2 miljoen). Daarnaast zijn er hogere lasten door een verwachte noodzakelijke extra toevoeging aan de voorziening pensioenen voor de (oud) bestuurders van de stadsdelen en (oud) wethouders (€ 2,5 miljoen).

Noodkas

De uitputting van de noodkas van € 50,0 miljoen wordt in deze Najaarsnota 2020 verwerkt in de begroting. Het college heeft voor € 50,0 miljoen maatregelen getroffen voor het opvangen van coronacrisis effecten. Dit betreft onder andere steunmaatregelen voor kunst- en cultuurinstellingen (€ 17,0 miljoen), geen heffing van reclamebelasting (€ 9,9 miljoen), steunmaatregelen voor de sportsector (€ 5,3 miljoen) en uitgaven voor een zomerprogramma voor de jeugd (€ 4,0 miljoen). In het beeld van de Voorjaarsbrief 2020 is al wel rekening gehouden met de € 50,0 miljoen uitgaven, maar dit was nog niet als begrotingswijziging verwerkt.

1.2 Afwijkingen per programma

(Bedragen x € miljoen)

Nr.	Programma	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
1	Veiligheid	-192,0	1,8	-190,1
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	-282,8	174,7	-108,2
3	Economie	-47,0	2,0	-45,0
4	Kunst, cultuur en erfgoed	-169,0	-17,3	-186,3
5	Onderwijs	-197,7	3,9	-193,8
6	Sport	-64,4	-1,7	-66,1
7	Werk, inkomen en participatie	-395,1	44,8	-350,4
8	Volksgezondheid, jeugd en zorg	-939,7	-71,6	-1.011,4
9	Duurzaamheid en ruimtelijke ordening	-82,5	18,0	-64,6
10	Grond	291,7	-0,5	291,2
11	Wonen en groen	-302,4	11,3	-291,0
12	Moderne open overheid	-57,8	-4,5	-62,3
A	Algemene Dekkingsmiddelen	2.769,6	105,1	2.664,5
	w.v. reserves	*205,9*	*-211,1*	*-5,2*
B	Bestuur en organisatie	-542,2	-42,3	-584,5
	Noodkas	*-50,0*	*50,0*	*0,0*
	Totaal Voorjaarsbrief 2020	**-261,3**	**63,4**	**-197,9**
	Onttrekking uit algemene reserve		*197,7*	*197,7*
	Saldo na bestemming	**-261,3**	**261,3**	**0**

* Bij de Voorjaarsbrief 2020 is € 50,0 miljoen beschikbaar gesteld voor de noodkas. De uitgaven die gedekt worden uit deze noodkas zijn bij de Voorjaarsbrief 2020 nog niet als begrotingswijziging verwerkt. In deze najaarsnota is de € 50,0 miljoen ingevuld en verdeeld naar de verschillende programma's

Hieronder zijn de grotere begrotingsafwijkingen per programma toegelicht. Voor een gedetailleerdere toelichting verwijzen we naar de toelichtingen in de programma's.

1. Veiligheid

Op het programma Veiligheid is er per saldo een begrotingswijziging van € 1,8 miljoen positief. Dit komt vooral door:

- Lagere lasten van € 1,5 miljoen door drie verschuivingen van het budget van 2020 naar 2021, voor bedreigde instellingen (€ 0,7 miljoen), de weerbare stad (€ 0,4 miljoen) en Weerbare Mensen Weerbare Wijken (€ 0,4 miljoen).

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Op het programma Verkeer, vervoer en waterstaat is een begrotingswijziging met een positief saldo van € 174,7 miljoen door:

- Lagere lasten van totaal € 120,2 miljoen voor projecten die gefinancierd worden uit de reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds. Dit komt vooral door:
  - Voor een aantal projecten zijn actualisaties uitgevoerd, waaruit blijkt dat de kosten in 2020 € 58,7 miljoen lager uitvallen. Door het uitbreken van de coronapandemie zijn de parkeerinkomsten in Amsterdam fors omlaag gegaan, waardoor ook de beschikbare middelen voor de uitvoering lager zijn.
  - In voorgaande jaren vielen de uitgaven die gedekt zouden worden door het Stedelijk Mobiliteitsfonds (SMF) doorgaans lager uit dan begroot. Om ervoor te zorgen dat dit in 2020 niet meer gebeurt, zijn de verwachte uitgaven door middel van overprogrammering in de begroting verhoogd zonder de onttrekking aan de reserve te verhogen (per saldo € 61,5 miljoen).

- Lagere parkeerbaten van € 25,0 miljoen. Aan het begin van de coronacrisis werd ingeschat dat de parkeerbaten € 75,0 miljoen lager zouden uitvallen. Op basis van de huidige inschattingen verwachten we nu dat de parkeeropbrengsten voor 2020 € 25,0 miljoen hoger zullen uitvallen dan eerder was begroot.
- In het kader van de geactualiseerde prioritering in de programmering van het herstelprogramma Bruggen en Kademuren zijn de lasten verlaagd met een bedrag van € 37,5 miljoen.
- De in 2019 opgeheven reserve Walmuur Centrum is vrijgevallen en de middelen daarvan zijn toegevoegd aan de reserve Stadsbehoud. Per abuis zijn de lasten en de onttrekkingen van deze reserve niet in de begroting opgenomen. Dat leidt in dit programmaonderdeel tot een verhoging van de lasten van € 8,4 miljoen.

3. Economie

Op het programma Economie is er per saldo een begrotingswijziging van ongeveer € 2,0 miljoen positief. Dit komt vooral door:

- Lagere lasten van € 3,8 miljoen door het Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS). De gemeente heeft in 2014 € 50,0 miljoen beschikbaar gesteld voor bijdrage aan Stichting AMS. Op basis van een meerjarenprognose en de verwachte realisatie in 2020 wordt het lopend de begroting aangepast.
- Lagere lasten van € 3,0 miljoen door het actualiseren van de inzet van economische structuurmiddelen op basis van het uitgavenverwachtingspatroon voor het komend jaar. Structuurmiddelen worden gebruikt om te investeren in projecten en programma's die aantoonbaar bijdragen aan het realiseren van beleidsdoelstellingen.
- Lagere baten van € 1,8 miljoen door lagere bezoekersaantallen bij Holland Casino en minder dienstverlening bij in Amsterdam vanwege de coronacrisis en de daarbij getroffen maatregelen.

4. Kunst, cultuur en erfgoed

Op het programma Kunst, cultuur en erfgoed is per saldo sprake van een begrotingswijziging van € 17,3 miljoen negatief. Dit komt vooral door hogere lasten van € 17,0 miljoen waarmee wij de kunst en cultuurinstellingen ondersteunen ter compensatie van de verliezen die zijn ontstaan door de coronamaatregelen. De steunmaatregelen worden gedekt uit de noodkas.

5. Onderwijs

Op het programma Onderwijs is er per saldo een begrotingswijziging van € 3,9 miljoen positief. Dit komt vooral door:

- Lagere lasten van € 4,5 miljoen door een kasschuif vanuit 2020 naar de jaren 2021 (€ 0,9 miljoen) en 2022 (€ 3,7 miljoen). Er zijn minder kinderen ingestroomd doordat de kinderopvang in het voorjaar enkele maanden dicht was en doordat ouders voorzichtig zijn. Hiermee worden in 2021 en 2022 de incidentele knelpunten gedekt, zoals Leerlingenvervoer en het Lerarentekort.
- Lagere lasten van € 3,3 miljoen door aanpassen van de omslagrente van 1% naar 0,7%. Dit betreft een gemeentebreed neutrale mutatie.
- Hogere lasten van € 1,5 miljoen door een uitkering vanuit de meicirculaire voor het tegengaan voor het lerarentekort in de G4-gemeenten en voorschoolse voorzieningen peuters.
- Hogere lasten van € 2,8 miljoen voor MidzomerMokum, een activiteitenprogramma voor jongeren van 0 tot 23 in Amsterdam, waarbij sportactiviteiten, culturele workshops en zomerscholen zijn georganiseerd in de saaie, lange periode van de coronalockdown. De dekking komt uit de noodkas voor de effecten van de coronacrisis.
- Daarnaast is voor knelpunten zoals premiestijging verzekeringen (€ 2,0 miljoen) en het leerlingenvervoer (€ 1,4 miljoen) dekking gevonden binnen het programma vanuit een onderbesteding op onderwijshuisvesting en op de voorschool. Voor een verder toelichting verwijzen we naar de toelichting van programmaonderdeel 5.1 Onderwijs.

6. Sport

Op het programma Sport is er per saldo een begrotingswijziging van € 1,7 miljoen negatief. Dit komt vooral door:

- Lagere baten van € 2,6 miljoen door sluiting van de zwembaden. In de

maanden maart tot en met mei waren de Amsterdamse zwembaden gesloten wegens het coronavirus.
- Hogere lasten van € 4,5 miljoen door coronasteun aan sportstichtingen die sporthallen, parken en zwembaden beheren. Amsterdam dekt deze kosten uit de noodkas. Hierdoor blijven de zwembaden, hallen en parken open en gaan geen belangrijke sportaanbieders failliet.
- Lagere lasten van € 5,6 miljoen door verschuiving van het EK voetbal en het bijbehorende budget. Vanwege het coronavirus is het EK voetbal verschoven van 2020 naar 2021. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve sportevenementen (€ 4,6 miljoen) en een lagere onttrekking uit de reserve coalitiemiddelen (€ 1,0 miljoen).

7. Werk, inkomen en participatie

Op het programma Werk, inkomen en participatie is er per saldo een begrotingswijziging van € 44,8 miljoen positief. Dit komt vooral door:
- Een positief effect van € 49,6 miljoen vanwege baten vanuit het Rijk voor de regeling Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) en het bijstellen van het macrobudget voor het verstrekken van uitkeringen. Deze middelen worden toegevoegd aan de egalisatiereserve ten behoeve van het voortzetten van de Tozo-regeling in 2021 en verder en ten behoeve van verwachte ontwikkelingen van het bijstandsbestand.
- Lagere baten van € 4,7 miljoen uit het Europees Sociaal Fonds en hogere lasten vanwege compensatie “corona-verliezen”.
- Daarnaast is een deel van het budget via de egalisatiereserve verplaatst van 2020 naar 2021 en 2022 omdat een deel van de werkzaamheden als gevolg van de coronacrisis in deze periodes zullen vallen.

8. Volksgezondheid, jeugd en zorg

Op het programma Volksgezondheid, jeugd en zorg is er per saldo een begrotingswijziging van € 71,6 miljoen negatief. Dit komt vooral door:
- Hogere lasten van € 53,9 miljoen als gevolg van extra beschikbare middelen vanuit de mei- en septembercirculaire voor onder andere brede aanpak dak- en thuisloosheid (€ 23,4 miljoen), maatschappelijke opvang (€ 14,8 miljoen), vrouwenopvang (€ 4,8 miljoen), beschermd wonen (€ 4,5 miljoen), compensatie voor extra kosten vanwege corona voor buurt- en dorpshuizen (€ 1,4 miljoen), inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg vanwege corona (€ 1,7 miljoen) en Voogdij 18+ specialistische jeugdhulp (€ 1,0 miljoen). Tegenover deze lasten staat ook een hogere gemeentefondsuitkering in de algemene dekkingsmiddelen.
- Hogere lasten van € 15,6 miljoen voor diverse knelpunten binnen het programma, waaronder € 4,0 miljoen voor hulpmiddelen, woon- en vervoersvoorzieningen, € 3,0 miljoen voor Hulp bij Huishouden door een stijging van de vraag, € 3,0 miljoen voor niet gecontracteerde zorg (Individuele Betaalopdrachten, IBO’s) en € 2,0 miljoen voor Persoonsgebonden Budget (PGB) Zorg.
- Daarnaast stijgen de baten en lasten met € 25,0 miljoen vanwege financiering door het Rijk van de crisisorganisatie corona zoals die ingericht is door de GGD Amsterdam. Vanaf eind februari is door de GGD Amsterdam een crisisorganisatie ingericht om de coronapandemie te controleren. Het inrichten van de crisisorganisatie brengt aanzienlijke kosten met zich mee voor bemonstering, bron- en contactonderzoek en andere corona-activiteiten. De kosten zijn sterk afhankelijk van de mate waarin het virus zich verspreidt en de vraag naar testen.

9. Duurzaamheid en ruimtelijke ordening

Op het programma Duurzaamheid en ruimtelijke ordening is er per saldo een begrotingswijziging van € 18,0 miljoen positief. Dit komt vooral door:
- Lagere lasten van € 8,5 miljoen door de vertraging op het realiseren van subsidies die uit de reserve Klimaatfonds worden gedekt. De onttrekking uit de reserve Klimaatfonds is ook verlaagd, waardoor dit gemeentebreed neutraal is.
- Hogere inkomsten van per saldo € 6,1 miljoen van omzetdiensten voor het uitvoeren van werkzaamheden voor derden en de gemeente door vooral een hogere productiviteit, onder andere bij grootstedelijke projecten en stadsdelen.
- Lagere lasten van € 2,7 miljoen door een onderbesteding op de projecten die uit de Reserve Bodemsanering worden gedekt. De onttrekking uit de reserve is tevens verlaagd, waardoor de middelen

beschikbaar blijven in de komende jaren.
- Lagere lasten van € 2,2 miljoen door onderbesteding op de subsidieregelingen binnen het programma Luchtkwaliteit. De regelingen blijven achter vanwege de coronacrisis.
- Lagere lasten van € 1,7 miljoen door de latere invoeringsdatum van de omgevingswet. De reden daarvoor is dat het landelijke digitale stelsel dat de wet moet ondersteunen nog niet goed kan functioneren. Het budget van € 1,7 miljoen wordt doorgeschoven naar volgend jaar via de reserve Meerjarige Intertemporele Compensatie.
- Hogere lasten van € 4,3 miljoen door extra inzamelkosten, verwerkingskosten en organisatiekosten als gevolg van coronamaatregelen.

10. Grond

Op het programma Grond is er een begrotingswijziging met een negatief saldo van € 0,5 miljoen. Dit komt vooral door:
- Lagere baten van circa € 95,0 miljoen door minder opbrengsten in de grondexploitaties vanwege vertragingen als gevolg van aarzelingen of knelpunten bij meerdere marktpartijen.
- Lagere winstnemingen van € 68,4 miljoen. De lagere opbrengsten hebben tot gevolg dat minder winst kan worden genomen in deze projecten. De winstnemingen zijn een percentage van de gerealiseerde opbrengsten in positieve plannen.
- Hogere lasten van € 45,1 miljoen doordat de voorziening plantekorten toeneemt. Deze toename komt door vastgestelde nieuwe plannen en een verslechtering van een aantal eerder vastgestelde plannen waarvan de geraamde verwervingskosten sterk stijgen door de overspannen markt.
- Lagere lasten door gewijzigde activeringen op onderhanden werk van € 152,8 miljoen. Dit is het gevolg van de BBV-systematiek, waardoor enerzijds de lagere inkomsten van € 95,0 miljoen en anderzijds de voorgestelde clustering van Strandeiland en Centrumeiland van € 54,3 leiden tot een lagere verrekening met de balans.
- Lagere lasten in de grondexploitatie van € 23,1 miljoen, vooral door het uitstel van de bijdrage aan het project Gaasperdammerweg van € 26,6 miljoen naar 2021.
- Lagere overheadkosten van € 15,6 miljoen die aan de grondexploitaties worden toegerekend, doordat deze niet meer intracomptabel worden doorbelast. Volgens het BBV is het toegestaan om de overheadkosten toe te rekenen aan investeringen en grondexploitaties, maar is de administratieve verwerking hiervan geen vereiste. Overigens blijft de dekking voor deze overheadkosten wel in stand. Gemeentebreed is dit saldoneutraal omdat de lasten in B overzicht overhead stijgen met hetzelfde bedrag.
- Lagere lasten van € 8,1 miljoen door aanpassen van de omslagrente van 1% naar 0,7%. Dit betreft een gemeentebrede neutrale mutatie.
- Lagere lasten bij de tariefdiensten van € 7,0 miljoen. Gedurende 2020 is de formatie toegenomen om aan de binnengemeentelijke vraag te voldoen voor de realisatie van bestuurlijke ambities. Hier staan interne opbrengsten tegenover. De lagere lasten zijn enerzijds het gevolg van vacatures die niet zijn ingevuld en anderzijds een volle opdrachtenportefeuille met een laag ziekteverzuim.
- Hogere canonopbrengsten uit erfpachtrechten van € 2,2 miljoen. De canonopbrengsten zijn afhankelijk van keuzes die erfpachters maken bij uitgiftes of bij wijzigingen van erfpachtcontracten.

11. Wonen en groen

Op het programma Wonen en groen is een begrotingswijziging met een positief saldo van € 11,3 miljoen. Dit komt vooral door:
- Lagere lasten van € 9,7 miljoen voor subsidies aan woningbouw verstrekt uit het Corporatiebudget (€ 8,5 miljoen).
- Lagere lasten van € 8,2 miljoen voor projecten die worden gefinancierd uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds. In 2020 wordt vooral een onderbesteding verwacht op de groengelden (€ 5,1 miljoen) en het project Frans Halsbuurt (€ 1,4 miljoen). Daarnaast wordt ook voor een aantal projecten het kasritme aangepast (€ 1,7 miljoen). Tegenover deze lasten staat ook een lagere onttrekking uit de reserve.
- Hogere lasten van € 4,0 miljoen voor het groot onderhoud, instandhoudingsmanagement en de bestrijding van ziekten en plagen van groen doordat we in 2020 meer onderhoud uitvoeren en meer achterstalligheid inhalen dan was gepland.
- Hogere lasten van € 2,5 miljoen voor salariskosten voor de

medewerkers in de uitvoering. Hiermee blijft het mogelijk om de volledige formatie in de uitvoering in te blijven zetten.

12. Moderne open overheid

Op het programma Moderne open overheid is er per saldo een begrotingswijziging van € 4,5 miljoen negatief. Dit komt vooral door:

- Lagere baten van € 1,4 miljoen wegens lagere legesopbrengsten bij burgerzaken door de coronacrisis. De ontwikkeling voor de overige maanden in 2020 is door het verloop van corona op dit moment onzeker.
- Hogere lasten van € 1,2 miljoen wegens het project 'Open-Up Samen Amsterdam'. Met dit project wordt actief invulling gegeven aan het begrip 'caring government'. Het biedt Amsterdammers de mogelijkheid om samen te kunnen beslissen over de nieuwe anderhalvemeterwerkelijkheid. Dit is gemeentebreed neutraal, omdat deze lasten gedekt worden uit programmaonderdeel 1.2 Openbare Orde en Veiligheid.
- Hogere lasten van € 0,8 miljoen wegens het organiseren en verstrekken van refurbished laptops. Tijdens de coronacrisis waren er huishoudens die zich een dergelijke digitale toegang niet konden veroorloven. Daarom zijn er 3.500 laptops en 1.350 internetaansluitingen verschaft. Dit wordt gedekt uit de noodkas.

Algemene dekkingsmiddelen

In de Algemene dekkingsmiddelen is sprake van een begrotingswijziging met een negatief saldo van € 105,1 miljoen (voor resultaatbestemming). Dit bestaat uit een positief resultaat op de algemene dekkingsmiddelen onderdelen A.1 tot en met A.4 van € 106,0 en een negatief resultaat op de begrotingswijzigingen voor reserves van € 211,1 miljoen. Het saldo van het resultaat op onderdelen A.1 tot en met A.4 van € 106,0 miljoen komt vooral door:

- Hogere inkomsten vanuit het gemeentefonds van € 171,9 miljoen, door het verwerken van de mei- en septembercirculaire van het gemeentefonds. We hebben vanuit het Rijk compensatiepakketten ontvangen ter dekking van de crisiseffecten van totaal € 135,8 miljoen, die verwerkt zijn in de mei- en septembercirculaire. Het overige effect van de mei- en septembercirculaire bedraagt in totaal € 36,7 miljoen negatief, omdat een deel van de effecten worden door vertaald naar de beleidsprogramma's. Zie voor een uitgebreide toelichting programma A.3. Algemene Middelen – Gemeentefonds.
- Een nadelig resultaat op lokale heffingen van € 64,4 miljoen vanwege:
  - Lagere inkomsten voor belastingmiddelen van € 58,8 miljoen vooral voor toeristenbelasting (€ 40,0 miljoen), Reclamebelasting (€ 9,9 miljoen, Vermakelijkheidretributie (€ 4,4 miljoen) en precario (€ 3,3 miljoen).
  - Hogere lasten van € 5,6 miljoen, vooral vanwege een tekort in de dekking van structurele uitvoeringskosten (€ 4,1 miljoen) waaronder opvolgen aanbevelingen Waarderingskamer, uitvoeren arrest van invloed op de Erfpacht overstapregeling en hogere proceskostenvergoedingen.
- Hogere lasten van € 19,3 miljoen door een verlaging van het interne omslagrentepercentage van 1,0% naar 0,7%. Hierdoor dalen interne rentebaten in dit programmaonderdeel en ook de interne rentelasten bij de programma's. Dit is gemeentebreed neutraal.
- Hogere dividendbaten van € 9,1 miljoen. Op basis van informatie van de betrokken bedrijven wordt de raming bijgesteld. Deze baten zijn bij de Voorjaarsbrief 2020 naar beneden bijgesteld in verband met de coronacrisis, maar dit blijkt toen te laag te zijn ingeschat.
- Lagere rentelasten van € 7,7 miljoen doordat conform het nieuwe coalitieakkoord de renterisicobuffer is afgeschaft (€ 6,5 miljoen) en lagere externe rentelasten doordat we goedkoper en minder lenen (€ 1,2 miljoen)

Het saldo van de begrotingswijzigingen op de reserves van € 211,1 miljoen komt vooral door:

- Per saldo een lagere onttrekking van € 132,2 miljoen aan de reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds, vooral door lagere uitgaven voor projecten (€ 58,7 miljoen) en doordat in de begroting rekening is gehouden met overprogrammeren (€ 61,5 miljoen). Dit is gemeentebreed neutraal.
- Een hogere toevoeging aan de egalisatiereserve inkomensdeel en conjunctuur van € 49,6 miljoen vanwege het doteren van baten vanuit het Rijk voor de regeling Tozo en het bijstellen van het macrobudget

voor het verstrekken van uitkeringen. Dit is gemeentebreed neutraal.
- Een lagere onttrekking van € 18,3 miljoen aan de reserve stadsbehoud doordat de kosten ook lager uitvallen voor projecten die uit deze reserve worden gedekt.

B. Bestuur en Organisatie

In het overzicht Overhead is er per saldo een begrotingswijziging met een negatief effect van € 42,3 miljoen. Dit komt vooral door:
- Een nadelig resultaat voor Vastgoed van € 11,8 miljoen, vooral door lagere verkoop- en huuropbrengsten van € 9,2 miljoen als gevolg van de coronacrisis en hogere lasten van € 2,0 miljoen voor de maatwerkregeling Corona voor huurders gemeentelijk Vastgoed. Dit leidt voor de lagere verkoopbaten tot een lagere toevoeging aan de reserve achterstallig onderhoud. Het restant van € 3,1 miljoen is gedekt uit de noodkas.
- Hogere lasten van € 2,6 miljoen door actualisatie van de voorziening groot onderhoud. Dit is gemeentebreed een neutrale mutatie.
- Hogere overheadkosten van € 15,6 miljoen die aan de grondexploitaties worden toegerekend, doordat deze niet meer intracomptabel worden doorbelast aan het programma 10. Volgens het BBV is het toegestaan om de overheadkosten toe te rekenen aan investeringen en grondexploitaties, maar is de administratieve verwerking hiervan geen vereiste. Overigens blijft de dekking voor deze overheadkosten wel in stand. Gemeentebreed is dit saldoneutraal omdat de lasten in programma 10 Grond dalen met hetzelfde bedrag.
- Hogere lasten op het gebied van ICT van € 4,1 miljoen als gevolg van de fusie met Weesp (€ 2,9 miljoen) en vanwege noodzakelijke ICT-maatregelen die zijn getroffen om het thuiswerken als gevolg van corona te faciliteren (€ 1,2 miljoen).
- Hogere lasten van € 2,5 miljoen door een verwachte noodzakelijke extra toevoeging aan de voorziening pensioenen voor de (oud) bestuurders van de stadsdelen van per saldo € 1,9 miljoen en een extra toevoeging aan de voorziening pensioenen voor de (oud) wethouders van per saldo € 0,6 miljoen om de voorziening op het noodzakelijke peil te houden.

1.3 Ontwikkeling externe financiering

In deze najaarsnota hebben we de externe financieringsbehoefte geactualiseerd op basis van het in deze najaarsnota opgenomen financiële beeld. Op basis van dit beeld verwachten we dat de externe financiering toeneemt naar € 6,5 miljard eind 2020. Dat is gelijk aan de prognose uit de Begroting 2021.

Op dit moment bedraagt de externe financiering € 5,9 miljard (eind september 2020). Dit zou betekenen dat volgens het opgenomen financiële beeld in deze najaarsnota de externe financiering met € 0,6 miljard zou moeten stijgen gedurende de rest van dit jaar. Op basis van ons historische inkomsten- en uitgavenpatroon kan de externe financieringsbehoefte nog wel met enkele honderden miljoenen toenemen gedurende de rest van dit jaar. Eventuele nieuwe coronagerelateerde rijkscompensatie kan de schuldstijging nog dempen.

De interne omslagrente wijzigt van 1,0% naar 0,7% per 2020 als gevolg van gedaalde rentelasten. Conform het BBV moet namelijk de interne doorbelaste omslagrente in lijn zijn met de daadwerkelijke externe rentelasten zodat er een beperkt renteresultaat is.

2

2 Programma's

2.1	Veiligheid	20
2.2	Verkeer, vervoer en waterstaat	24
2.3	Economie	40
2.4	Kunst, cultuur en erfgoed	45
2.5	Onderwijs	49
2.6	Sport	53
2.7	Werk, participatie en inkomen	57
2.8	Volksgezondheid, jeugd en zorg	67
2.9	Duurzaamheid en ruimtelijke ordening	75
2.10	Grond	86
2.11	Wonen en groen	90
2.12	Moderne open overheid	99
2.A	Algemene dekkingsmiddelen	106
2.B	Bestuur en organisatie	116

2.1 Veiligheid

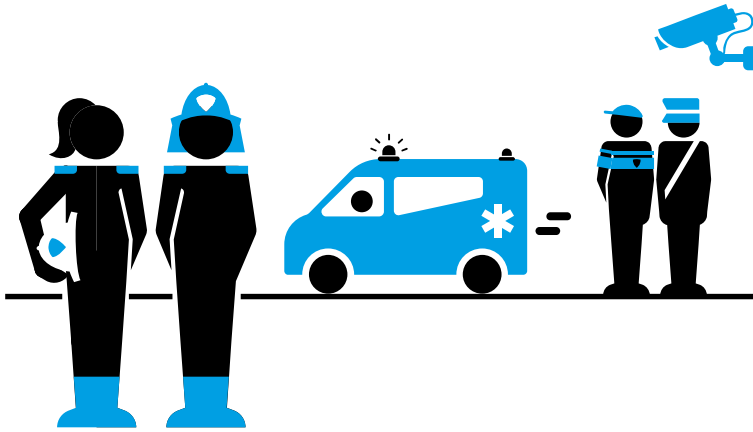

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	19,5	-1,9	17,6
Lasten	211,5	-3,8	207,6
Waarvan apparaatslasten	*80,4*	*2,0*	*82,4*
Totaal Programma 1 Veiligheid	**-192,0**	**1,8**	**-190,1**

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een positief effect van € 1,8 miljoen op de begroting. Het programma komt uit op een saldo van € 190,1 miljoen negatief. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.1.1 Brandweer en crisisbeheersing

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	3,2	0,3	3,4
Lasten	75,3	0,7	76,0
Saldo van baten en lasten	**-72,1**	**-0,4**	**-72,6**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect van € 0,4 miljoen, waardoor het saldo uitkomt op € 72,6 miljoen negatief.

Baten

De totale baten stijgen met € 0,3 miljoen naar € 3,4 miljoen. Dit komt door de vergoeding van de Veiligheidsregio voor scholing op het gebied van crisiscommunicatie. Deze vergoeding is ter dekking van de hogere last van € 0,3 miljoen.

Lasten

De totale lasten stijgen met € 0,7 miljoen naar € 76,0 miljoen. Dit komt vooral door:

- Hogere lasten van € 1,0 miljoen door herschikking van de budgetten voor Zorgspecifieke ondersteuning van onderdeel B overhead naar dit programmaonderdeel.
- Hogere lasten van € 0,3 miljoen voor scholing op het gebied van crisiscommunicatie die gedekt wordt door een bijdrage van de Veiligheidsregio.
- Lagere lasten van € 0,6 miljoen doordat onze bijdrage aan de Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland (VrAA) eenmalig lager is. Dit komt vooral door een incidentele meevaller in de opbrengsten van het Openbaar Meldsysteem van de VrAA. Het bedrag is ingezet voor het beveiligen van bedreigde instellingen in programmaonderdeel 1.2.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	0,4	0,4	0,8
Toevoeging	0,0	0,0	0,0
Mutatie reserves	**0,4**	**0,4**	**0,8**

Onttrekkingen aan reserves

Een hogere onttrekking van € 0,4 miljoen aan de reserve Crisismanagement leidt tot volledige vrijval van de reserve. De vrijval wordt in 2020 voor € 0,4 miljoen ingezet voor personele versterking van het crisismanagement en voor € 0,4 miljoen toegevoegd aan de reserve Meerjarige Intertemporele Compensatie en wordt vervolgens in 2021 ingezet voor personele versterking van het crisismanagement.

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen mutaties op de begrote toevoegingen.

Beleidsmatige afwijkingen

We hebben geen relevante ontwikkelingen of beleidsmatige afwijkingen te melden.

Doelen

We hebben geen afwijkingen te melden op de doelen.

Activiteiten

We hebben geen afwijkingen te melden op de activiteiten.

2.1.2 Openbare orde en veiligheid

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	16,4	-2,2	14,1
Lasten	136,2	-4,5	131,7
Saldo van baten en lasten	**-119,9**	**2,3**	**-117,6**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 2,3 miljoen. Dit programmaonderdeel komt daarmee uit op een saldo van € 117,6 miljoen negatief.

Baten

De totale baten dalen met € 2,2 miljoen naar € 14,1 miljoen. Dit komt vooral door:

- Lagere baten van € 4,1 miljoen uit leges voor Horeca en Evenementen, doordat er minder vergunningen worden aangevraagd. Door de coronacrisis vinden er minder evenementen plaats.
- Lagere baten van € 0,8 miljoen uit de opbrengsten van de Bestuurlijke boete overlast openbare ruimte (Bboor) en uit het wegslepen van auto's. Deze structurele tegenvaller wordt dit jaar incidenteel gedekt uit de eindejaarsmarge 2019.
- Hogere baten van € 1,7 miljoen door rijksbijdragen (versterkingsmiddelen) voor het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) die ook leidt tot een hogere last van € 1,7 miljoen.
- De overige hogere baten van in totaal € 1,0 miljoen zijn per stuk lager dan € 1 miljoen en worden hier niet verder toegelicht.

Lasten

De totale lasten dalen met € 4,5 miljoen naar € 131,7 miljoen. Dit komt vooral door:

- Lagere lasten van € 1,5 miljoen door drie verschuivingen van budget van 2020 naar 2021, namelijk:
  - bedreigde instellingen uit de eindejaarmarge voor € 0,7 miljoen;
  - de weerbare stad voor € 0,4 miljoen en
  - Weerbare Mensen Weerbare Wijken voor € 0,4 miljoen.
- Lagere lasten van € 1,2 miljoen bij het wijksteunpunt Wallen. Doordat de eigenaar funderingsherstel moet uitvoeren wordt dit jaar slechts een klein gedeelte van het begrote bedrag besteed. Dit leidt tot een lagere onttrekking aan de reserve (in programma A).
- Lagere lasten van € 1,2 miljoen voor evenementen en aanpak binnenstad. Door de coronacrisis zijn minder evenementen georganiseerd en werkzaamheden uitgesteld. De middelen worden ingezet voor "Open-Up Samen Amsterdam" in het programma Moderne open overheid.
- Lagere lasten van € 0,8 miljoen uit de eindejaarsmarge die ingezet is als compensatie voor een tegenvaller uit de bestuurlijke boetes en de wegsleep van auto's.
- Lagere lasten van € 0,7 miljoen bij gebiedsgerichte activiteiten tegen ondermijning. De opstartactiviteiten in 2020 zijn vertraagd op gang gekomen.
- Lagere lasten van € 0,5 miljoen als gevolg van het door de coronacrisis niet doorgaan van Sail.
- Hogere lasten van € 1,7 miljoen bij het RIEC waar een baat van € 1,7 miljoen tegenover staat.
- Hogere lasten van € 0,6 miljoen voor het beveiligen van bedreigde instellingen, gedekt door een incidenteel lagere last in programmaonderdeel 1.1.
- De overige meevallers van in totaal € 0,9 miljoen zijn per stuk lager dan € 1 miljoen en worden hier niet verder toegelicht.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	1,0	0,0	1,0
Toevoeging	3,0	0,5	3,5
Mutatie reserves	**-2,0**	**-0,5**	**-2,5**

Onttrekkingen aan reserves

Er zijn geen mutaties op de begrote onttrekkingen.

Toevoegingen aan reserves

In de tabel nemen de toevoegingen aan de reserve toe met € 0,5 miljoen door toevoeging aan de reserve Amsterdam 750 jaar van niet bestede middelen van € 0,5 miljoen door het niet doorgaan van Sail.

Beleidsmatige afwijkingen

Aanpak Binnenstad

Door de coronacrisis is er minder ingezet op de maatregelen van de aanpak binnenstad zoals het schoonmaken van de binnenstad en de inzet van taxi- en fietscoaches. Deze middelen worden ingezet voor het programma open-up dat onder programma Moderne Open Overheid (12) valt.

Daarnaast zijn (uitgaan) hosts die normaal ingezet worden op drukte in het centrum van Amsterdam ingezet voor maatregelen in het kader van corona.

Evenementen

Als gevolg van de coronacrisis konden veel evenementen in 2020 niet doorgaan. Dat gold ook voor de evenementen die een subsidie ontvingen uit het evenementenfonds. Een deel van deze middelen worden ingezet voor het programma open-up dat onder programma Moderne Open Overheid (12) van de begroting valt. De 10de editie van Sail die dit jaar had moeten plaatsvinden, is uitgesteld naar 2025 en moet een bijzondere worden. Dat is ook de reden dat vanuit het programma 750 jaar Amsterdam Sail als een grote partner is aangemerkt.

THOR

Als gevolg van de coronacrisis is er bestuurlijk voor gekozen om handhaving maximaal in te zetten op het toezien op de naleving van de coronamaatregelen. Dit betekent dat er minder inzet is geweest op de reguliere taken zoals vastgelegd in het Masterplan Handhaving en Reiniging en het Actieplan Handhaving Openbare Ruimte. Tussentijds is wel bijgeschakeld voor wat betreft het toezicht op bijplaatsingen afval. Dit gezien de hoeveelheid extra en foutief aangeboden afval en vervolgens de overlast die dit veroorzaakt. Een gevolg van covid-19 en de bijbehorende maatregelen is dat er minder wegslepingen nodig waren en dat er minder bestuurlijke boetes zijn uitgeschreven wat heeft geleid tot minder inkomsten.

2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	409,7	28,5	438,2
Lasten	692,6	-146,2	546,4
Waarvan apparaatslasten	*65,5*	*-5.9*	*59,6*
Totaal Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	**-282,8**	**174,7**	**-108,2**

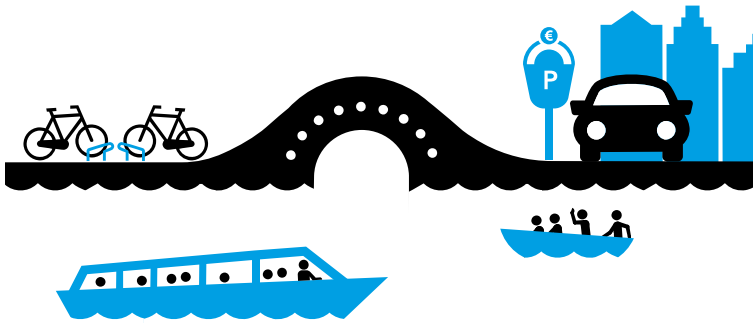

Financiële afwijkingen

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een positief effect van € 174,7 miljoen op de begroting. Dit programma komt uit op een saldo van € 108,2 miljoen negatief. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.2.1 Verkeer, vervoer en parkeren

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	267,6	22,2	289,7
Lasten	428,8	-132,2	296,7
Saldo van baten en lasten	**-161,3**	**154,3**	**-7,0**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 154,3 miljoen op de begroting. Hieronder worden deze mutaties toegelicht.

Baten

De totale baten nemen toe met € 22,2 miljoen. Dit effect komt vooral door:

- Hogere baten van € 25,0 miljoen voor parkeerinkomsten. In het begin van de coronacrisis werd ingeschat dat de parkeerbaten € 75,0 miljoen lager zouden uitvallen. Op basis van de huidige inschattingen verwachten we nu dat de parkeeropbrengsten voor 2020 € 25,0 miljoen hoger zullen uitvallen dan de verwachting bij de Voorjaarsbrief 2020.
- Hogere baten van € 5,0 miljoen voor de dekking van de hogere projectkosten uit het programma DORA. In 2019 hebben deze projectenvertraging opgelopen waardoor ze deels nog in 2020 worden uitgevoerd. We voeren nu € 5,0 miljoen aan hogere baten van derden op. Tegenover deze extra inkomsten staan ook hogere lasten van € 7,0 miljoen. De dekking voor dit tekort van € 2,0 miljoen is gevonden binnen de reserve Stadsbehoud.
- Lagere baten van € 6,7 miljoen voor kort parkeren. Op basis van de inschatting van de huidige ontwikkeling worden de opbrengsten voor kort parkeren verlaagd.
- Lagere reclamebaten op billboards en vitrines van € 1,3 miljoen.
- De overige afwijkingen lichten we verder niet toe omdat deze kleiner zijn dan € 1,0 miljoen en leiden per saldo tot hogere baten van € 0,1 miljoen.

Lasten

De totale lasten dalen met € 132,2 miljoen naar € 296,7 miljoen. Dit komt vooral door:

- Lagere lasten van € 51,0 miljoen op basis van de actualisatie voor een aantal projecten die gefinancierd worden uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds. Daaruit blijkt dat de kosten in 2020 voor projecten lager zullen zijn dan begroot (€ 40,4 miljoen). Door het uitbreken van de coronacrisis zijn de parkeerinkomsten in Amsterdam fors omlaag gegaan, waardoor er ook minder middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van projecten (€ 10,6 miljoen).
- Lagere lasten van € 61,5 miljoen voor projectgaven die gedekt worden vanuit het Stedelijk Mobiliteitsfonds (SMF). In voorgaande jaren vielen de uitgaven doorgaans lager uit dan begroot. Om ervoor te zorgen dat dit in 2020 niet meer gebeurt, zijn de verwachte uitgaven door middel van overprogrammering in de begroting verhoogd.
- Lagere lasten van € 22,5 miljoen in het kader van het actualiseren van de programmering van het herstelprogramma Bruggen en Kademuren.
- Lagere lasten van € 6,6 miljoen voor een vijftal projecten die groter zijn dan € 5 miljoen, maar nog in de exploitatie geraamd staan. Op grond van interne regelgeving moeten deze projecten geactiveerd worden (op de balans). Dit betekent dat de lasten van deze projecten met € 6,6 miljoen worden verlaagd. Hier staat een hogere toevoeging aan de financieringsreserve tegenover voor hetzelfde bedrag.
- Lagere lasten van € 5 miljoen. De eerste kapitaallasten voortvloeiende uit de opgave inzake het wegwerken van het achterstallig onderhoud aan bruggen en kades komen later in de tijd. Daardoor vallen de kosten € 5 miljoen lager uit en kan de bijbehorende dekking uit reserveringen ook worden aangepast.
- Hogere lasten van € 0,2 miljoen voor het nieuwe vergunning systeem. Bij de aanbesteding van betaald parkeren op straat is ook het nieuwe

vergunning systeem aanbesteed. EPS bouwt op dit moment een nieuw vergunning systeem voor Amsterdam. De kosten vallen € 4,0 miljoen hoger uit vanwege twee oorzaken. Ten eerste stijgen de kosten met € 2,0 miljoen door aanpassingen die wij als gemeente willen. Ten tweede is er in het kader van de bestuursopdracht reserves en voorzieningen onterecht een bedrag vrijgevallen van € 2,0 miljoen van een frictiekostenreserve ten gunste van het SMF. Omdat het project is vertraagd, wordt er een bedrag van € 3,8 miljoen doorgeschoven naar volgend jaar. Per saldo verhogen we dit jaar de lasten met € 0,2 miljoen;

- Hogere lasten van € 7,0 miljoen door projecten uit het programma DORA die in 2019 vertraging hebben opgelopen. Hier tegenover staan ook hogere baten van € 5,0 miljoen en een hogere onttrekking uit de reserve stadsbehoud.
- Hogere lasten van € 5 miljoen. De kans die de rust op straat vanwege de coronamaatregelen biedt, wordt aangegrepen om werkzaamheden versneld en met minder overlast uit te voeren en de achterstand in onderhoud sneller in te lopen. Dit betekent dat er ín 2020 € 5,0 miljoen meer wordt uitgegeven voor verhardingen. Deze uitgaven worden gefinancierd uit de reserve achterstallig onderhoud.
- Hogere lasten van € 5,7 miljoen. De in 2019 opgeheven reserve Walmuur Centrum is vrijgevallen en de middelen daarvan zijn toegevoegd aan de reserve Stadsbehoud. Per abuis zijn de lasten van deze reserve Walmuur Centrum niet in de begroting opgenomen en evenmin de onttrekkingen ter hoogte van een bedrag van € 5,7 miljoen. Met deze mutatie wordt deze lasten alsnog in de begroting opgenomen.
- Hogere lasten van € 3,6 miljoen. Door de invulling van de taakstelling met betrekking tot de eindejaarsmarge worden de lasten met € 3,6 miljoen verhoogd. Hier staat een verlaging van de lasten in programmaonderdeel 2.3 tegenover voor hetzelfde bedrag.
- Lagere lasten van € 2,1 miljoen. Als gevolg van dalende rente op de geld- en kapitaalmarkt dalen de rentelasten. De omslagrente wordt daarom verlaagd van 1,0% naar 0,7%. Door deze aanpassing worden de rentekosten verlaagd met € 2,1 miljoen.
- Lagere lasten van € 0,45 miljoen voor diverse projecten die deels worden doorgeschoven naar 2021 doordat tijdens de uitvoering van het project onverwachte knelpunten naar voren kwamen. Voor het project ECU-plein wordt € 0,3 miljoen doorgeschoven vanwege vertraging omdat de ingreep op een ingewikkelde plek plaats vindt. Hierdoor moeten verkeerslichtinstallaties in samenhang met de doorstroom van de Tram worden aangepast en is er veel overleg met het GVB nodig om tot een definitief verkeersontwerp te komen. In het totaal worden de kosten in 2020 voor de verschillende projecten met € 0,45 miljoen verlaagd.
- De overige afwijkingen lichten we verder niet toe omdat deze kleiner zijn dan € 1,0 miljoen en leiden per saldo tot lagere lasten van € 4,5 miljoen.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	456,9	-146,3	310,6
Toevoeging	331,9	-14,0	318,0
Mutatie reserves	**125,0**	**-132,3**	**-7,4**

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen nemen af met € 146,3 miljoen toe ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting.

Dit wordt vooral veroorzaakt door:

- Verlaging van de onttrekkingen aan het SMF:
  - Omdat het gerealiseerde bestedingspercentage van de projecten die gefinancierd worden uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds (SMF) de afgelopen jaarrekeningen uit is gekomen op een percentage tussen de 60% en 70% is met ingang van 2020 een overprogrammering in de begroting opgenomen met als doel het bestedingspercentage omhoog te krijgen. Omdat dit zonder een aanvullende correctie zou leiden tot een negatieve reserve, is een stelpost ter verlaging van de uitgaven opgenomen van € 53,9 miljoen.
  - Voor een aantal projecten die worden gefinancierd uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds zijn er actualisaties uitgevoerd. Hierin zijn ook de

correcties die voortvloeien uit de coronacrisis meegenomen. Daaruit blijkt dat de kosten in 2020 voor deze projecten lager zullen zijn dan begroot. Hierdoor neemt de onttrekking aan het SMF af met € 86,6 miljoen.
- De eerste kapitaallasten voortvloeiende uit de opgave inzake het wegwerken van het achterstallig onderhoud aan bruggen en kades komen later in de tijd. Daardoor vallen de kosten € 5,0 miljoen lager uit en kan de bijbehorende dekking uit reserveringen worden verlaagd.
- Verschillende correcties uit 2019 die leiden tot een toename van de onttrekking van € 2,3 miljoen van de onttrekking.

- Toename van de onttrekking aan de reserve ter dekking van afschrijvingslasten van Parkeergarages:
  - Deze reserve was ingesteld ter gedeeltelijke dekking van de afschrijvingskosten van de parkeergarages Rokin en Piet Hein. Inmiddels worden deze kosten via het SMF gedekt en kan de reserve ter dekking van afschrijvingslasten van Parkeergarages met € 8,7 miljoen worden verlaagd.

- Verhoging van de onttrekking aan de reserve Achterstallig Onderhoud (AO):
  - We verwachten een financiële overschrijding op het groot onderhoud van groen. Het budget voor bestrijding van ziekten en plagen is dit jaar naar verwachting ontoereikend. Daarnaast zijn er extra kosten door het plaatsen van mobiele toiletten in parken in verband met de coronapandemie. Hierdoor stijgen de kosten en de onttrekking met € 4,0 miljoen.
  - De kans die de rust op straat vanwege de coronamaatregelen biedt, wordt aangegrepen om werkzaamheden versneld en met minder overlast uit te voeren en de achterstand in onderhoud sneller in te lopen. Dit betekent dat er € 5,0 miljoen meer wordt uitgegeven en onttrokken voor Verhardingen dan voorzien.

- Verlaging van de onttrekking aan de reserve Stedelijk Beheer (SB):
  - De opgenomen lasten en onttrekkingen vanuit reserves waaruit de programmering van herstelprogramma Bruggen en Kademuren gedeeltelijk wordt gedekt zijn initieel begroot voor jaarschijf 2020. De lastenbudgetten zijn nu gefaseerd opgenomen in de meerjarenraming op basis van een geactualiseerde prioritering in de programmering van herstelprogramma Bruggen en Kademuren. De onttrekking in 2020 daalt hierdoor met € 37,5 miljoen.
  - In 2019 zijn vanuit alle Stadsdelen de budgetten en reserves overgeheveld op het terrein van programma 2 naar de directie V&OR. Omdat daardoor de directie V&OR toen 22 reserves telde, zijn 9 reserves opgeheven en samengevoegd tot 2 reserves, de reserve Stadsbehoud en de reserve Achterstallig Onderhoud. De in 2019 opgeheven reserve BSI is vrijgevallen en de middelen daarvan zijn toegevoegd aan de reserve Stadsbehoud. Per abuis zijn de lasten van deze reserve BSI niet in de begroting opgenomen en evenmin de onttrekkingen ter hoogte van een bedrag van € 15,7 miljoen. Deze budgetten en onttrekkingen zijn nu alsnog in de begroting opgenomen.
  - Hogere lasten van € 7,0 miljoen door projecten uit het programma DORA die in 2019 vertraging hebben opgelopen. De contracten zijn in samenwerking met Waternet aangegaan waardoor er naast de lasten ook baten zijn van ongeveer € 5,0 miljoen. We voeren we nu € 7,0 miljoen aan hogere lasten op voor 2020 en € 5,0 miljoen aan hogere baten. De dekking voor dit tekort van € 2,0 miljoen is gevonden binnen de reserve Stadsbehoud.

- De onttrekking aan de Reserve vervanging IJveren neemt af met € 0,35 miljoen:
  - De aanlandingen Distelweg en IJ plein NOORD zijn gezamenlijk aanbesteed. Dit heeft geleid tot een voordelig aanbestedingsresultaat. Daarnaast was het niet nodig was om een aantal vooraf ingecalculeerde werkzaamheden veroorzaakt door voorwerpen in het water zoals 2e WO bom, zinkbuizen of andere metaal en zwaar afval uit te voeren. Hierdoor zal in 2020 naar verwachting € 0,35 miljoen minder worden uitgegeven.

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen nemen af met € 14,0 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt vooral veroorzaakt door:

- Verlaging toevoeging aan het Stedelijk Mobiliteitsfonds (SMF):
  - Het vergunningensysteem voor parkeren op straat dat de leverancier

(Egis Parking Services) moet opleveren is vertraagd. Dit leidt tot een lagere last van € 3,8 miljoen en dus neemt de toevoeging toe met € 3,8 miljoen. Omdat er in 2019 ook sprake was van vertraging werd € 4,0 miljoen doorgeschoven naar 2020 waardoor de lasten in 2020 met € 4,0 miljoen toenamen en de toevoeging met € 4,0 miljoen werd verlaagd. Per saldo wordt de toevoeging dus met € 0,2 miljoen verlaagd.
  - De verwachting is dat de parkeeropbrengsten voor 2020 als gevolg van de coronacrisis lager zullen uitvallen. Daar tegenover staat een rijksbijdrage om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen. Inclusief de compensatie vanuit het Rijk dalen de parkeeropbrengsten met € 17,3 miljoen. Omdat de parkeeropbrengsten worden gedoteerd aan de reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds (SMF) daalt de toevoeging aan het SMF ook met € 17,3 miljoen.
  - De reserve voor de gedeeltelijke dekking van afschrijvingslasten van Parkeergarages Rokin en Piet Hein valt vrij. Deze vrijval van € 8,8 miljoen wordt aan de reserve SMF toegevoegd.
  - Het kortingspercentage van de bezoekersvergunning is verruimd van 50% naar 65% waardoor de opbrengsten Straatparkeren dalen. Samen met uitstel van betaald parkeren op zondag leidt dit tot een afname van de toevoeging van € 2,0 miljoen.
  - Een daling van € 0,13 miljoen door overige mutaties.

- Verlaging toevoeging aan de reserve Achterstallig Onderhoud:
  - De baten uit de voorgenomen verkoop van vastgoed zal in 2020 lager uitvallen dan gedacht. Deze baten zouden gebruikt worden om de reserve Achterstallig Onderhoud middels een toevoeging te verhogen. Door de lagere baten zal de toevoeging € 5,6 miljoen lager uitvallen.

- Verhoging toevoeging aan de Financieringsreserve:
  - Voor een aantal projecten zijn actualisaties uitgevoerd. Daaruit blijkt dat de kosten in 2020 voor projecten die worden gefinancierd uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds lager zullen zijn dan begroot. Omdat er minder aan de projecten wordt uitgegeven in 2020 wordt er ook minder gebruikt van de kredieten die voor de projecten beschikbaar zijn gesteld en wordt € 1,9 miljoen minder toegevoegd aan de financieringsreserve.
  - Voor 5 projecten geldt dat deze nog geraamd zijn in de exploitatie terwijl deze in totaal groter zijn dan € 5 miljoen. Dit houdt in dat de raming voor de kosten uit de exploitatie worden gehaald. Daarvoor in de plaats wordt de toevoeging aan de Financieringsreserve verhoogd met € 8,4 miljoen.
  - Actualisaties van projecten en overige mutaties leiden tot een verlaging van de toevoeging van € 0,8 miljoen.

Beleidsmatige afwijkingen

Er zijn geen beleidsmatige afwijkingen binnen dit programmaonderdeel.

Corona-effecten

Verkeer en Vervoer

Er zijn duidelijk zichtbare effecten in het verkeer en de openbare ruimte. Aan de ene kant zien we dat het in de openbare ruimte veel rustiger is. Daardoor kunnen we achterstallig onderhoud sneller uitvoeren. De andere kant is dat we extra verkeersmaatregelen moesten nemen, zoals het extra aanbrengen van belijningen. En daarnaast is er meer crowdmanagement vanwege de 1,5 meter maatregel. Een ander effect is dat de reclameopbrengsten onder druk staan. Met de achterliggende partijen maakten we afspraken en verleenden we voor € 6,0 miljoen uitstel van betaling.

Onze eerste ruwe inschatting van de totale kosten van de pandemie voor dit programmaonderdeel is per saldo zo'n € 4,0 miljoen. Dit is tot en met augustus 2020. We zoeken hier dekking voor binnen de programmabegroting. Eventueel zullen er financiële effecten kunnen ontstaan bij de jaarrekening. Afhankelijk van hoe lang de pandemie duurt, kunnen er andere keuzes nodig zijn over uit te voeren extra werkzaamheden en de dan beschikbare budgetten.

Parkeren

De coronapandemie heeft de parkeerinkomsten hard geraakt. Bij de begroting 2021 (jaarschijf 2020) hebben we daarom de parkeerinkomsten naar

beneden bijgesteld met € 50,0 miljoen. Straatparkeren met € 34,0 miljoen en garageparkeren met € 16,0 miljoen.

De straatparkeeropbrengsten waren op het dieptepunt ongeveer 50 procent lager. Daarbij gaat het om kort parkeren en bezoekers. Inmiddels zien we iedere week de parkeeropbrengsten toenemen. Daaraan gekoppeld is ook het aantal opgelegde naheffingsaanslagen en de opbrengsten daarvan lager, doordat het aantal kortparkeerders is afgenomen.
Voor de parkeeropbrengsten in garages zijn de gevolgen nog groter. Op het dieptepunt waren de opbrengsten voor kort parkeren ongeveer 85 procent lager.

Vanuit de Rijksoverheid kregen we een compensatie voor gederfde parkeerinkomsten van € 39,4 miljoen.

Doelen

Doel 2.1.1

Er is meer ruimte voor leven en spelen op de straten.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Het percentage plusnet voetganger dat voldoet aan de minimale doorloopruimte van 1,80 meter	65% (2017)	66%	70%	Als gevolg van corona niet gemeten	Als gevolg van corona geen betrouwbare prognose te geven.

Doel 2.1.2

Amsterdam is voor iedereen bereikbaar op een veilige en duurzame manier.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal ernstige verkeersslachtoffers per 100.000 inwoners (jaarbasis)	120 (100% in 2010)	n.v.t.	90	Niet bekend	Niet bekend
2	Percentage Plusnet auto dat voldoet aan de minimale toetswaarde voor de gemiddelde trajectsnelheid uit het Beleidskader Verkeersnetten	n.v.t.	n.v.t.	62%	Niet bekend	< 62%; als gevolg van corona moeilijk voorspelbaar

Activiteiten

Activiteit 2.1.1.1

We maken de stad verder autoluw.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Percentage vergunninghouders dat gebruik maakt van garageplekken die voor hen beschikbaar zijn gesteld. Gemiddelde bezettingsgraad van garageplekken in de avonduren.	n.v.t.	73%	≥ 90%	Percentage avonduren is niet beschik-baar. Het percentage overdag is 52%	Meting wordt met spoed uitgevoerd om indicator te kunnen rapporteren
2	Gemiddelde bezettingsgraad parkeerplaatsen in fiscaal gebied binnen de ring en in fiscaal gebied totaal, gemeten op een maatgevend moment (periode waarin de vraag naar parkeercapaciteit het hoogst is).	n.v.t.	Binnen de ring: 73,9% Totaal: 70,7%	≤ 90%	Binnen de ring:	Nog te meten
3	Opgeheven parkeerplaatsen	n.v.t.	1109	1200	554	1200
4	Aantal parkeerders dat niet in het centrumgebied parkeert, vanwege gebruik P+R. De gemiddelde parkeerdruk.	n.v.t.			Niet meetbaar zie toelichting	Niet meetbaar zie toelichting
5	Aantal gereden autokilometers in Amsterdam				Niet bekend	Niet bekend

Activiteit 2.1.1.2

We maken meer ruimte voor fietsers, voetgangers en verblijfsruimte.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
	Gemiddelde bezettingsgraad fietsparkeerplekken en gemiddelde fietsparkeerdruk op de hotspot locaties uit het meerjarenplan fiets. Streven is bezettingsgraad van maximaal 85% en fietsparkeerdruk van max. 125% in 2022. Tweejaarlijkse meting.	Gemiddelde parkeerdruk hotspots = 195%, gemiddelde bezetting 90% (2016)	Gemiddelde parkeerdruk hotspots = 129%, gemiddelde bezetting 78%	Bezettings-graad max 85%, fiets-parkeerdruk max. 125%	Gemiddelde bezettings-graad van de stallingen in de maanden van lock-down rond de 30% Bezettings-graad fiets parkeerplek-ken op de hotspots: 78% in 2019. fiets parkeer-druk: 129% in 2019	Indicatoren Bezetting-graad en fiets-parkeerdruk zijn in 2019 gemeten, het betreft een tweejaarlijkse meting. In 2021 is de volgende meting.
	Maximaal percentage verwaarloosde fietsen en wrakken (1%) en percentage ongebruikte fietsen (op basis van de maximale parkeerduur van 2 weken en 6 weken) in de rekken (2%).					
	Percentage Plusnet Fietsroutes dat voldoet aan de minimale streefkwaliteit voor de gemiddelde trajectsnelheid uit de MobiliteitsAanpak Amsterdam. Streefcijfer 88%. Trajectsnelheid in km/u Binnen Ring A10,excl. Noord: > 15,1 Buiten Ring A10 en Noord			100%		Deze indicator is gemeten d.m.v. fietstelweek. De fietstelweek is niet gehouden. Deze indicator wordt niet als zodanig bijgehouden en gemeten. Er wordt aan een alternatief gewerkt.
	Percentage fietspad waarvan minimale breedte 2,5 meter is (plusnet fiets, binnen ring A10 en ten zuiden van het IJ		43%		Nog niet bekend	50% (in 2025)
4	Fietstevredenheidscijfer. Streefwaarde 7,5 in 2025 (fietstevredenheid wordt 2 jaarlijks gemeten)	7,1 (2015)	6,9 (2019)	7,2	Nog niet bekend, onderzoek uitgesteld vanwege corona	

Activiteit 2.1.2.1

We beheren en onderhouden onze assets (verkeer, vervoer en parkeren).

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Beschikbaarheidsper-centage Amsterdamse wegtunnels voor verkeer	n.v.t.	98%	98%	98%	98%
2	Gemiddelde bezettingsgraad parkeerplaatsen in fiscaal gebied binnen de ring en in fiscaal gebied totaal, gemeten op een maatgevend moment (periode waarin de vraag naar parkeercapaciteit het hoogst is).	n.v.t.	Binnen de ring: 73,9% Totaal: 70,7%	≤ 90%	Binnen de ring:	Nog te meten
2	Het aantal gebieden (van de 22 gebieden) in Amsterdam dat wordt onderhouden op kwaliteitsniveau Sober, t.a.v. verhardingen (de cijfers van Groen en de prognose 20202023 zijn nog niet bekend)		12	8	11	15
3	Achterstallig onderhoud t.a.v. assets groen en verhardingen. Streefwaardes uitgedrukt in € aan achterstallig onderhoud	€ 60 miljoen (2016)	€ 27,5 miljoen	€ 15 miljoen	€ 18,5 miljoen	€ 15 miljoen

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
4	Versnellen van de vervanging van bruggen (aantal per jaar) en kademuren (strekkende meters per jaar)		bruggen: 1, kademuren 30 m	PM	In 2020 is er voor de kademuren inmiddels sprake van 0,5 km in uitvoering zijnde en 1,3 km in voorbereiding zijnde vernieuwingsprojecten, alsmede 4 in uitvoering zijnde en ca. 31 in voorbereiding zijnde vernieuwingsprojecten bruggen.	PM

Activiteit 2.1.2.2

We zorgen voor een slim en robuust netwerk ten behoeve van de doorstroming.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Percentage van de werkzaamheden op hoofdnetten dat gezamenlijk met andere partijen wordt uitgevoerd (werk met werk maken); in 2019 wordt ten minste 80 procent van de grotere werkzaamheden (uitvoeringsduur langer dan 2 weken) gecombineerd uitgevoerd	n.v.t.	82%	80%	78%	79%
2	Percentage minder meldingen over ervaren hinder door touringcars in de stad		21% (226)	10%	40	>10% met name als gevolg van corona
3	Percentage van de evenementen in Zuidoost waarbij de uitstroom niet langer dan 75 minuten duurt		83%2	90%	Niet gemeten i.v.m. corona	Niet in te schatten i.v.m. corona

Activiteit 2.1.2.5

We maken parkeren van auto en fiets duurzaam en kosteneffectief mogelijk.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal gemeentelijke garages met ledverlichting		5	8	7	9
2	Aantal garages en stallingen voorzien van laadpalen. In 2019 worden laadpalen aangebracht in 14 garages. In 2022 zijn alle garages en stallingen voorzien van laadpalen		12	25	15	20

2.1.1.1 Toelichting indicator 1

Gemiddelde bezettingsgraad van garageplekken in de avonduren: het percentage in de avonduren is niet beschikbaar. Er is alleen een bezetting beschikbaar die overdag is gemeten. Dit percentage is 52 procent
We kunnen aannemen dat het percentage in de avonduren (aanmerkelijk) hoger ligt. We zullen met spoed opdracht geven om deze indicator voor de avonduren in beeld te brengen.

2.1.1.1 Toelichting indicator 2

Meting nog uit te voeren in het najaar 2020. Bij Het Jaarverslag 2020 zullen we de resultaten presenteren.

2.1.1.1 Toelichting indicator 3

Huidig aantal opgeheven parkeerplekken per aug 2020: 554 vanuit geplande herinrichtingen/langdurige maatregelen. Schatting totaal aantal opgeheven parkeerplekken 2020 voor geplande herinrichtingen/langdurige maatregelen: 1.200 parkeerplekken. Dit aantal staat los van het tijdelijke gebruik van parkeerplekken voor de anderhalve meter maatschappij maatregelen. Dat betreft zo'n 300 parkeerplekken.

2.1.1.1 Toelichting indicator 4

De indicator is niet meetbaar. We kunnen niet stellen dat alle P+R-gebruikers in het centrum zouden parkeren als er geen P+R zou zijn. Er spelen daarbij verschillende andere factoren. Er zijn bezoekers die P+R gebruiken vanwege het gunstige parkeertarief, of vanwege de omvang van hun reisgezelschap.

Die zouden anders misschien helemaal niet naar Amsterdam reizen of hun reis met het openbaar vervoer maken. Het blijkt dat deze indicator niet meetbaar is.

2.1.1.2 Toelichting indicator 1

Gemiddelde bezettingsgraad fietsparkeerplekken en gemiddelde fietsparkeerdruk op de heel drukke locaties uit het meerjarenplan fiets. We willen in 2022 een bezettingsgraad van maximaal 85 procent en fietsparkeerdruk van maximaal 125 procent. We meten dit tweejaarlijks.

De gemiddelde bezettingsgraad van de stallingen in coronatijd lag in de maanden van lockdown rond de 30 procent. Terwijl voor de lockdown de verschillende stallingen een bezettingsgraad hadden tussen de 50 en 90 procent.

De bezettingsgraad van fietsparkeerplekken op de drukke plekken:
78 procent in 2019. Dit is een tweejaarlijkse meting.
De fietsparkeerdruk: 129 procent in 2019. Dit is een tweejaarlijkse meting.

2.1.1.2 Toelichting indicator 2

Maximaal percentage verwaarloosde fietsen en wrakken is 1 procent. Het percentage ongebruikte fietsen in de rekken is 2 procent vanuit de maximale parkeerduur van 2 weken en 6 weken.
Gemeten; 3,9 procent defecte fietsen en 6 procent ongebruikte fietsen.
De resultaten komen vanuit de monitor fietsparkeerduur 2019. Dit zijn de actueelste gegevens

2.1.2.5 Toelichting indicator 1

Op schema om de doelstelling te halen.

2.1.2.5 Toelichting indicator 2

Stand van zaken na 8 maanden wat betreft garages met laadpalen. We hadden 25 garages voorzien van laadpalen begroot. Dit zijn er na 8 maanden 15. We verwachten dat dit er 20 zijn eind 2020. De reden hiervoor is vertraging in de aanbesteding van laadpalen.

2.2.2 Water

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	3,3	0	3,3
Lasten	47,4	-6,4	41,0
Saldo van baten en lasten	**-44,1**	**6,4**	**-37,6**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 6,4 miljoen op de begroting. Het programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 37,6 miljoen negatief.

Baten
Er zijn geen begrotingswijzigingen voor de baten.

Lasten
De totale lasten zijn met € 6,4 miljoen afgenomen naar € 40,9 miljoen.
Dit komt vooral door:

- Lagere lasten van € 15,0 miljoen door de geactualiseerde prioritering in de programmering van het herstelprogramma Bruggen en Kademuren.
- Hogere lasten van € 8,4 miljoen. De in 2019 opgeheven reserve Walmuur Centrum is vrijgevallen en de middelen daarvan zijn toegevoegd aan de reserve Stadsbehoud. Per abuis zijn de lasten en de onttrekkingen van deze reserve niet in de begroting opgenomen. Dat leidt in dit programmaonderdeel tot een verhoging van de lasten van € 8,4 miljoen.

Reserves

Er zijn in dit programmaonderdeel geen reserve afwijkingen.

Beleidsmatige afwijkingen

Er zijn geen relevante beleidsmatige afwijkingen in dit programmaonderdeel.

Corona-effecten

Binnen dit programma zijn geen specifieke corona-effecten aanwezig.

Doelen

Doel 2.2.1

Het openbare water is begaanbaar, aantrekkelijk, schoon en veilig voor alle gebruikers.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Waarde na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Schoonheidsgraad van de grachten (010)	7,8	8,2	>7	>7,5	>7

Doel 2.2.2

De leefkwaliteit van de Amsterdammer verbeteren door het verminderen van overlast door passagiers en pleziervaart.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Waarde na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Het aantal MORA meldingen (melding openbare ruimte en overlast). Melding geluidsoverlast per maand. Input komt uit grachtenmonitor	150	375	max 350	363[1]	354

1 De opgenomen indicator betreft meldingen overlast op het water, dus niet alleen geluid. Het totaal aantal meldingen overlast op het water in 2020 staat na 8 maanden op gemiddeld 363 per maand. De verwachting voor geheel 2020 is nu 354 per maand. De hogere waarde komt door de categorie 'Wrak in het water'. Dat stijgt fors met 150 procent tegenover 2019. De belangrijke categorieën 'Geluid op het water' en 'Vaargedrag – snel varen' nemen af met respectievelijk 27 procent en 36 procent tegenover 2019. Het aantal geluidsoverlastmeldingen voor heel 2020 komt waarschijnlijk uit op 120 meldingen per maand.

Activiteiten

Activiteit 2.2.1.1 *Gekoppeld aan doelen 2.2.1*

We baggeren en verwijderen drijf en grofvuil uit openbaar water.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal ton verwijderd drijf en grofvuil	592	626	600	267	600

Activiteit 2.2.1.2 *Gekoppeld aan doelen 2.2.1*

We stellen kaders, verlenen vergunningen, houden toezicht en handhaven op het water.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Geen indicatoren omdat de jaarlijkse Grachtenmonitor hierover rapporteert					

Activiteit 2.2.1.3 *Gekoppeld aan doelen 2.2.1*

We bedienen bruggen en sluizen.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Percentage passages door beroepsvaarders dat plaatsvindt binnen de gestelde termijn	97%	95%	95%	97%	97%

Activiteit 2.2.1.4 *Gekoppeld aan doelen 2.2.1*

We beheren en onderhouden onze assets (water).

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Het aantal gebieden (deelgebieden) dat op vastgesteld niveau Sober wordt onderhouden					

Activiteit 2.2.2.1

We gaan overlast en openbare orde verstoringen veroorzaakt door passagiers en pleziervaart tegen.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Verminderen aantal illegale reders en versterking handhaving. Indicator: Het totaal aantal overlast meldingen is terugdrongen tot hetzelfde niveau als in 2015	249	300 totaal waarvan 80 structureel	280	*	

Activiteit 2.2.2.2 *Gekoppeld aan doelen 2.2.2*

We gaan de toenemende drukte op en aan het binnenwater beheersen.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Op en afstaplocaties uit het centrum verplaatsen. Indicator volgt in het nieuw vaarbeleid (planning: december 2018 vrijgave voor inspraak)				**	

Activiteit 2.2.2.3 *Gekoppeld aan doelen 2.2.2*

We stimuleren duurzamere mobiliteit op het water.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Realiseren toekomst bestendig en flexibel gebruik van oplaadpunten. Rondvaart is in 2025 geheel uitstootvrij/termijn waarop pleziervaart uitstootvrij is volgt in het nieuwe vaarbeleid				***	

* De gekozen indicator van activiteit 2.2.2.1 wordt vertaald naar: 'Aangetroffen advertenties op internet' + 'Aangetroffen websites aanbieders'. Hiervan is het verloop:
- 249 in 2015 (het peiljaar)
- 96 in 2019

Door de uitrol van sensoren van de Digitale gracht houden we vanaf het derde kwartaal van 2020 bij welke vaartuigen we verdenken van illegale passagiersvaart. Vanuit het systeem van de Digitale gracht analyseren we scheepsvaartbewegingen op het vermoeden van passagiersvaart zonder vergunning.

** Met de vaststelling van Nota Varen Deel 2 stemde de gemeenteraad in om de op- en afstaplocaties voor rondvaartboten niet buiten het centrum te verplaatsen. Hiermee wijkt de gemeenteraad af van het coalitieakkoord.

*** Door de coronacrisis besloot het college van B en W in mei om de ingangsdatum van de eerste tranche nieuwe vergunningen met 2 jaar te verplaatsen naar 2024. Hierdoor loopt ook een aantal van de huidige exploitatievergunningen later af. Daardoor kunnen deze vaartuigen langer doorvaren met een conventionele (verbrandings)motor.
Voor zowel passagiersvaart als pleziervaart loopt de aanbesteding die eind 2020 of uiterlijk eerste kwartaal 2021 gedaan is.

2.2.3 Openbaar vervoer

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	138,8	6,3	145,2
Lasten	216,4	-7,6	208,8
Saldo van baten en lasten	**-77,5**	**13,9**	**-63,6**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 13,9 miljoen op de begroting. Het programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 63,6 miljoen negatief.

Baten

De totale baten nemen toe met € 6,3 miljoen. Dit komt vooral door:

- Hogere baten van € 12,9 miljoen doordat het lopende programma voor beheer en onderhoud van de railinfrastructuur is geïntensiveerd. Er wordt met name meer uitgevoerd op het gebied van onderhoudswerkzaamheden, waardoor de uitgaven voor 2020 toenemen. Deze uitgaven worden volledig gefinancierd door de Vervoersregio Amsterdam, waardoor ook de baten met dit bedrag verhoogd.
- Lagere baten van € 3,5 miljoen die voornamelijk wordt veroorzaakt door vertraging in het project OV Knooppunt Sloterdijk. Onderdeel van dit project is de realisatie van de fietsenstalling die langer duurt dan oorspronkelijk gepland. Hierdoor wordt de bijdrage van de Vervoersregio Amsterdam ook later ontvangen;
- Lagere baten van € 3,1 miljoen. Door middel van neutrale mutaties worden externe dekkingen en bijbehorend lasten van projecten begroot. Bijdragen komen bijvoorbeeld van de VervoersRegio Amsterdam. Dit leidt in dit programmaonderdeel tot een daling van de baten van € 3,1 miljoen.

Lasten

De totale lasten nemen af met € 7,6 miljoen. Dit komt vooral door:

- Hogere lasten van € 12,9 miljoen voor een stijging van de uitgaven met betrekking tot het beheer en onderhoud van de railinfrastructuur. Deze uitgaven worden gefinancierd door de Vervoersregio Amsterdam.
- Lagere lasten van € 1,6 miljoen. Voor een aantal projecten zijn actualisaties uitgevoerd. Daaruit blijkt dat de kosten in 2020 voor projecten die worden gefinancierd uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds lager zullen zijn dan begroot. Voor deze projecten zal in 2020 € 1,6 miljoen minder worden uitgegeven;
- Lagere lasten van € 0,35 miljoen. De aanlandingen Distelweg en IJplein NOORD zijn gezamenlijk aanbesteed. Dit heeft geleid tot een voordelig aanbestedingsresultaat. Daarnaast was het niet nodig was om een aantal vooraf ingecalculeerde werkzaamheden veroorzaakt door voorwerpen in het water uit te voeren. Hierdoor zal in 2020 naar verwachting € 0,35 miljoen minder worden uitgegeven;
- Lagere lasten van € 3,5 miljoen door een daling van de kosten die voornamelijk wordt veroorzaakt door vertraging in het project OV Knooppunt Sloterdijk. Onderdeel van dit project is de realisatie van de fietsenstalling die langer duurt dan oorspronkelijk gepland. Overigens wordt hierdoor de bijdrage van de VRA ook later ontvangen. De baten dalen dus met hetzelfde bedrag.
- Hogere lasten van € 0,9 miljoen. Er is een inventarisatie gemaakt van de extra kosten die in het kader van het coronavirus worden gemaakt. In de eerste plaats worden extra kosten gemaakt naar aanleiding van de noodzakelijke instapbegeleiding bij de veren. Het gaat hierbij om een extra bedrag van € 1,5 miljoen. Daarnaast zijn eenmalige kosten gemaakt voor aanpassingen bij de veren. Voor deze kosten is € 130.000 opgenomen. Voor de extra kosten met betrekking tot de veren is binnen de eigen begroting dekking gevonden voor een bedrag van € 700.000. Het gaat hierbij om lagere brandstofkosten en doorbelasting van intern personeel.
- Lagere lasten van € 2,9 miljoen door de invulling van de taakstelling

met betrekking tot de eindejaarsmarge. Hier staat een verhoging van de lasten in programmaonderdeel 2.1 tegenover.
- Lagere lasten van € 3,1 miljoen. Door middel van neutrale mutaties worden externe dekkingen en bijbehorend lasten van projecten begroot. Bijdragen komen bijvoorbeeld van de VervoersRegio Amsterdam. Dit leidt in dit programmaonderdeel tot een daling van de lasten van € 3,1 miljoen.
- Lagere lasten van € 7,7 miljoen. Voor een aantal projecten zijn actualisaties uitgevoerd. Daaruit blijkt dat de kosten in 2020 voor projecten die worden gefinancierd uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds lager zullen zijn dan begroot. Ook zijn door het uitbreken van de coronapandemie zijn de parkeerinkomsten in Amsterdam fors omlaag gegaan. Daardoor is minder geld beschikbaar voor de projecten. Ook geldt voor een aantal projecten dat deze nog geraamd zijn in de exploitatie terwijl deze in totaal groter zijn dan 5 miljoen. Dit betekent dat de kosten van deze projecten niet in een keer in 2020 worden gerealiseerd maar pas in latere jaren in de vorm van voornamelijk afschrijvingen ten laste van de begroting worden gebracht. Dekking van deze kosten loopt via een reserve. Voor al deze projecten zal binnen dit programmaonderdeel in 2020 € 7,7 miljoen minder worden uitgegeven.
- Lagere lasten van € 2,2 miljoen als gevolg van dalende rente op de geld- en kapitaalmarkt. De omslagrente wordt daarom verlaagd van 1,0% naar 0,7%. Door deze aanpassing worden de rentekosten verlaagd met € 2,2 miljoen. Dit is gemeentebreed neutraal.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	6,2	-0,4	5,8
Toevoeging	0,0	0,0	0,0
Mutatie reserves	**6,2**	**-0,4**	**5,8**

De onttrekkingen aan de reserves dalen met € 0,4 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Conform richtlijn wordt deze wijziging die kleiner is dan € 1,0 miljoen niet verder toegelicht.

Beleidsmatige afwijkingen

We maken ons op voor een reorganisatie binnen het openbaar vervoer. De rollen en verantwoordelijkheden van GVB, Vervoerregio Amsterdam (VRA) en de gemeentelijke dienst Metro en Tram (MET) gaan wijzigen. Vooral de aansturing van en samenwerking tussen deze ov-organisaties zal de komende tijd gaan veranderen. Dit is nodig vanwege de groei van de stad en de toenemende druk op het OV. De reorganisatie moet het Amsterdamse OV-systeem steviger maken en moet eind 2021 klaar zijn.

Corona-effecten

Metro en tram

De coronamaatregelen hebben ook effect gehad op de activiteiten van Metro en Tram. Op verschillende stations namen we maatregelen, zoals de aanduiding van looproutes. De coronamaatregelen hebben daarnaast gezorgd voor een vertraging in enkele projecten. De gevolgen hiervan brengen we nog verder in kaart.

Veren

Door de coronacrisis is de capaciteit van de veren beperkt en namen we maatregelen voor de veiligheid en capaciteit op de veren. Bijvoorbeeld met de inzet van instapbegeleiders en de mondkapjesplicht. Sinds de versoepelingen van de regelgeving van 1 juni en 1 juli loopt het aantal reizigers op de veren langzaam op. Door op tijd nemen van aanvullende maatregelen bieden we reizigers een veilige en soepele overtocht. Bijvoorbeeld door het varen van een tijdelijke intensieve dienstregeling na de zomervakantie.

Doelen

Doel 2.3.1

Amsterdam is voor iedereen bereikbaar op een veilige en duurzame manier via het openbaar vervoer.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Waarde na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Tevredenheid reizigers over veren (010)	7,8	Niet gemeten in 2019	7,8	Resultaat tevredenheidsonderzoek in Q4 2020 bekend	8,0

Doel 2.3.2

Amsterdam is op een veilige en duurzame manier bereikbaar voor commercieel vervoer.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Waarde na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Percentage Amsterdammers dat de laatste gemaakte taxirit met een 6 of hoger waardeert	93% > 5,5	Een alternatief wordt bij de Voorjaarsnota 2021 opgeleverd.	95%	Onbekend. Meting vindt later in het jaar plaats	95%

Activiteiten

Activiteit 2.3.1.1 *Gekoppeld aan doelen 2.3.1*

We beheren en verbeteren de kwaliteit van onze OV infrastructuur.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Geen indicatoren omdat er nog wordt gewerkt aan een verbeterd meetinstrumentarium, met oplevering in 2020					

Activiteit 2.3.1.2 *Gekoppeld aan doelen 2.3.1*

We onderhouden en breiden de veerverbindingen uit.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	De reiziger hoeft niet te wachten op een volgend veer omdat op de eerste te weinig ruimte beschikbaar is. Alleen bij uitzondering (max 3% van de afvaarten) mag deze norm overschreden worden	1,9% (2019)	1,9%	max 3%	<1% volgens norm (uitgaande van pré-coronanorm	Geen afwijking verwacht als gevolg van covid-19-virus

Activiteit 2.3.1.3 *Gekoppeld aan doelen 2.3.1*

We zorgen dat ons OV netwerk aansluit op het regionale en landelijke netwerk.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Geen indicatoren omdat er nog wordt gewerkt aan een verbeterd meetinstrumentarium, met oplevering in 2019	PM	n.v.t.			

Activiteit 2.3.2.1 *Gekoppeld aan doelen 2.3.2*

We verplaatsen de touringcar zoveel mogelijk buiten de ring A10.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Geen indicatoren omdat deze niet meetbaar is					

Activiteit 2.3.2.2 *Gekoppeld aan doelen 2.3.2*

We stimuleren schone, efficiënte en slim goederenvervoer door bundeling van goederen (cargohubs), intensiever gebruik van water en specifieke aandacht voor pakketbezorging.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Afname overlast bestelbusjes en vrachtwagens. Aantal MORA-meldingen per jaar	in de periode janmei 2018 zijn er 873 MORA-meldingen binnengekomen	2.349		1512	2592

Activiteit 2.3.2.3 *Gekoppeld aan doelen 2.3.2*

We werken aan een betrouwbaar en milieuvriendelijk taxivervoer.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal uitstootvrije TTO taxi's	PM	1.101	PM	Onbekend	PM

In de begroting is opgenomen dat gewerkt wordt aan een nieuwe agenda die leidt tot nieuwe streefwaarden. Daarnaast is het aantal uitstootvrije taxi's als gevolg van de coronacrisis aan het einde van het jaar erg ongewis.

2.3 Economie

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	30,8	-6,7	24,1
Lasten	77,8	-8,7	69,1
Waarvan apparaatslasten	*17,0*	*-0,3*	*16,7*
Totaal Programma 3 Economie	**-47,0**	**2,0**	**-45,0**

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een positief effect van € 2,0 miljoen op de begroting. Dit programma komt uit op een negatief saldo van € 45,0 miljoen. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.3.1 Economie en innovatie

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	30,8	-6,7	24,1
Lasten	77,8	-8,7	69,1
Saldo van baten en lasten	**-47,0**	**2,0**	**-45,0**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 2,0 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 45,0 miljoen negatief.

Baten

De totale baten dalen met € 6,7 miljoen. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere baten van € 4,0 miljoen voor programma House of Skills. Voor het programma House of Skills is er sprake van een looptijdsverlenging. Door deze actualisatie verschuift een deel van baten en lasten naar 2021. Dit betreft een neutrale mutatie waarbij de baten en lasten verlaagd worden.
- Lagere baten van € 3,7 miljoen door inkomstenderving vanwege coronamaatregelen.
  - Vanwege de huidige situatie en de reisrestricties, alsmede de onzekere tijden qua vestiging en werkvergunningen is er veel minder van de dienstverlening van IN Amsterdam gebruikgemaakt door buitenlandse werknemers (1,0 miljoen).
  - Door het sterk teruglopen van bezoekersaantallen van Holland Casino is er een correctie op de bijdrage via de bezoekersheffing aan de algemene middelen (€ 0,8 miljoen).
  - Lagere baten van € 1,9 aangaande niet innen van marktgelden. Lagere baten van € 1,4 miljoen als gevolg voor het niet innen van marktgelden tot 1 juli vanuit de noodkas € 1,4 miljoen beschikbaar gesteld. Tevens vindt er ook inkomstenderving in de periode na 1 juli plaats. Dit is als gevolg van andere inrichting van de markten, waardoor de bezetting lager is dan voorheen, waardoor de prognose van de baten € 0,5 miljoen lager is dan begroot.
- De overige afwijkingen lichten we verder niet toe omdat deze kleiner zijn dan € 1,0 miljoen en leiden per saldo tot hogere baten van € 1,0 miljoen.

Lasten

De totale lasten dalen met € 8,7 miljoen. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere lasten van € 4,0 miljoen voor House of Skills. Voor het programma House of Skills is er sprake van een looptijdsverlenging. Door deze actualisatie van de jaarbudgetten verschuift een deel van baten en lasten naar 2021. Dit betreft een neutrale mutatie waarbij de baten en lasten verlaagd worden.
- Lagere lasten van € 3,8 miljoen door het Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS). Met het final contract uit 2014 heeft de gemeente € 50 miljoen beschikbaar voor bijdrage aan Stichting AMS. In deze mutatie wordt aan de hand van de meerjarenprognose en de verwachte realisatie in 2020 voor het lopend jaar de begroting aangepast.
- Lagere lasten van € 3,0 miljoen door het actualiseren van de inzet van economische structuurmiddelen op basis van het uitgavenverwachtingspatroon voor het komend jaar. Structuurmiddelen worden gebruikt om te investeren in projecten en programma's die aantoonbaar bijdragen aan het realiseren van beleidsdoelstellingen.
- Hogere lasten van € 1,0 miljoen door coronamaatregelen die niet gedekt zijn vanuit de noodkas binnen programma 3.
  - Voor de uitvoering van de noodverordeningen zijn er extra kosten gemaakt bij de markten. Dit betreft IV-kosten, zorgen voor toiletten, extra toezicht op de markten, aanpassen inrichting. In totaal komt de

prognose van de extra kosten ook uit op € 0,6 miljoen
- Extra inspanning geleverd om innovatieve toepassingen te realiseren ten behoeve de coronacrisis en herstelteams van € 0,4 miljoen.

- De overige afwijkingen lichten we verder niet toe omdat deze kleiner zijn dan € 1,0 miljoen en leiden per saldo tot hogere lasten van € 1,1 miljoen.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	23,1	-7,1	15,9
Toevoeging	5,7	-0,4	5,3
Mutatie reserves	**17,4**	**-6,7**	**10,7**

Onttrekkingen aan reserves

De totale onttrekking daalt met € 7,1 miljoen. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere onttrekking van € 3,8 miljoen door het Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS). Met het final contract uit 2014 heeft de gemeente € 50 miljoen beschikbaar voor bijdrage aan Stichting AMS. In deze mutatie wordt aan de hand van de meerjarenprognose en de verwachte realisatie in 2020 voor het lopend de begroting aangepast.
- Lagere onttrekking van € 3,0 miljoen door het actualiseren van de inzet van economische structuurmiddelen op basis van het uitgavenverwachtingspatroon voor het komend jaar. Structuurmiddelen worden gebruikt om te investeren in projecten en programma's die aantoonbaar bijdragen aan het realiseren van beleidsdoelstellingen.
- Lagere onttrekking van € 0,3 miljoen wegens een technische mutatie op de toevoeging en correctie ESV.

Toevoegingen aan reserves

De totale toevoeging daalt met € 0,4 miljoen. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere toevoeging van € 0,3 miljoen wegens een technische mutatie op de toevoeging en correctie ESV.
- Lagere toevoeging van € 0,1 miljoen wegens lagere bezoekersaantallen welke de basis vormt voor de toevoeging aan de Reserve Holland Casino t.g.v. het Amsterdams Promotiefonds voor cultuur en stadsinitiatieven.

Beleidsmatige afwijkingen

Eind maart 2020 treft het coronavirus Nederland. Het gevolg is dat Nederland in een intelligente lockdown gaat. In opdracht van de gemeente Amsterdam bekeek SEO Economisch Onderzoek wat de gevolgen voor Groot-Amsterdam zijn. Zij stelden vast dat de coronamaatregelen de economie van Groot-Amsterdam en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) relatief harder raakt dan gemiddeld in Nederland. Dit komt doordat sectoren die hard geraakt worden zoals restaurants en cafés, de uitzendbranche en groot- en detailhandel, relatief sterk vertegenwoordigd zijn in Groot-Amsterdam en de MRA. Ook beleidsmatig verwachten we een aantal afwijkingen door de gevolgen van de coronacrisis. Hieronder lichten wij deze toe.

De veiligheidsregio heeft tijdens de intelligente lockdown maatregelen afgekondigd waardoor niet alle vaste plaatshouders hun plek konden innemen op de markt. Daarnaast waren in de anderhalve meter samenleving grote aanpassingen nodig om de markten weer mogelijk te maken. De besluiten om marktondernemers te ontzien rond marktgelden en tarieven betekent ook minder inkomsten voor de gemeente. Hiervoor is een beroep gedaan op de Noodkas.

Ook bij INAmsterdam zijn de effecten van de coronacrisis te merken. Daar kunnen internationals terecht voor een soepele 'landing' in de MRA. Vanwege de huidige situatie en de reisrestricties en de onzekere tijden qua vestiging en werkvergunningen is de dienstverlening veel minder gebruikt dan begroot. In april en mei kwam het nagenoeg tot stilstand. Vanaf juni loopt het wel weer op, maar de aantallen zitten nog steeds op 50 procent tegenover vorig jaar.

De stad was de afgelopen jaren erg populair bij binnenlandse en buitenlandse bezoekers. Door de coronamaatregelen lag de bezoekerseconomie compleet

stil. Hoewel er nu een broos herstel is na het opheffen van de lockdown, blijft het aantal bezoekers erg laag. Zo was in juli 2020 het aantal passagiers op Schiphol 80 procent lager dan het jaar ervoor. De kamerbezetting van hotels schommelt. Begin augustus was de gemiddelde kamerbezetting van de hotels die open zijn iets meer dan 50 procent. De verschillen tussen de hotels zijn echter groot. Vooral de luxe hotels hebben het nog heel zwaar. Dit vanwege het wegblijven van bezoekers uit verre landen als USA en China en het wegblijven van zakelijke bezoekers. Ook bij Holland Casino waren er in die periode geen bezoekers. Dit heeft gevolgen voor het Amsterdams Promotiefonds voor cultuur en stadsinitiatieven.

Doelen

De doelindicatoren worden (twee) jaarlijks gemeten. Door de gevolgen van de corona-uitbraak verwachten we wel een aantal afwijkingen op de streefwaarden te zien. Zo zal de economische groei van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) minder sterk of zelfs negatief zijn ten opzichte van de afgelopen jaren. Daarnaast zal ook de verhouding tussen het aantal werklozen en het aantal vacatures afwijken van wat we bij de Begroting 2020 hadden verwacht als gevolg van de coronacrisis.

Activiteiten

Activiteit 3.1.4.1

We ontwikkelen de buurteconomie door individueel ondernemerschap te versterken, de samenwerking met en tussen ondernemers te stimuleren, en te sturen op een divers aanbod van winkels en ambulante handel.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
5	Gemiddelde score variatie winkelaanbod (15) (tweejaarlijks gemeten)	2,93 (2017)				

Activiteit 3.1.4.1

We stimuleren de groei van private investeringen in de (kennis)economie.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Direct uitgelokte investeringen (multiplier subsidies) in de (kennis)economie	0 (2019)	0	10 miljoen	12,4 miljoen euro	16,7 miljoen euro

Activiteit 3.1.4.2

We stimuleren en faciliteren Amsterdamse kennisparken en vergroten toegang tot Amsterdamse kennis en onderzoekinstellingen.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
2	Aantal m2 kantoor of labruimtes dat in ontwikkeling wordt genomen en wordt toegevoegd op de Amsterdamse kennisparken	7.776 (2018)	12.000	5.000	20.000	20.000

Toelichting bij activiteit 3.1.1.1.5 Gemiddelde score variatie winkelaanbod (15) (tweejaarlijks gemeten)

Activiteit 3.1.1.1.5 is komen te vervallen. Bij de Begroting 2021 worden hier 2 nieuwe indicatoren voor voorgesteld.

Toelichting bij activiteit 3.1.4.1.1 Direct uitgelokte investeringen (multiplier subsidies) in de (kennis)economie

In reactie op de covid-crisis is een aantal subsidieaanvraagtrajecten versneld in gang gezegd en naar voren gehaald. De verwachting is dat in 2020 ook de subsidies voor RISE – Female Hub (€ 0,8 miljoen op projectbegroting van € 3,0 miljoen), MKB Deal (0,3 miljoen op projectbegroting van € 1,8 miljoen) en AI Startup Lab (€ 0,4 miljoen op projectbegroting van € 1,0 miljoen) zullen worden toegekend. De oorspronkelijk planning en verwachting was dat het leeuwendeel van de subsidies uit de structuurmiddelen pas vanaf 2021 verstrekt zou worden en 2020 primair zou dienen als voorbereidings- en opwerkingsjaar zou fungeren.

Toelichting bij activiteit 3.1.4.2.2 Aantal m2 kantoor of labruimtes dat in ontwikkeling wordt genomen en wordt toegevoegd op de Amsterdamse kennisparken

Het feit dat de deze cijfers hoger liggen dan oorspronkelijk begroot, komt doordat het ontwikkeltempo de afgelopen twee jaar danig is opgeschroefd. Bijvoorbeeld op het Amsterdam Science Park: daar was het ontwikkelritme dat er gemiddeld 1 keer per 3 jaar een nieuw Matrix-gebouw werd neergezet. Maar nadat vorig jaar een bouwbesluit is genomen over LAB42 (met ICAI ad 12.000 m^2) is deze zomer meteen al een bouwbesluit genomen over het nieuwe project Matrix I. Zelfde geldt voor het AMC Medical Business park. Jarenlang is daar niets nieuws ontwikkeld (op de herontwikkeling van een bestaand gebouw na) maar nu zijn er in 1 keer twee kavels tegelijk in ontwikkeling genomen.

2.4 Kunst, cultuur en erfgoed

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	31,6	0,0	31,6
Lasten	200,6	17,3	217,9
waarvan apparaatslasten	*4,3*	*0,0*	*4,3*
Totaal Programma 4 Kunst, cultuur en erfgoed	**-169,0**	**-17,3**	**-186,3**

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een negatief effect van € 17,3 miljoen op de begroting. Dit programma komt uit op een negatief saldo van € 186,3 miljoen. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.4.1 Kunst en cultuur

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	31,1	0,0	31,1
Lasten	197,0	17,5	214,4
Saldo van baten en lasten	**-165,8**	**-17,5**	**-183,3**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect van € 17,5 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 183,3 miljoen negatief.

Baten
De baten wijzigen niet ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting.

Lasten
De lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 17,5 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere lasten van € 17,0 miljoen waarmee wij de kunst en cultuurinstellingen ondersteunen ter compensatie van de verliezen die zijn ontstaan door de coronamaatregelen. De steunmaatregelen worden gedekt uit de noodkas.
- De overige afzonderlijke afwijkingen van in totaal € 0,5 miljoen hogere lasten zijn kleiner dan € 1 miljoen en lichten we niet verder toe.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	1,5	3,5	5,0
Toevoeging	0,0	0,0	0,0
Mutatie reserves	**1,5**	**3,5**	**5,0**

Onttrekkingen aan reserves
De onttrekkingen aan de reserves stijgen met € 3,5 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- De overheveling van de kapitaallastenreserve voor CC Amstel van € 3,2 miljoen naar programmaonderdeel B.2 Vastgoed. Met deze neutrale mutatie worden de kosten en de reserve onttrekkingen van de vastgoedportefeuille bij elkaar gebracht in programmaonderdeel B.2 Vastgoed.
- Een hogere onttrekking van € 0,3 miljoen voor cultuureducatie en een eenmalige subsidieverstrekking aan Muziekcentrum Aslan voor de nieuwe huisvesting. Met de subsidie wordt het pand aangepast en ingericht.

Toevoegingen aan reserves
De toevoeging aan de reserves wijzigt niet ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting.

Beleidsmatige afwijkingen

Op 8 mei 2020 heeft het college besloten tot het uitwerken van een steunmaatregel voor Amsterdamse kunst- en cultuurinstellingen in aanvulling op de generieke economische maatregelen en de specifieke ondersteuning voor de cultuursector van het Rijk. Hiervoor is in de gemeentelijke noodkas € 17 miljoen gereserveerd. De doelstelling is het overeind houden van een cruciaal en fundamenteel onderdeel van de Amsterdamse gesubsidieerde culturele infrastructuur dat als gevolg van de coronacrisis ernstig wordt bedreigd in zijn voortbestaan met zeer ingrijpende maatschappelijke en economische gevolgen voor de stad. De gemeentelijke steunmaatregel is bedoeld voor instellingen in het Amsterdamse Kunstenplan die een vierjarige subsidie ontvangen en compenseert een deel van de verliezen van maart tot en met december 2020. De steunmaatregel wordt uitgevoerd in twee fases.

Het college heeft op 30 juni 2020 een subsidieregeling voor broedplaatsen die in zwaar weer verkeren als gevolg van de coronacrisis vastgesteld. Deze noodsteunregeling voor broedplaatsen, met een subsidieplafond van € 0,5 miljoen, is gedekt uit eigen middelen uit het programma.

2.4.2 Erfgoed

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	0,5	0,0	0,5
Lasten	3,6	-0,1	3,5
Saldo van baten en lasten	**-3,2**	**0,1**	**-3,0**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 0,1 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 3,0 miljoen negatief.

Baten
De baten wijzigen niet ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting.

Lasten
De lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 0,1 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. De afzonderlijke afwijkingen van zijn kleiner dan € 1 miljoen en lichten we niet verder toe.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	0,2	-0,1	0,1
Toevoeging	0,0	0,0	0,0
Mutatie reserves	**0,2**	**-0,1**	**0,1**

Onttrekkingen aan reserves
De onttrekkingen aan de reserves dalen met € 0,1 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Een lagere onttrekking van € 0,1 miljoen aan de reserve omdat de uitvoering van de Landelijke erfgoed registratie vertraging oploopt door de coronacrisis.

Toevoegingen aan reserves
De toevoeging aan de reserves wijzigt niet ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting.

Beleidsmatige afwijkingen

Voor het onderdeel Erfgoed hebben de coronamaatregelen vooral veel invloed op de publieksactiviteiten, zoals bijvoorbeeld lezingen, evenementen en open monumentendagen. Veel evenementen konden geen doorgang vinden of hebben veel minder publiek getrokken.

2.5 Onderwijs

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	65,7	1,2	66,9
Lasten	263,4	-2,7	260,7
Waarvan apparaatslasten	*28,9*	*-0,2*	*28,7*
Totaal Programma 5 Onderwijs	**-197,7**	**3,9**	**-193,8**

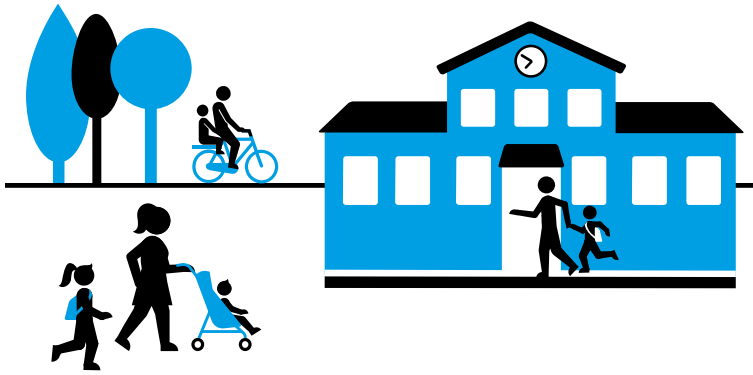

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een positief effect van € 3,9 miljoen op de begroting. Dit programma komt uit op een saldo van € 193,8 miljoen negatief. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.5.1 Onderwijs

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	65,7	1,2	66,9
Lasten	263,4	-2,7	260,7
Saldo van baten en lasten	**-197,7**	**3,9**	**-193,8**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 3,9 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 193,8 miljoen negatief.

Baten

De baten stijgen met € 1,2 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt vooral door:

- Hogere baten van € 0,7 miljoen door bijdragen van derden ter dekking van de devices voor leerlingen.

De overige afwijkingen van € 0,5 miljoen zijn afzonderlijk kleiner dan € 1 miljoen en lichten we niet verder toe.

Lasten

De lasten dalen met € 2,7 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt vooral door:

- Lagere lasten van € 4,5 miljoen door een kasschuif vanuit 2020 naar de jaren 2021 (€ 0,9 miljoen) en 2022 (€ 3,7 miljoen). De voeding hiervoor is onder meer ontstaan door lagere subsidievaststellingen, saldo eindejaarsmarge 2019 en lagere deelname voorschoolse educatie door corona. Er zijn minder kinderen ingestroomd doordat de kinderopvang in het voorjaar enkele maanden dicht was en doordat ouders voorzichtig zijn. Hiermee worden in 2021 en 2022 de incidentele knelpunten gedekt, zoals Leerlingenvervoer en het Lerarentekort.
- Lagere lasten van € 3,6 miljoen doordat de begroting is bijgesteld naar de reële verwachting van het aantal kinderen op de voorschool.
- Lagere lasten van € 3,3 miljoen door een actualisatie van de kapitaallasten. De daling is grotendeels toe te rekenen aan de daling van de omslagrente van 1% naar 0,7%. Dit is gemeentebreed neutraal.
- Lagere lasten van € 1,2 miljoen door lagere subsidievaststellingen in het onderwijs. Mede gelet op het lerarentekort en de druk die deze ontwikkeling op de kwaliteit van het onderwijs zet, zullen niet alle subsidiemiddelen volledig benut kunnen worden door de scholen.
- Lagere lasten van € 1,2 miljoen door lagere exploitatielasten onderwijshuisvesting. Door een gespannen bouwmarkt lopen projecten vertraging op en worden werkzaamheden uitgesteld.
- Hogere lasten van € 2,8 miljoen voor MidzomerMokum. De dekking komt uit de noodkas voor de effecten van de coronacrisis. De oorspronkelijke raming uit de noodkas van € 4 miljoen is naar beneden bijgesteld door incidentele ruimte in de exploitatie in te zetten.
- Hogere lasten van € 2 miljoen door premiestijging. Dit is een gevolg van een nieuwe Europese aanbesteding door VGA (Verzekeringsbedrijf Groot Amsterdam) en de groei van de verzekerde som: meer gebouwen met een hogere waarde.
- Hogere lasten van € 1,8 miljoen PIEK-aanpak (Professionaliseren, Innoveren, Excelleren en Kansen bieden). Met de PIEK-aanpak, collegebesluit beleidskader Piek-aanpak van november 2019, ondersteunt het college scholen om drempels in het onderwijssysteem die bijdragen aan kansenongelijkheid weg te halen, en het onderwijssysteem te verbeteren. Het tegengaan van kansenongelijkheid betekent ook dat we inzetten op het tegengaan van het lerarentekort en het intensiveren van de PIEK aanpak op scholen waar veel leerlingen zijn die behoren tot de doelgroep die we willen bereiken. Door de vertraagde start van deelnemende scholen en een verdeling van middelen naar schooljaren in plaats van kalenderjaren, vallen meer kosten dan voorzien in 2020. De uitgaven passen binnen het meerjarige beleidskader 2019-2023 voor de Piek-aanpak.

- Hogere lasten van € 2,4 miljoen door uitkeringen vanuit de mei-, en septembercirculaire voor het tegengaan voor het lerarentekort in de G4-gemeenten (€ 1 miljoen), voorschoolse voorzieningen peuters (€ 0,5 miljoen) en noodopvang kinderen van ouders met cruciale beroepen (€ 0,9 miljoen).
- Hogere lasten van € 1,4 miljoen voor leerlingenvervoer. De aanpassing van de verordening heeft geleid tot een verruiming van de toekenning van vervoer. Hierdoor maken meer leerlingen gebruik van het vervoer en ook van duurdere typen vervoer. Per medio 2022 is de huidige contractperiode afgelopen en komt er een nieuwe aanbesteding,
- De overige hogere lasten van per saldo € 0,7 miljoen lichten we verder niet verder toe omdat deze afzonderlijk kleiner zijn dan € 1 miljoen en het gevolg zijn van het (budgetneutraal) herschikken dan wel het uniformeren van de gemeentebegroting.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	4,3	1,1	5,3
Toevoeging	0,0	0,0	0,0
Mutatie reserves	**4,3**	**1,1**	**5,3**

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen zijn € 1,1 miljoen hoger door de vrijval van de reserve onderwijs huisvesting PO (algemeen). In het kader van de bestuursopdracht opschonen reserves en voorzieningen valt deze reserve vrij ten gunste van de algemene middelen op de einddatum van deze reserve die is gesteld op 31 december 2020.

Beleidsmatige afwijkingen

De effecten van de coronacrisis zijn zichtbaar in het programma Onderwijs. De instroom in de voorschool heeft bijvoorbeeld tijdelijk stil gelegen. Volwasseneducatie is weliswaar zoveel mogelijk online doorgegaan, maar dit heeft beperkingen.

Doelen

Doel 5.1.1

Kansengelijkheid: Iedere Amsterdammer krijgt de kans om zich, ongeacht zijn of haar achtergrond, via onderwijs, te ontwikkelen tot wie hij of zij kan of wil zijn.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1a	Alle peuters gaan naar een voorschool. Bereik alle peuters	47% (2018)	48%	55%	45%	47%
1b	Alle peuters gaan naar een voorschool. Bereik doelgroeppeuters	73% (2018)	75%	80%	69%	72%

Toelichting

Door de coronacrisis heeft de instroom van (doelgroep)peuters op een voorschool enkele maanden stil gelegen. We zien ook dat sommige ouders terughoudend zijn om hun kinderen naar de voorschool te brengen. Daardoor is de deelname aan de voorschool gedaald, wat zorgelijk is. De cijfers over september laten een voorzichtige kentering zien. We zetten stevig in op communicatie zoals de (online) Dag van de Voorschool op 23 september jl. en op één op één contact met ouders om hen ertoe te bewegen hun kinderen naar de voorschool te brengen. Voor beide indicatoren hebben we de prognose ultimo 2020 aangepast.

Activiteiten

Activiteit 5.1.1.1

We bieden peuters kwalitatief hoogwaardige voorschoolse educatie aan, zodat zij een goede start op de basisschool kunnen maken.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Percentage bereik doelgroep 2,54 jaar	n.v.t.	75%	80%	69%	72%

Activiteit 5.1.1.3

We bieden volwassen Amsterdammers de kans om deel te nemen aan een professionele cursus om hun basisvaardigheden te ontwikkelen (taal, financiële en digitale vaardigheden).

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal deelnemers dat per jaar start met een professionele cursus	4939	5908	5000	2288	4000

Activiteit 5.1.1.2

We zorgen voor voldoende en gezonde schoolgebouwen en we investeren in groene en uitdagende schoolpleinen, verspreid over de stad.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal op te leveren gezonde en duurzame schoolgebouwen	O/SO: 22, VO: 2	PO/SO: 12, VO: 4	PO/SO: 10, VO: 5	PO/SO: 1 VO: 3	PO/SO: 4 VO: 3
2	Aantal op te leveren nieuwe en vernieuwde schoolgebouwen	27	21	8	3	6
3	Aantal op te leveren groene en uitdagende schoolpleinen	20	22	15	10	19

Toelichting

De coronacrisis heeft ook invloed gehad op volwasseneneducatie. Het professioneel taalaanbod is zoveel als mogelijk online doorgegaan, maar dat heeft zijn beperkingen. Niet alle doelgroepen kunnen of willen online les volgen. De prognose is daardoor dat het totale bereik lager zal uitvallen. Toch verwachten we voor volwasseneneducatie dit jaar geen onderbesteding. Veel cursisten zijn eind 2019 gestart. Deze trajecten lopen door in 2020, waardoor de betaling voor het grootste deel in 2020 plaatsvindt. Daarnaast is de mogelijkheid gecreëerd om voor fysieke- en online lessen Taal in kleinere groepen te werken bij TOB en voor de doelgroepen analfabeten, laagopgeleiden en NT1-ers. Bij deze trajecten ligt de prijs per traject hoger.

Ongeveer 80% van de schoolgebouwen in Amsterdam voldoet aan de Frisse scholen norm die gehanteerd wordt door het programma Gezonde Schoolgebouwen Amsterdam. Daarmee voldoen deze scholen ruim boven de norm bouwbesluit 2012, de covid-19-maatregel voor ventilatie van schoolgebouwen. Daarnaast zijn extra metingen verricht en schoolbesturen geadviseerd over ventilatie. We leveren dit jaar minder gezonde en duurzame schoolgebouwen op dan verwacht, gedeeltelijk vanwege vertraging door corona, maar ook vanwege de complexiteit van een aantal gebouwen (monumenten) waarbij in samenspraak met het schoolbestuur bewust is gekozen om de uitvoering naar 2021 door te schuiven.

We leveren twee nieuwe schoolgebouwen een jaar later op, vanwege vertraging in (tegenvallende) aanbesteding en vertraging van sloop vanwege vleermuizen. In 2020 leveren we naar verwachting 4 schoolpleinen meer op dan begroot. Deze pleinen zouden in 2019 aangepakt worden en worden in 2020 opgeleverd.

2.6 Sport

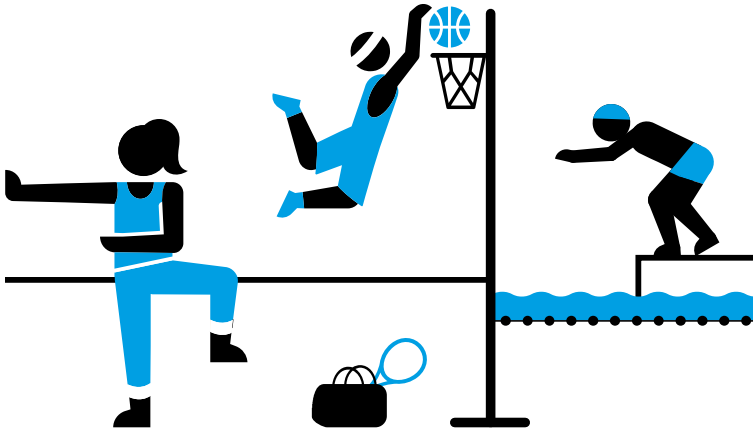

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	28,5	-3,2	25,3
Lasten	93,0	-1,5	91,5
Waarvan apparaatslasten	*21,4*	*-0,1*	*21,3*
Totaal Programma 6 Sport	**-64,4**	**-1,7**	**-66,1**

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een negatief effect van € 1,7 miljoen op de begroting. Dit programma komt uit op een negatief saldo van € 66,1 miljoen. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.6.1 Sport

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	28,5	-3,2	25,3
Lasten	93,0	-1,5	91,5
Saldo van baten en lasten	**-64,4**	**-1,7**	**-66,1**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect van € 1,7 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 66,1 miljoen negatief.

Baten

De totale baten zijn met € 3,2 miljoen gedaald naar € 25,3 miljoen. Dit komt vooral door:

- Lagere baten van € 2,6 miljoen door sluiting van de zwembaden van maart tot en met mei door corona.
- De overige mutaties van per saldo € 0,6 miljoen lagere baten betreffen afwijkingen kleiner dan € 1,0 miljoen die niet verder worden toegelicht.

Lasten

De totale lasten zijn met € 1,5 miljoen afgenomen naar € 91,5 miljoen. Dit komt door:

- Hogere lasten van € 4,5 miljoen door coronasteun aan sportstichtingen die sporthallen, parken en zwembaden beheren. Amsterdam dekt deze kosten uit de noodkas. Op 29 mei jl. besloot het college hiervoor een bedrag van € 5,3 miljoen te reserveren. Hierdoor blijven de zwembaden, hallen en parken open een gaan geen belangrijke sportaanbieders failliet. Met de resterende € 0,8 miljoen van de toegekende € 5,3 miljoen ondersteunen we sportaanbieders met een winstoogmerk. De huurinkomsten van deze aanbieders zijn kwijtgescholden en worden verantwoord bij de baten.
- Lagere lasten van € 4,9 miljoen door verschuiving van het EK voetbal 2020 naar 2021 door corona. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve sportevenementen.
- De overige mutaties van per saldo € 1,3 miljoen lagere lasten betreffen afwijkingen kleiner dan € 1,0 miljoen die niet verder worden toegelicht.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	6,0	-4,6	1,4
Toevoeging	0,0	0,0	0,0
Mutatie reserves	**6,0**	**-4,6**	**1,4**

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen in dit programmaonderdeel dalen met € 4,6 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Lagere lasten van € 4,9 miljoen voor het EK voetbal 2020. Vanwege het corona virus is dit evenement verplaatst naar 2021. Hierdoor vindt de onttrekking plaats in 2021.

Toevoegingen aan reserves

Er vinden geen mutaties plaats op de begrote toevoegingen aan reserves.

Beleidsmatige afwijkingen

De beleidsmatige afwijking in dit programma is een gevolg van het covid-19-virus. Door de coronacrisis heeft de sportparticipatie een sterke klap gekregen. Vanwege de lockdown in het voorjaar kon er niet in verenigingsverband worden gesport. Vanaf juni zien we herstel inzetten. Dat herstel blijkt voor laagopgeleiden, mensen in armoede en ouderen langzamer te gaan dan voor de andere groepen inwoners.

Uitgangspunt van het college is geweest dat geen sportorganisatie- en vereniging door de coronacrisis zou omvallen. Met een pakket aan steunmaatregelen heeft de gemeente organisaties ondersteund om door de crisis heen te komen om zo de sportinfrastructuur in tact te houden. Zo hebben we de huren van verenigingen voor gemeentelijke sportaccommodaties kwijtgescholden voor de maanden mei tot en met juni. En heeft aan een aantal voor de sportinfrastructuur cruciale organisaties een bijdrage verstrekt om financieel niet om te vallen. Ook dit najaar zal de gemeente een aantal organisaties en verenigingen een bijdrage verlenen om de voor hen financieel desastreuze gevolgen van de coronacrisis op te vangen.

Activiteiten

Activiteit 6.1.1.1 *Gekoppeld aan doelen 6.1.1*

We stimuleren sport en bewegen van jeugdige Amsterdammers.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Percentage jeugdigen (5 t/m 12 jaar) dat structureel wekelijks sport	79%	79%	81%		
2	Percentage jeugdigen (13 t/m 18 jaar) dat structureel wekelijks sport	77%	76%	79%		

Activiteit 6.1.1.2 *Gekoppeld aan doelen 6.1.1*

We ondersteunen en versterken sportaanbieders.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Percentage jeugdigen (5 t/m 18 jaar) dat lid is van een sportvereniging	52%	57%	53%		

Activiteit 6.1.1.3 *Gekoppeld aan doelen 6.1.1*

We stimuleren sport en bewegen van Amsterdammers met een achterstand of beperking.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Percentage Niet sporters (BBV-verplicht)	54,5% (2014), 21% (2017)	25%	22%		
2	Percentage volwassenen dat structureel wekelijks sport	60%	68%	68&		
3	Percentage voorzieningen/ faciliteiten (toegankelijk) voor gehandicaptensport	n.v.t.		100%		

Activiteit 6.1.1.4 *Gekoppeld aan doelen 6.1.1*

We stimuleren sport en bewegen van Amsterdammers met een achterstand of beperking.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Jaarlijks een kwalitatieve sportevenementenkalender met minimaal aantal (top) sportevenementen waarop vanuit begroting sport extra inzet op is gepleegd	-	25	23		
2	Minstens één aansprekend topsportevenement per jaar in de categorie WK, EK, of Worldcup, bij voorkeur in een Olympische sport	1	3	1		

Ad 6.1.1.1
Gegevens zijn afkomstig van een tussentijds meting van de sportdeelname index, in samenwerking met NOC*NSF.
Ad 1:
Na een sterke terugval naar 36% was het percentage structureel sport 5 tot en met 12 jaar in juni 74%.
De prognose ultimo 2020 is naar verwachting weer richting het opgenomen streefpercentage, met als kanttekening dat het herstel in participatie voor de groep laag opgeleid blijkt veel langzamer te gaan dan de overige groepen.

Ad 2:
Het percentage 13 tot en met 18 jaar is niet lager geweest dan 60%. Dit komt waarschijnlijk omdat deze leeftijdsgroep minder aangewezen is op sportverenigingen die moesten sluiten vanwege covid-19, maar veelal zelfstandig sport (Urban sports, fietsen, hardlopen). Het percentage dat structureel wekelijks sport heeft zich in juni weer hersteld naar 66%.
Het is nog niet duidelijk of het streefpercentage ultimo 2020 zal worden bereikt, maar dit zal naar verwachting in het tweede deel van het jaar verder herstellen.

Ad 6.1.1.2
Ad 1.
De tussenstand lidmaatschap verenigingen is momenteel niet te geven. In de meting april 2020 gaf 4% van de (ouders van) van jongeren 5 t/m 18 jaar aan dat er in verenigingsverband was gesport. Voor die leeftijdsgroep gaf 84% van de leden in juni aan het lidmaatschap te willen behouden

Ad 6.1.1.3
Ad 2.
62% van de volwassenen is blijven sporten, maar anders dan voor de coronacrisis. Het percentage ouderen blijft hierin echter ver achter (47% sport niet) en vertoont nog nauwelijks herstel. Verklaring daarvoor is dat veel ouderen bang zijn in omstandigheden te komen waarin ze besmet kunnen worden met het covid-19-virus.
Naar verwachting zal de participatie van volwassenen ultimo 2020 achterblijven, met name vanwege het langzamere herstel van de participatie van ouderen.

Ad. 6.1.1.4.
ad 1.
We hebben inzet gepleegd op 23 evenementen. Dat heeft ertoe geleid dat:
- Vier evenementen zijn georganiseerd (Jumping Amsterdam, WK Schaatsen 2020 voor studenten, de Amsterdamse Waterspelen, Sportcongres Sportief Verbinden met twee thema's:
- Sportevenementen als succesvolle interventie op Eenzaamheid
- Sport en Duurzaamheid
- 14 evenementen zijn gecanceld vanwege corona, we dragen bij aan de gemaakte organisatiekosten en hebben dus inzet gepleegd.
- De prognose ultimo 2020 is dat 9 evenementen zijn georganiseerd (nog vijf evenementen in het najaar (Next Gen en 3x3 Streetball Masters zijn vanwege corona van voorjaar verschoven naar najaar 2020).

Ad 2.
- Stand van zaken na 8 maanden:
  Minstens 1 aansprekend topevenement eind augustus 2020 en
- Prognose ultimo 2020:
  Wordt niet gerealiseerd (nul). Gaat hier om EURO2020 (EK Voetval 2020). Dat is vanwege coronapandemie uitgesteld naar 2021.

2.7 Werk, inkomen en participatie

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	605,1	413,7	1.018,9
Lasten	1.000,2	369,0	1.369,2
Waarvan apparaatslasten	*127,9*	*0,1*	*128,0*
Totaal Programma 1 Veiligheid	**-395,1**	**44,8**	**-350,4**

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een positief effect van € 44,8 miljoen op de begroting. Dit programma komt uit op een negatief saldo van € 350,4 miljoen. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.7.1 Inkomensregelingen

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	594,0	416,6	1.010,6
Lasten	677,0	366,9	1.044,0
Saldo van baten en lasten	**-83,0**	**49,7**	**-33,3**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 49,7 miljoen op de begroting. Dit effect communiceert een-op-een met de egalisatiereserve Inkomensdeel en Conjunctuur. Dit programmaonderdeel komt uit op een negatief saldo van € 33,3 miljoen.

Baten

De totale baten zijn met € 416,6 miljoen gestegen naar € 1.010,6 miljoen. Dit komt onder meer door:

- Hogere baten van € 372,8 miljoen. Als gevolg van de covid-19-crisis heeft het Rijk de regeling Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) ingesteld. Het betreft de verwachte Rijksbaat om Amsterdammers te voorzien in een uitkering voor Tozo levensonderhoud en/of Tozo bedrijfskapitaal. Daarnaast verstrekt het Rijk middelen om de regeling te kunnen uitvoeren.
- Hogere baten van € 43,8 miljoen door het bijstellen van het macrobudget voor het verstrekken van uitkeringen.

Lasten

De totale lasten zijn met € 367,0 miljoen gestegen naar € 1.043,9 miljoen. Dit komt onder meer door:

- Hogere lasten van € 335,0 miljoen voor Tozo. Het betreft de verwachte lasten om Amsterdammers te voorzien van een uitkering voor Tozo levensonderhoud en/of Tozo bedrijfskapitaal.
- Hogere lasten van € 28,9 miljoen door de aanpassing van de verwachte ontwikkeling van het bijstandsbestand.
- Hogere lasten van € 10,1 miljoen om de Tozo-regeling uit te kunnen voeren. Het betreft hierbij personele inzet.
- Lagere lasten van 4,0 miljoen. Als gevolg van de coronacrisis zijn medewerkers ingezet op de uitvoering van Tozo binnen programmaonderdeel 7.1.
- Lagere lasten van € 1,8 miljoen door een wijziging van de kostentoerekening binnen programma 7.
- Lagere lasten van € 1,2 miljoen. De compensatie voor de nominale ontwikkeling voor 2020 is niet uitgekeerd. Dit resulteert in een taakstelling voor programmaonderdeel 7.1 op de salarislasten.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	21,5	16,3	37,7
Toevoeging	4,0	66,1	70,1
Mutatie reserves	**17,5**	**-49,8**	**-32,4**

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen in dit programmaonderdeel stijgen met € 16,3 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Een onttrekking aan de reserve egalisatie inkomensdeel en conjunctuur in 2020 van € 15,8 miljoen ten behoeve van de gewijzigde raming Inkomensdeel (BUIG) op basis van de verwachte ontwikkeling van het macrobudget en de verwachte ontwikkeling van het bijstandsbestand.
- Een extra onttrekking van € 0,5 miljoen ten behoeve van het

programma Meer kans op werk, voor een intensivering van de bestandsreductie. Het programma Meer kans op werk hield rekening met een dalend klantenbestand, waardoor ook de uitvoeringslasten zouden dalen. Als gevolg van de covid-19-crisis treedt dit zogenaamde inverdieneffect niet op. Daar staat tegenover dat verschillende uitgaven vertraagd zijn binnen het programma, onder andere door het verschuiven van personeel naar uitvoering van crisiswerkzaamheden. Het verschil wordt gedekt uit de reserve Inkomen en conjunctuur (€ 0,5 miljoen) en overige middelen (€ 0,5 miljoen).

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen in dit programmaonderdeel stijgen met € 66,1 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Een toevoeging van € 34,4 miljoen. Het Rijk heeft de regeling Tozo ingesteld als gevolg van de coronacrisis. De beschikbare middelen zijn toegevoegd aan de reserve, voor de voortzetting van activiteiten in 2021 en verder.
- Een toevoeging van € 31,7 miljoen ten behoeve van de gewijzigde raming Inkomensdeel (BUIG) op basis van de verwachte ontwikkeling van het macrobudget en de verwachte ontwikkeling van het bijstandsbestand.

Beleidsmatige afwijkingen

De coronacrisis heeft een enorme impact op de Amsterdamse economie. De werkloosheid in Amsterdam is harder gestegen dan in andere regio's in het land omdat het aandeel van sectoren die zwaar zijn getroffen zijn (zoals horeca, toerisme en de culturele sectoren) hoger is dan elders. Dit heeft geleid tot extra instroom in de bijstand, onder andere van jongeren. Voor ondernemers geraakt door de covid-19-maatregelen heeft het Rijk in 2020 een noodpakket aan maatregelen ingezet, waaronder de Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandig Ondernemers (Tozo). De uitvoering van Tozo ligt bij de gemeente en legt een fors beslag op de capaciteit van de organisatie.

De coronacrisis heeft gevolgen voor de realisatie van de begrotingsindicatoren en zorgt voor afwijkingen in de doelen en activiteiten.

Omdat het verloop van de coronacrisis niet te voorspellen is, is het lastig om voor alle indicatoren een betrouwbare prognose voor het einde van het jaar te geven. In die gevallen handhaven we de streefwaarden die in de begroting zijn vastgesteld.

Doelen

Doel 7.1.1

Er is in Amsterdam financiële bestaanszekerheid (inkomenszekerheid) voor Amsterdammers die zelf niet (volledig) in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
2	Percentage toekenningen van Bijstand aan huishoudens die <12 maanden eerder een uitkering ontvingen	n.v.t.	n.v.t	18%	20,1%	18%

Toelichting

Doel 7.1.1 indicator 2:

Het percentage mensen dat binnen het jaar opnieuw een uitkering aanvraagt loopt iets op. Dit kan verband houden met de economische crisis en situatie op de arbeidsmarkt waarin zij als eersten weer hun baan verliezen.

Activiteiten

Activiteit 7.1.1.1 *Gekoppeld aan doelen 7.1.1*

We toetsen op rechtmatigheid en verstrekken tijdig.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
2	Percentage binnen 3 weken afgehandelde aanvragen uitkeringen (exclusief bijzondere doelgroepen)	PM	81,4%	90%	80,5%	81%

Activiteit 7.1.1.2 *Gekoppeld aan doelen 7.1.1*

Ter preventie controleren we waar hoog risico is en we corrigeren actief waar uitkeringen onrechtmatig worden verstrekt, om verdere schulden te voorkomen.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Percentage onterechte uitkeringen dat is voorkomen of beëindigd ten opzichte van het klantenbestand	4,7%	2,62%	2,7%	12,8%	12%

Activiteit 7.1.1.3 *Gekoppeld aan doelen 7.1.1*

We bieden dienstverlening op maat, waar mogelijk digitaal en we versimpelen de aanvraag van sociale regelingen en bijstand en handelen klachten snel af.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
2	Percentage klachten afgehandeld binnen de wettelijke termijn	93%	78,4%	90%	75,6%	80%

Toelichting indicatoren

Activiteit 7.1.1.1 indicator 2

De afhandelingstermijnen zijn iets opgelopen als gevolg van de forse toename van het aantal aanvragen en het afhandelen van aanvragen Tozo.

Activiteit 7.1.1.2 indicator 1

De reden van een sterke stijging van het percentage onterechte uitkeringen is tweeledig. Ten eerste wordt bij het aanvraagproces meer handhaving ingezet; dit leidt tot een groei aan afwijzingen. Ten tweede wordt vastgesteld dat een groot aantal nieuwe werklozen onterecht een beroep doet op de bijstand; 39,7% van alle afwijzingen komt doordat klanten recht hebben op andere (voorliggende) voorzieningen.

Activiteit 7.1.1.3 indicator 2

De afhandelingstermijn van klachten wordt niet gehaald maar ligt nog wel op het van niveau 2019. Het afhandelingsproces is nog niet optimaal. Er zijn naar aanleiding van de resultaten in 2019 maatregelen genomen om klachten sneller af te handelen. Daarnaast speelt ook hier de toegenomen druk op het uitvoerend apparaat als gevolg van de toename van het aantal bijstandsaanvragen en aanvragen Tozo.

2.7.2 Werk, participatie en inburgering

Financiële afwijkingen

Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	10,4	-2,9	7,5
Lasten	205,7	1,4	207,1
Saldo van baten en lasten	**-195,3**	**-4,3**	**-199,6**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect van € 4,3 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een negatief saldo van € 199,6 miljoen.

Baten

De totale baten zijn met € 2,9 miljoen gedaald naar € 7,5 miljoen. Dit komt onder meer door:

- Een verlaging van de geraamde baten uit het Europees Sociaal Fonds met € 2,5 miljoen. Er zijn middelen van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van re-integratieactiviteiten. Daarnaast wordt er rekening gehouden met een incidentele baat van € 1,0 miljoen vanuit het btw-compensatiefonds. Hierdoor is er minder subsidie uit het Europees Sociaal Fonds nodig in 2020 en kan de subsidie worden ingezet in 2021.
- Lagere baten van € 1,1 miljoen. De bijdrage maatschappelijke begeleiding wordt achteraf uitbetaald via een decentralisatie-uitkering. De voorfinanciering vanuit middelen Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) bestaat niet meer. Voorheen ontvingen we deze baten vanuit het COA op basis van het aantal nieuwkomers dat we moesten huisvesten.
- Lagere baten van € 0,6 miljoen doordat er minder medewerkers in de Sociale Werkvoorziening en Gesubsidieerd Werken gedetacheerd worden als gevolg van de coronacrisis.

De overige hogere baten van € 0,3 miljoen zijn kleiner dan € 1,0 miljoen en worden hier niet verder toegelicht.

Lasten

De totale lasten zijn met € 1,4 miljoen gestegen naar € 207,1 miljoen.
Dit komt onder meer door:

- Hogere lasten van € 8,8 miljoen door een ontvangst vanuit van het Rijk voor onder meer de loon- en prijscompensatie van de Wsw-populatie (wet Sociaal Werk), de bonus beschut werk, en ter compensatie van de geleden "corona-verliezen" binnen Sociaal Werk.
- Hogere toegestane lasten van 3,3 miljoen door een ontvangst vanuit van het Rijk voor de uitvoering van maatschappelijke begeleiding en de nieuwe wet inburgering. Per saldo leidt dit in 2020 tot hogere lasten van € 0,9 miljoen, omdat € 2,4 miljoen doorschuift naar 2021. Zie ook hieronder voor toelichting.
- Hogere lasten van € 1,7 miljoen, omdat stadsdelen re-integratieactiviteiten in het verleden verantwoord hebben in andere programmaonderdelen en deze nu onderbrengen bij programma 7.2.
- Lagere lasten van € 1,2 miljoen doordat de gemeente Amsterdam enerzijds meer medewerkers voor intakes en anderzijds minder medewerkers voor begeleiding naar werk heeft ingezet. Als gevolg van de coronacrisis zijn medewerkers uit programmaonderdeel 7.2 ingezet op de uitvoering van Tozo binnen programmaonderdeel 7.1.
- Lagere lasten van € 1,0 miljoen omdat er minder premies worden uitgekeerd aan bijstandsgerechtigden die deeltijd werken binnen het experiment regelluwe bijstand.

Binnen programmaonderdeel 7.2 wordt een deel van het budget verplaatst van 2020 naar 2021 en 2022 omdat een deel van de werkzaamheden als gevolg van de coronacrisis in deze periode zullen vallen. Dit geldt voor:

- Hogere lasten van € 0,9 miljoen doordat middelen van het Rijk zijn ontvangen voor de uitvoering van maatschappelijke begeleiding en de nieuwe wet inburgering. In totaal ontving de gemeente € 3,3 miljoen, hiervan is € 2,4 miljoen doorgeschoven naar 2021.

- Lagere lasten van € 2,4 miljoen. De gemeente ontvangt in 2020 middelen van het Rijk voor de uitvoering van maatschappelijke begeleiding en de nieuwe wet inburgering. In totaal ontving de gemeente € 3,3 miljoen, hiervan wordt € 2,4 miljoen doorgeschoven naar 2021.
- Lagere lasten van € 1,0 miljoen doordat een deel van de werkzaamheden betreffende informatievoorziening wordt uitgesteld en het budget is verschoven naar 2021.

De overige lagere lasten van € 0,7 miljoen zijn kleiner dan € 1,0 miljoen en worden hier niet verder toegelicht.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	0,0	0,0	0
Toevoeging	1,4	0,3	1,7
Mutatie reserves	**-1,4**	**-0,3**	**-1,7**

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen in dit programmaonderdeel stijgen met 0,3 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt doordat een rijksbijdrage vanuit het lage-inkomensvoordeel (LIV) wordt gedoteerd aan de reserve Sociaal werk.

Beleidsmatige afwijkingen

De coronacrisis heeft een enorme economische impact. De werkloosheid in Amsterdam is harder gestegen dan in andere regio's, omdat het aandeel van sectoren die zwaar zijn getroffen zijn (zoals horeca, toerisme en de culturele sectoren) hoger is dan elders. Dit heeft geleid tot extra instroom in de bijstand, onder andere van jongeren.

De coronacrisis heeft ook grote gevolgen gehad voor de dienstverlening van het programma Werk, Participatie en Inkomen (WPI). Door de lockdown zijn veel van de activiteiten gericht op re-integratie naar werk en participatie stopgezet. Ook het bieden van intensieve individuele begeleiding werd bemoeilijkt door de richtlijnen van het RIVM.

Tot slot heeft WPI veel van haar re-integratieprofessionals ingezet om de enorme toestroom van aanvragen voor de regeling Tozo tijdig te kunnen afhandelen. Ook dit heeft gevolgen voor de resultaten van WPI.
Om de oplopende werkloosheid te beteugelen en de instroom in de uitkering zoveel mogelijk te beperken is het Regionaal Werkcentrum gestart. Dat verbindt werkgevers met tekorten aan werkgevers met een overschot. Daarnaast zijn prioriteiten gesteld binnen de aanpak Meer kans op werk waarbij de focus van de dienstverlening op zo snel mogelijke uitstroom naar werk ligt.

De coronacrisis heeft gevolgen voor de realisatie van de begrotingsindicatoren en zorgt voor afwijkingen in enkele doelen en activiteiten, zoals hieronder weergegeven. Omdat het verloop van de coronacrisis niet te voorspellen is, is het lastig om een betrouwbare prognose voor het einde van het jaar te geven. We houden daarom vast aan de streefwaarden die in de begroting zijn vastgesteld.

Doelen

Doel 7.2.1

Amsterdammers die dienstverlening ontvangen van de gemeente doen duurzaam en naar vermogen mee.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Aantal Amsterdammers dat dienstverlening ontvangt van de gemeente en dat door uitstroom naar werk of scholing uitkerings-onafhankelijk is	4.538 (2018)	4.681	5.220	2.326	5.220

Toelichting

Doel 7.2.1 indicator 1

Door de coronacrisis is er een enorme daling van het aantal beschikbare

vacatures. En doordat er veel mensen recent werkloos zijn geworden of met werkloosheid bedreigd worden, is de concurrentie op de arbeidsmarkt groter geworden. Voor de bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zijn daardoor de kansen op uitstroom naar werk kleiner geworden.

Activiteiten

Activiteit 7.2.1.1

We begeleiden Amsterdammers duurzaam naar werk, naar scholing of naar participatie

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Totaal aantal Amsterdammers dat dienstverlening ontvangt van de gemeente en is uitgestroomd naar werk	7.506 (2017)	7.278	8.000	3.468	8.000
2.	Totaal aantal Amsterdammers dat dienstverlening ontvangt van de gemeente en is uitgestroomd naar scholing	1.172 (2017)	1.307	1.200	533	1.200
3.	Percentage statushouders dat binnen drie jaar na instroom in de Amsterdamse Aanpak Statushouders uitstroomt uit de uitkering	n.v.t.	47%	50%	37%	50%

Activiteit 7.2.1.3 *Gekoppeld aan doelen 7.1.1*

Amsterdammers die dienstverlening ontvangen van de gemeente doen duurzaam en naar vermogen mee.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Aantal geworven arbeidsplaatsen vervuld	1.932 (2018)		1.950	925	1.950

Toelichting indicatoren

Activiteit 7.2.1.1 indicator 1 en 3

Ook hier geldt dat door de toegenomen druk op de arbeidsmarkt voor onder andere jongeren zonder uitkering, NUG'ers (Niet UitkeringsGerechtigden) en statushouders de concurrentie op de arbeidsmarkt is toegenomen, terwijl het aantal passende vacatures is gedaald.

Activiteit 7.2.1.1 indicator 2

Bij jongeren in een kwetsbare positie is persoonlijke aandacht cruciaal. Het motiveren en aansporen tot gedragsverandering en dus ook terugkeer naar school gaat door persoonlijk contact, verbinding. Door de landelijke coronamaatregelen was de dienstverlening noodgedwongen digitaal en telefonisch, wat ten koste ging van de persoonlijke aandacht. Door de verhoogde instroom kregen klantmanagers het drukker, zodat ze minder tijd hadden voor persoonlijke aandacht voor deze jongeren. Ook de scholen hadden in deze periode meer moeite om nieuwe leerlingen te werven, onder andere door beperkingen rondom open dagen en andere wervingsactiviteiten. Daar komt bij dat het nieuwe schooljaar pas in september begint, zodat veel jongeren pas dan zullen uitstromen.

Activiteit 7.2.1.3 indicator 1

Het aantal vacatures in de regio Groot-Amsterdam is sterk gedaald, dus zijn er ook minder vacatures die passend zijn voor onze doelgroepen. Door de toegenomen concurrentie op de arbeidsmarkt zijn bovendien de kansen voor onze doelgroep kleiner geworden.

2.7.3 Armoede en schuldhulp

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	0,8	0,0	0,8
Lasten	117,5	0,6	118,1
Saldo van baten en lasten	**-116,8**	**-0,6**	**-117,4**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect van € 0,6 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 117,4 miljoen negatief.

Baten
Niet van toepassing.

Lasten
De totale lasten zijn met € 0,6 miljoen gestegen naar € 118,1 miljoen. Dit komt onder meer door:

- Hogere lasten van € 1,2 miljoen. De compensatie voor de nominale ontwikkeling voor 2020 is niet uitgekeerd. Dit resulteert in een taakstelling voor programmaonderdeel 7.1 en 7.3. De taakstelling was tijdelijk geparkeerd in programma 7.3. Bij de najaarsnota is deze verdeeld over 7.1 en 7.3 waardoor de lasten in programma 7.3 zijn gestegen.
- Lagere lasten van € 0,4 miljoen doordat middelen overgeheveld zijn van 2020 naar 2021 ter dekking van de verplichting “uitvoering van het corona-offensief vroegsignalering” in 2021.

De overige afzonderlijke afwijkingen zijn kleiner dan € 1,0 miljoen en lichten we niet verder toe.

Reserves

Voor dit programmaonderdeel zijn er geen reservemutaties.

Beleidsmatige afwijkingen

De coronacrisis heeft effect gehad op de realisatie van sommige doelen en activiteiten. Door de lockdown, toen Amsterdammers zoveel mogelijk thuis moesten blijven, konden er minder activiteiten worden georganiseerd. Daardoor waren er minder unieke gebruikers van de Stadspas. Hoewel het gebruik van de Stadspas weer stijgt, verwachten we niet dat dit eind van het jaar weer op het oude niveau is.

De coronacrisis heeft er ook toe geleid dat schuldhulpverleners bij de maatschappelijke dienstverlening minder mensen konden helpen die problemen met schulden hebben. De instellingen waren in de beginperiode van de coronacrisis gesloten en voor veel Amsterdammers met schulden was het lastig om telefonisch of online hulp te krijgen. Om de gevolgen van de coronacrisis te beperken hebben we extra ingezet op vroegsignalering om zo snel mogelijk mensen met betalingsachterstanden te bereiken. We verwachten daarom dat het aantal meldingen hoger is dan oorspronkelijk geraamd.

Activiteiten

Activiteit 7.3.1.1

In samenwerking met partners met veel klanten met een laag inkomen signaleren we het ontstaan van schulden in een vroeg stadium en grijpen hierop in.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Het aantal meldingen vroegsignalering en geregelde betalingen dat leidt tot een contact of adviesgesprek	10.500	13.500	13.000	8.641	13.500

Activiteit 7.3.1.2

We bieden kinderen uit een gezin met een minimuminkomen voorzieningen aan om te kunnen deelnemen aan sport en cultuur en om ondersteund te worden in onderwijsdeelname om zo de kansengelijkheid.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
2	Aantal gebruikte activiteiten door kinderen en jongeren op het gebied van cultuur en sport en onderwijs	104.000	147.292	119.000	70.758	100.000

Activiteit 7.3.1.3

We bieden minimaregelingen aan voor alle Amsterdammers met een laag inkomen met als focus de doelgroep die we nog onvoldoende bereiken: werkende minima.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Het aantal unieke gebruikers van de Stadspas	58.000	72.031	72.000	50.639	60.000
2	Percentage werkende minima in loondienst dat gebruik maakt van minimaregelingen en/of schuldhulpverlening	27%	31%	37%	33%	33%

Activiteit 7.3.1.4

Het bieden van schuldhulpverlening aan Amsterdammers met problematische schulden.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Het percentage klanten dat de doelen uit het schuldhulpplan behaalt	75%	69%	77%	56%	68%

Toelichting indicatoren

Activiteit 7.3.1.1 - Indicator 1

De afhandelingstermijn van klachten wordt niet gehaald maar ligt nog wel op het niveau van 2019. Het afhandelingsproces is nog niet optimaal. Er zijn naar aanleiding van de resultaten in 2019 maatregelen genomen om klachten sneller af te handelen. Daarnaast speelt ook hier de toegenomen druk op het uitvoerend apparaat als gevolg van de toename van het aantal bijstandsaanvragen en aanvragen Tozo.

Activiteit 7.3.1.2 - Indicator 2

De coronacrisis heeft ertoe geleid dat tussen maart en juli minder activiteiten voor kinderen konden worden aangeboden. We zien dat vanaf augustus het aantal activiteiten weer toeneemt. We stimuleren het gebruik van activiteiten met diverse campagnes die tot het eind van dit jaar plaatsvinden. We beogen daarmee nog een inhaalslag te maken maar verwachten dat het aantal activiteiten voor kinderen en jongeren op het gebied van cultuur, sport en onderwijs aan het eind van het jaar lager zal zijn dan geraamd.

Activiteit 7.3.1.3 - Indicator 1

De coronacrisis heeft ertoe geleid dat tussen maart en juli geen activiteiten hebben kunnen plaatsvinden. We zien dat vanaf augustus het aantal

aanvragen van een stadspas weer toeneemt, maar over het hele jaar bekeken zal het totaal aantal unieke gebruikers lager zijn dan verwacht.

Activiteit 7.3.1.3 - Indicator 2

Ten opzichte van de peildatum in 2015 hebben we meer werkende minima in loondienst bereikt, maar het percentage is lager dan we begin 2019 ingeschat hebben. Dit is als volgt te verklaren: in de nieuwe Armoedemonitor uit 2019 heeft OIS op basis van een groter aantal minimaregelingen het percentage werkende minima dat gebruik maakt van deze regelingen opnieuw berekend. Zij kwamen uit op een lager percentage dat gebruik maakt van de minimaregelingen. Het door OIS aangepast percentage is 23 procent. Als we dit percentage doortrekken naar 2020, dan is de stijging conform verwachting.

Activiteit 7.3.1.4 - Indicator 1

Er zijn twee redenen aan te geven waarom het percentage klanten dat de doelen uit het schuldhulpplan behaalt lager is dan gepland.
Het lagere percentage is het gevolg van de ontwikkeling van de laatste jaren waarin steeds meer vroegsignaleringsmeldingen worden ontvangen van Amsterdammers met beginnende schulden of betalingsachterstanden. Zij worden in een vroeg stadium geholpen. Ook stijgt het aantal bezoekers bij Sociaal Raadslieden én de open inloop financiële spreekuren ieder jaar aanzienlijk. De lichtere dossiers worden veelal opgelost via de vroegsignalering en Sociaal Raadslieden. Dit leidt ertoe dat steeds minder Amsterdammers een curatief schuldhulptraject, gericht op een schuldregeling of schuldsanering, nodig hebben. Het kleinere aantal schuldhulptrajecten dat overblijft, is daardoor gemiddeld gezien complexer. Daarbij zien we een toename van multiproblematiek (verslaving, psychiatrische achtergrond). Dit leidt tot een lager slagingspercentage ten opzichte van eerdere jaren.
Verder hebben de beperkingen als gevolg van de coronacrisis ertoe geleid dat in de eerste maanden minder Amsterdammers geholpen konden worden die problemen met schulden hebben. De instellingen waren in de beginperiode van de coronacrisis gesloten en veel Amsterdammers met schulden hadden moeite om telefonisch of online hulp te vragen. Administratief zijn deze dossiers voorlopig afgesloten en als niet succesvol geregistreerd omdat er op dat moment geen plan van aanpak was. In de tweede helft van het jaar worden deze mensen opnieuw opgeroepen door de schuldhulpverlening. We verwachten dat aan het eind van het jaar het percentage succesvol afgeronde trajecten enigszins is opgelopen maar de achterstand nog niet geheel is ingelopen. Met de voorjaarsnota komen we met een voorstel tot aanpassing van het percentage wanneer hier aanleiding voor is.

2.8 Volksgezondheid, jeugd en zorg

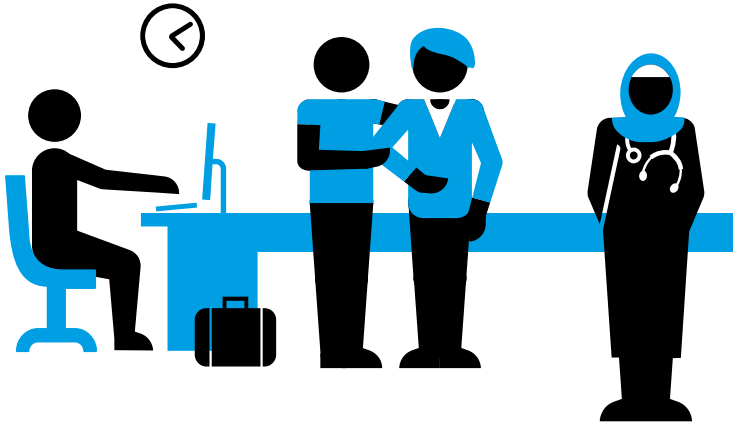

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	69,0	25,2	94,2
Lasten	1.008,7	96,9	1.105,6
Waarvan apparaatslasten	*127,8*	*24,9*	*152,7*
Totaal Programma 8 Volksgezondheid, jeugd en zorg	**-939,7**	**-71,6**	**-1.011,3**

Financiële toelichting

De begrotingswijzingen in dit programma hebben een negatief effect van € 71,6 miljoen op de begroting. Het programma komt uit op een saldo van € 1.011,3 miljoen negatief. Per programmaonderdeel lichten we deze begrotingswijzigingen toe.

De afwijkingen in programmaonderdelen 8.1, 8.2 en 8.3 zijn procentueel relatief klein. Dit is onder andere het gevolg van de strakke (financiële) sturing op deze onderwerpen en de eerder doorgevoerde begrotingswijzigingen bij de Voorjaarsbrief 2020.

2.8.1 Basisvoorzieningen

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	45,1	24,9	70,0
Lasten	228,7	26,0	254,6
Saldo van baten en lasten	**-183,6**	**-1.1**	**-184,6**

Baten

De baten stijgen met € 24,9 miljoen. Dit komt vooral door:

- Hogere baten van € 25,0 miljoen vanwege financiering door het Rijk van de crisisorganisatie corona zoals die ingericht is door de GGD Amsterdam. De stijging van de baten is een gevolg van de stijging van de lasten in dit programmaonderdeel; zie toelichting onder lasten.
- De overige baten dalen per saldo € 0,1 miljoen.

Lasten

De lasten stijgen met € 26,0 miljoen. Dit komt vooral door:

- Hogere lasten van € 25,0 miljoen. Vanaf eind februari is door de GGD Amsterdam een crisisorganisatie ingericht om de coronapandemie te controleren. Het inrichten van de crisisorganisatie brengt aanzienlijke kosten met zich mee voor bemonstering, bron- en contactonderzoek en andere corona-activiteiten. De kosten zijn sterk afhankelijk van de mate waarin het virus zich verspreid en de vraag naar testen. De stijging van de lasten betreft een inschatting. De lasten kunnen de komende periode afwijken in verband met de onzekerheden die de verspreiding van het virus met zich meebrengt. De coronagerelateerde lasten en de crisisorganisatie worden gefinancierd door het Rijk. De stijging van de lasten heeft ook effect op de baten in dit programma; zie toelichting onder baten.
- Hogere lasten van € 1,5 miljoen voor de uitvoering van Jeugdgezondheidszorg als gevolg van een budgetoverheveling en bij de voorjaarsnota was geen rekening gehouden met de indexatie van de salarisbegroting.
- Hogere lasten van € 1,0 miljoen voor Sociaal Medische Indicatie (SMI) Kinderopvang als gevolg van een lager budget van € 1,8 miljoen ten opzichte van 2019. In 2018 en 2019 zijn door het Rijk eenmalig extra middelen beschikbaar gesteld voor tekorten op het sociaal domein. Hiervan is € 1,8 miljoen naar SMI gegaan. Dit lagere budget in 2020 is een incidentele foute administratieve verwerking. Vanaf 2021 is het budget op het niveau van 2019. Het incidentele tekort in 2020 wordt deels gedekt door het bevorderen van doorstroom van kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar naar de voorschool. Daarnaast worden coronamiddelen van Onderwijs ingezet voor financiering kinderopvang van kinderen die tijdens de coronaperiode de leeftijd van 4 jaar hebben bereikt maar nog niet naar de basisschool konden doorstromen.
- Hogere lasten van € 0,3 miljoen vanwege extra middelen uit de septembercirculaire van het gemeentefonds voor jeugd- en jongerenwerk.
- Lagere lasten van € 1,7 miljoen als gevolg van uniformering van de stadsdeelbegrotingen. Met de uniformering van de stadsdeelbegrotingen worden budgetten op een uniforme wijze in de doelenboom en de programma's opgenomen. Als gevolg hiervan zijn er budgetten, zowel voor activiteiten als de apparaatskosten, tussen de programma's budgettair neutraal verschoven. Dit leidt tot lagere lasten in programmaonderdeel 8.1.
- De overige uitgaven dalen per saldo met € 0,2 miljoen en worden verder niet toegelicht.

Reserves

Er is geen sprake van afwijkingen ten aanzien van reserves in dit programmaonderdeel.

Beleidsmatige afwijkingen

De coronacrisis heeft invloed op de doelen en activiteiten die we uitvoeren in programma 8. De activiteiten die we uitvoeren voor de volksgezondheid gaan gepaard met meer lasten, maar daarvoor ontvangen we ook meer baten.

Activiteit 8.1.1.3 *Gekoppeld aan doelen 8.1.1*

We maken Amsterdam fysiek en sociaal toegankelijk.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal beter toegankelijk gemaakte projecten/ voorzieningen	n.v.t.	18	PM	22	30

Toelichting

Bij de Begroting 2020 hadden we nog geen streefwaarde ingevuld. We hebben al 11 subsidies toegekend en we verwachten er nog minimaal 10 te verlenen. Naast de subsidies financierden we 10 opdrachten en projecten vanuit de toegankelijkheidsmiddelen.

2.8.2 Wijkteams

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	1,1	0,0	1,1
Lasten	64,3	-3.,2	61,1
Saldo van baten en lasten	**-63,2**	**3,2**	**-60,0**

Baten
Er zijn geen wijzigingen in de baten bij dit programmaonderdeel.

Lasten
De lagere lasten bedragen € 3,2 miljoen. Dit komt vooral door:

- Lagere lasten van € 3,0 miljoen bij buurtteams doordat budget voor de opstartfase middels een kasschuif van 2020 naar 2021 zijn doorgeschoven omdat de opstart van de buurtteams naar 1 april 2021 is uitgesteld.
- De overige lagere lasten van € 0,2 miljoen zijn elk afzonderlijk kleiner dan € 0,2 miljoen en worden verder niet toegelicht.

Reserves

Er is geen sprake van afwijkingen ten aanzien van reserves in dit programmaonderdeel.

Beleidsmatige afwijkingen

De coronacrisis had ook invloed op de publicatie van de subsidieregeling voor de Buurtteams Amsterdam en de start van het nieuwe zorgstelsel. De subsidieregeling en de aanbesteding voor aanvullende ondersteuning Wmo publiceerden we op 1 juli 2020. Wij verschoven de startdatum van de Buurtteams en de ingangsdatum van de nieuwe contracten voor Aanvullende Ondersteuning Wmo met drie maanden, van 1 januari 2021 naar 1 april 2021. Voor de periode van 1 januari tot 1 april hebben we overbruggingsovereenkomsten gesloten met de huidige aanbieders en maatschappelijk dienstverleningsorganisaties.

2.8.3 Individuele voorzieningen

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	22,8	0,3	23,1
Lasten	708,6	74,1	782,7
Saldo van baten en lasten	**-685,8**	**-73,8**	**-759,6**

Baten

De baten stijgen met € 0,3 miljoen. Dit komt door:

- Hogere opbrengsten voor Specialistische Jeugdhulp op het Speciaal Onderwijs van € 1,6 miljoen doordat bij regiogemeenten meer uitgaven voor specialistische jeugdhulp in rekening zijn gebracht uit voorgaande jaren dan waarmee vooraf rekening is gehouden. De hogere baten zijn ingezet om het verwachte tekort op de apparaatskosten Jeugd te dekken; zie toelichting onder lasten.
- De overige lagere inkomsten van € 1,3 miljoen zijn elk afzonderlijk kleiner dan € 1,0 miljoen en worden niet verder toegelicht.

Lasten

De lasten stijgen met € 74,1 miljoen. Dit komt door:

- Hogere lasten van € 30,8 miljoen als gevolg van extra beschikbare middelen die vanuit de septembercirculaire voor brede aanpak dak- en thuisloosheid (€ 23,4 miljoen), vrouwenopvang (€ 4,8 miljoen), landelijke functies opvang (€ 0,7 miljoen) maatschappelijke opvang en OGGZ (€ 0,4 miljoen) en compensatie voor extra kosten vanwege corona voor buurt- en dorpshuizen (€ 1,4 miljoen).
- Hogere lasten van € 23,1 miljoen als gevolg van extra beschikbare middelen die vanuit de meicirculaire voor maatschappelijke opvang (€ 14,8 miljoen), beschermd wonen (€ 4,5 miljoen), Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg vanwege corona (€ 1,7 miljoen), Voogdij 18+ specialistische jeugdhulp (€ 1,0 miljoen), Vrouwenopvang (€ 0,8 miljoen) en Inhaalzorg en meerkosten Wmo (€ 0,3 miljoen).
- Hogere lasten van € 20,6 miljoen doordat het negatieve rekeningresultaat over 2019 voor dit programma is betrokken bij de Begroting 2021 en daarmee onderdeel is geworden van het herstelpakket.
- Hogere lasten van € 4,0 miljoen voor hulpmiddelen, woon- en vervoersvoorzieningen, door een toename van de vraag naar hulpmiddelen, woon- en vervoersvoorzieningen, een prijsstijging in het nieuwe contract en een lagere begroting in 2020 dan de realisatie in 2019. De vraag naar hulpmiddelen, woon- en vervoersvoorzieningen kan hoger uitvallen dan nu is voorzien in de najaarsnota (onzekerheid € 2,0 miljoen).
- Hogere lasten van € 3,0 miljoen voor Hulp bij Huishouden door een stijging van de vraag. Aanbieders hebben meer personeel kunnen aantrekken en kunnen daardoor meer inwoners helpen. Daarom is besloten om per september alleen cliënten met een urgente hulpvraag ondersteuning te bieden. In overleg met aanbieders voeren we deze wijziging door om het tekort te beperken. Als de daadwerkelijke instroom hoger is dan ingeschat kan het tekort verder oplopen (€ 1,0 miljoen onzekerheid).
- Hogere lasten van € 3,0 miljoen voor niet gecontracteerde zorg (Individuele Betaalopdrachten, IBO's). Dit tekort wordt veroorzaakt doordat het aantal IBO's vanuit het forensisch kader net zo hoog is (stand augustus 2020) als over het gehele jaar 2019. Daarnaast is de overschrijding op dit budget het gevolg van het feit dat bij de gecontracteerde partijen voor specialistische jeugdzorg geen passende zorg of meerzorg beschikbaar is. Als de stijging van het aantal aanvragen voor de resterende maanden verder oploopt, kan het tekort hoger uitvallen (onzekerheid € 1,0 miljoen).
- Hogere lasten van € 2,0 miljoen voor Persoonsgebonden Budget (PGB) Zorg. Het aantal beschikkingen lag halverwege het jaar al op 84% van

het eerder verwachte aantal beschikkingen. Dit leidt tot hogere kosten. Als het aantal aanvragen verder stijgt, kan het verwachte tekort verder oplopen (onzekerheid € 1,0 miljoen).

- Hogere uitgaven van € 1,6 miljoen voor uitgaven apparaatskosten Jeugd. Dit betreft incidentele uitgaven voor het project "de basis op orde " en voor de nieuwe inkoop Specialistische Jeugdhulp 2021. Beide projecten eisen veel extra inzet en er hangt veel vanaf. De bestaande personele capaciteit is daarvoor niet toereikend. In 2020 worden de hogere lasten gedekt uit de hogere baten bij de specialistische jeugdzorg op het speciaal onderwijs; zie toelichting onder baten.
- Hogere lasten van € 1,0 miljoen op Aanvullend Openbaar Vervoer (AOV) vanwege een contractueel overeengekomen indexatie van 6,7% die hoger ligt dan de compensatie in de Amsterdamse begroting. Sinds de coronamaatregelen van het kabinet van 15 maart jl. is de vraag naar AOV sterk gedaald. Dit leidt echter slechts in beperkte mate tot lagere lasten omdat aanbieders tot 1 september 2020 gebruik kunnen maken van de omzetgarantieregeling die de gemeente Amsterdam heeft ingesteld. Sinds mei is er weer een stijging in de vraag naar AOV. Als de vraag naar AOV zich sneller herstelt dan ingeschat, kan het tekort verder oplopen (€ 2 miljoen onzekerheid).
- Lagere lasten van € 13,5 miljoen voor de aanpak van daklоosheid. Hiervoor is in 2020 door het ministerie van VWS € 23,5 miljoen toegekend. Hiervan komt € 10 miljoen dit jaar tot besteding, de resterende € 13,5 miljoen wordt overgeheveld naar 2021.
- Lagere lasten van € 1,0 miljoen bij Winteropvang doordat de pilot doorontwikkeling Winteropvang vanwege corona later van start is gegaan in 2020. De middelen zijn daarom van 2020 naar 2021 overgeheveld.
- De overige uitgaven laten een daling zien van € 0,5 miljoen die elk afzonderlijk kleiner zijn dan € 1,0 miljoen en worden daarom niet verder toegelicht.

Reserves

Er is geen sprake van afwijkingen ten aanzien van reserves in dit programmaonderdeel.

Beleidsmatige afwijkingen

De coronacrisis beïnvloedde het aanbestedingstraject voor Maatschappelijke Opvang/Beschermd Wonen, Aanvullende individuele ondersteuning, Dagbesteding, Hulp bij huishouden en Logeeropvang. De nieuwe contractperiode gaat in op 1 april 2021 in plaats van 1 januari 2021. Met de huidige aanbieders sluiten wij overbruggingscontracten voor de periode van 1 januari tot 1 april.

Het Kabinet heeft een landelijk actieplan bestrijden daklоosheid en heeft hiervoor middelen vrijgemaakt. Door deze extra middelen kunnen wij:

- het huidige niveau van opvang van daklozen voortzetten
- de 24-uursopvang tijdelijk behouden
- extra werken aan preventie
- meer en vernieuwde begeleiding bieden aan cliënten die op de wachtlijst staan, gericht op toeleiding:
  - naar werk
  - herstel
  - inzet van sociaal netwerk

(Bedragen x € miljoen)

Doel 8.3.2

Amsterdammers krijgen de juiste zorg op de juiste plek ongeacht hun leeftijd.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	WMO klantervaringscijfers scoren hoger dan de landelijke WMO klantervaringscijfers (CEO)	In 2019 scoort Amsterdam vergelijkbaar of iets minder positief dan de referentiegroep*	In 2019 scoort Amsterdam vergelijkbaar of iets minder positief dan de referentiegroep*			
8	Aantal ongedocumenteerden waarvoor een duurzame oplossing is gevonden		40 + 96 mensen naar rijksopvang vanwege een nieuwe aanvraag	PM	26	40

* De gemeenten in de referentiegroep zijn: Smallingerland, Best, Zuidplas, Laarbeek, Molenlanden, Molenlanden, Enkhuizen, Barendrecht, Drechterland, Stede Broec, Ridderkerk, Vijfheerenlanden, Brummen, Sittard-Geleen, Maasdriel, Alkmaar, Heerenveen, Oostzaan, Valkenswaard, Wormerland, Heeze-Leende, Rijssen-Holten, Heusden, Edam-Volendam, 's-Gravenhage, Kaag en Braassem, Harlingen, Terschelling, Vlieland, Duiven, Westervoort, Roermond, Waadhoeke, Barneveld, Voorst, Waddinxveen, Waalwijk, Hoeksche Waard, Aalten, Doetinchem, Winterswijk, Amsterdam totaal, Gouda, Katwijk, Beek, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Geldrop-Mierlo, Berkelland, Bronckhorst, Montferland, Overbetuwe, Apeldoorn, Diemen, Ouder-Amstel, Uithoorn, Rijswijk, Lelystad, Alphen aan den Rijn, Boekel, Boxmeer, Grave, Mill en Sint Hubert, Oss, Uden, Cuijk, Landerd, Sint Anthonis, Bernheze, Meierijstad, Zoetermeer.

Toelichting

Onze Wmo-klantervaringscijfers scoren hoger dan de landelijke Wmo-klantervaringscijfers:
Dit onderzoek wordt een keer per jaar uitgevoerd. Wij scoren nog niet op alle onderdelen van het klanttevredenheidsonderzoek hoger dan de referentiegroep, maar wel op een aantal onderdelen.
Wij scoorden in 2019 op alle onderdelen (ervaring met het contact, kwaliteit van de ondersteuning en effect van de ondersteuning op het leven van de cliënten) vergelijkbaar of iets minder positief dan de referentiegroep. Op alle onderdelen zien we de afgelopen 5 jaar verbetering in Amsterdam. Maar de referentiegroep verbetert ook op alle onderdelen. Daarom verwachten we niet in 2020 op alle onderdelen hoger te scoren dan de referentiegroep.

Het aantal ongedocumenteerden waarvoor wij een blijvende oplossing hebben gevonden:
Aan het begin van het jaar was 80 ongedocumenteerden de verwachting voor 2020. Door corona was de migratieketen een aantal maanden volledig gesloten. Daardoor waren zowel rechtmatig verblijf als terugkeer naar het land van herkomst onmogelijk. Ook in de rest van 2020 zal het veel moeilijker blijven om mensen terug te laten keren naar hun land van herkomst. Onder andere omdat sommige grenzen nog gesloten zijn.

Activiteit 8.3.2.1 *Gekoppeld aan doelen 8.3.2*

We verstrekken via wijkzorg WMOvoorzieningen, zoals HbH, woon en vervoersvoorzieningen, ambulante ondersteuning en dagbesteding.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
3	Aantal pgb's voor WMO voorzieningen via SVB	4.444	3.626	3.500	2.930	4.700
4	Aantal cliënten met een pgb via gemeente	201	160	180	5	100

Toelichting

Aantal PGB's voor Wmo-voorzieningen via SVB:
De aangegeven stand is die van na 6 maanden. Er zijn nog geen volledige gegevens na 8 maanden. Het aantal afgegeven beschikkingen voor een PGB via SVB is in de eerste helft van het jaar hoger dan voorgaande jaren. Dit komt door aanscherping van budgetplafonds bij zorg in natura ambulante ondersteuning en dagbesteding. We verwachten nu dat het aantal in de tweede helft van het jaar weer ongeveer gelijk zal zijn aan de vorige jaren. Dit is onzeker doordat we de effecten van corona en de budgetplafonds in de tweede helft van het jaar niet goed kunnen inschatten.

Aantal cliënten met een PGB via ons:
De aangegeven stand is die van na 6 maanden, er zijn nog geen gegevens na 8 maanden. De PGB's die wij verstrekken zijn financiële tegemoetkomingen voor:

- vervoerskosten
- verhuiskostenvergoedingen
- taxivergoedingen

Vanwege corona waren hiervoor het eerste half jaar minder aanvragen. Wij verwachten dat dit in de tweede helft van het jaar weer aantrekt.

2.8.4 Diversiteit

We hebben geen relevante ontwikkelingen of beleidsmatige afwijkingen te melden.

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	0,0	0,0	0,0
Lasten	7,1	0,0	7,1
Saldo van baten en lasten	**-7,1**	**-0,0**	**-7,1**

Er zijn geen wijzigingen in de baten en lasten bij dit programmaonderdeel.

Reserves

Er is geen sprake van afwijkingen ten aanzien van reserves in dit programmaonderdeel.

Beleidsmatige afwijkingen

We hebben geen beleidsmatige afwijkingen te melden.

2.9 Duurzaamheid en ruimtelijke ordening

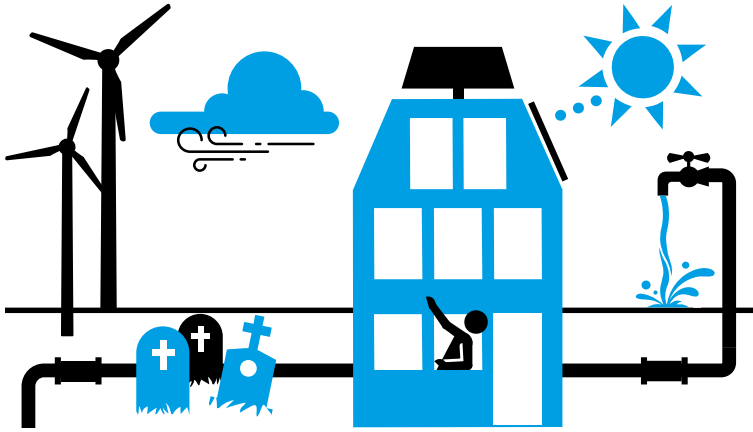

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	366,5	-3,9	362,5
Lasten	449,0	-21,9	427,1
Waarvan apparaatslasten	*48,7*	*-7,7*	*41,0*
Totaal Programma 9 Duurzaamheid en ruimtelijke ordening	**-82,5**	**18,0**	**-64,6**

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een positief effect van € 18,0 miljoen op de begroting. Dit programma komt uit op een negatief saldo van € 64,6 miljoen. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.9.1 Riool en drinkwater

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	201,3	-5,0	196,3
Lasten	199,6	-4,0	195,7
Saldo van baten en lasten	**1,7**	**-1,0**	**0,6**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect van € 1,0 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 0,6 miljoen positief.

Baten

De baten dalen met € 5,0 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt vooral door:

- Lagere baten Rioolrecht van € 2,9 miljoen vanwege de daling van het grootverbruik door de coronacrisis (€ 2,3 miljoen) en door de aanpassing van het areaal aan woningen en bedrijfspanden waarover het tarief wordt geheven (€ 0,6 miljoen). Deze daling van de baten wordt gecompenseerd met een hogere onttrekking uit de egalisatievoorziening Riolering.
- Lagere baten van € 2,1 miljoen voor drinkwatertaken door de coronacrisis en de coronamaatregelen. De afname van drinkwater komt vooral door de terugval in luchtverkeer (Schiphol), toerisme en onbezette kantoren. Dit heeft een groot (maar nog deels onzeker) effect. Dit wordt verrekend met de reserve drinkwater.

Lasten

De lasten dalen met € 4,0 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Lagere lasten van € 2,9 miljoen voor de rioleringstaak. Tegenover de lagere opbrengsten (daling van het grootverbruik door de coronacrisis en door de aanpassing van het areaal aan woning en bedrijfspanden) Rioolrecht van € 2,9 miljoen staat een hogere onttrekking aan de egalisatievoorziening Riolering (alle mutaties binnen de riooltaak worden verrekend met de egalisatievoorziening Riolering).
- Lagere lasten van € 1,1 miljoen voor de drinkwatertaken, als gevolg van een lagere bezettingsgraad en door afgelaste activiteiten (Sail, City Swim, etc) door de coronacrisis. Dit wordt verrekend met de reserve drinkwater.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	5,4	1,0	6,4
Toevoeging	0,0	0,0	0,0
Mutatie reserves	**5,4**	**1,0**	**6,4**

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen in dit programmaonderdeel stijgen met € 1,0 miljoen ten opzichte van de laatste vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere onttrekking aan de reserve egalisatie drinkwatertarieven. De baten voor drinkwater zijn lager door de coronacrisis en coronamaatregelen (€ 2,1 miljoen) en er zijn lagere lasten door een lagere bezettingsgraad en door de coronacrisis (€ 1,1 miljoen), per saldo wordt er € 1,0 miljoen meer onttrokken. Zie ook de toelichting bij de baten.

Beleidsmatige afwijkingen

De beleidsmatige afwijking betreft de Nieuwe Sanitatie (scheiding en zuivering afvalwater zo dicht mogelijk bij de bron) in Buiksloterham. Binnen de gemeente Amsterdam voeren we op verschillende plekken Nieuwe Sanitatie in. Nieuwe Sanitatie maakt terugwinning van nuttige (grond-)stoffen en energie uit afvalwater mogelijk. In het pilotproject Buiksloterham is dat in de uitvoeringsfase en voor Strandeiland is Nieuwe Sanitatie onderdeel van de planvorming en uitgangspunt in het Stedenbouwkundig plan.

Voor de pilot Nieuwe Sanitatie in Buiksloterham (aanleg van de vacuümriolering) heeft de gemeenteraad op 28 januari 2018 een krediet van € 1,6 miljoen verleend. Het pilotproject heeft veel ervaring opgeleverd over de voorbereiding, ontwerp en bouw van Nieuwe Sanitatie maar door bouwvertraging en geluidsonderzoek heeft Waternet nog onvoldoende ervaring met de gebruiksfase kunnen opdoen. Hiervoor is een doorstart van het project nodig. Voor de voortzetting en afronding van het pilotproject legt Waternet in december 2020 een aanvraag voor aanvullend krediet aan de Raad voor.

Doelen

Doel 9.1.1

Alle Amsterdammers hebben toegang tot schoon drinkwater.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Score voor de wettelijke kwaliteitsnorm (<1)	0,031	0,030	0,030	0,0078	0,030
2	Ongeplande ondermaatse leveringsminuten (<5 minuten)	1 min 56	4 min 2	<5 min	3 min 33	<5 min

Doel 9.1.2

Amsterdam heeft een goedwerkende en degelijke riolering.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Jaarlijks aantal meldingen van overlast veroorzaakt door regenwater op straat	4.500	4.665	4.000	2.400	4.500

Toelichting bij doel 9.1.1 Score voor de wettelijke kwaliteitsnorm
De waarde van de score voor de wettelijke kwaliteitsnorm in juli is een optelsom van diverse parameters, waarbij we de beïnvloedbare factoren naar beneden hebben gekregen. De niet beïnvloedbare factoren, zoals watertemperatuur en kwaliteit van het rivierwater, vallen nu binnen de bandbreedtes. Dit kan in het najaar nog veranderen. De water kwaliteit index (WKI) kan daardoor nog oplopen. We verwachten onder de norm te blijven.

Toelichting bij doel 9.1.2 Jaarlijks aantal meldingen van overlast veroorzaakt door regenwater op straat
Het aantal meldingen 'overlast door regenwater op straat' (verstopte kolken, rioleren en perceelslozingen) is hoger dan verwacht, maar in lijn met voorgaande jaren. We zien tegenwoordig veel korte, extreme regenbuien. Om dit tegen te gaan hebben we tijdens de coronaluwte in het voorjaar een inhaalslag gemaakt om slecht functionerende straatkolken aan te pakken.

Activiteiten

Activiteit 9.1.1.1 *Gekoppeld aan doelen 9.1.1*

We produceren en leveren drinkwater.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Hoeveelheid m^3 geleverd drinkwater	91,2	92,8	92,0	62,0	89,4

Activiteit 9.1.2.1 *Gekoppeld aan doelen 9.1.2*

We leggen huisaansluitingen riolering aan.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantallen huisaansluitingen		3.544	3.500	1.518	2.931

Toelichting bij activiteit 9.1.1.1. We produceren en leveren drinkwater.
Door de coronamaatregelen zien we dat het aantal geleverde m^3 drinkwater minder is dan begroot. Vooral de terugval in luchtverkeer (Schiphol), de stop op toerisme en onbezette kantoren hebben een groot effect op de afname.

Toelichting bij activiteit 9.1.2.1 Aantal huisaansluitingen.
Voor het aantal aansluitingen op jaarbasis moeten we rekening houden met de coronacrisis. We verwachten in het tweede helft van dit jaar minder aanvragen voor aansluitingen door terugval in de bouw.

2.9.2 Afval en grondstoffen

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	155,1	1,5	156,6
Lasten	126,1	4,9	131,4
Saldo van baten en lasten	**28,6**	**-3,4**	**25,2**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect van € 3,4 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 25,2 miljoen positief.

Baten

De baten stijgen met € 1,5 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere baten Afvalstoffenheffing van € 2,4 miljoen door actualisatie van de ramingen op basis van nieuwe areaalgegevens over het jaar 2020 (aantal betalende huishoudens afvalstoffenheffing).
- Lagere baten van € 0,9 miljoen bij de commerciële activiteit inzameling bedrijfsafval vanwege inkomstenderving als gevolg van coronamaatregelen (onder andere opschorten dienstverlening).

Lasten

De lasten stijgen met € 4,9 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere lasten van € 4,3 miljoen door extra inzamelkosten en verwerkingskosten, als gevolg van de coronacrisis en coronamaatregelen.
- Hogere lasten van € 1,0 miljoen als gevolg van o.a. doorschuiven besparing project routeoptimalisatie en verhoging van applicatiebudgetten.
- Lagere lasten van € 0,4 miljoen voor inzameling commerciële activiteit bedrijfsafval als gevolg van de coronacrisis en coronamaatregelen.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	8,7	-5,3	3,4
Toevoeging	4,7	-4,7	0,0
Mutatie reserves	**4,0**	**-0,6**	**3,4**

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen dalen met € 5,3 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Lagere onttrekking van € 7,7 miljoen technische aanpassing (zie ook toevoegingen voor het zelfde bedrag).
- Hogere onttrekking van € 1,4 miljoen wegens actualisatie stelposten areaal en prijsontwikkeling.
- Hogere onttrekking van € 0,7 miljoen wegens vertraging routeoptimalisatie.
- Hogere onttrekking van € 0,4 miljoen wegens hogere kosten IV-applicaties.

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen dalen met € 4,7 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Lagere toevoeging van € 7,7 miljoen wegens technische aanpassing (zie ook de onttrekking voor het zelfde bedrag).
- Hogere toevoeging van € 3,4 miljoen wegens actualisatie van de ramingen op basis van nieuwe areaalgegevens (aantal betalende

huishoudens afvalstoffenheffing en reinigingsrechten).
- Lagere toevoeging van € 0,4 miljoen wegens correctie stelposten areaal en prijsontwikkeling.

Beleidsmatige afwijkingen

Gevolgen coronacrisis

Wij hebben er alles aan gedaan om de afvalinzameling te garanderen. Hiervoor was en is het nodig om snel en met voldoende middelen in te grijpen als er problemen in het kritieke proces van de afvalinzameling zijn.
De directie moet extra kosten maken voor:
- inhuur van personeel
- inhuur van voertuigen
- stortkosten
- communicatie

De verwachting is dat deze kosten ultimo 2020 € 4,3 miljoen bedragen.

Doelen en activiteiten

Bij dit programmaonderdeel is het niet zinvol om tussentijds te rapporteren over streefwaarden. De verantwoording volgt op een later moment in een P&C product.

2.9.3 Duurzaamheid en milieubeheer

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	1,3	0,0	1,3
Lasten	82,9	-13,1	69,8
Saldo van baten en lasten	**-81,6**	**13,1**	**-68,5**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 13,1 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 68,5 miljoen negatief.

Baten
De baten wijzigen niet noemenswaardig.

Lasten
De lasten dalen met € 13,1 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Lagere lasten voor het klimaatfonds van € 8,5 miljoen. Hoewel er diverse besluiten (zoals voor subsidieregelingen) genomen zijn voor de inzet van de middelen van het Klimaatfonds, zullen de kosten hiervan in beperkte mate in 2020 worden verantwoord. Dit komt met name doordat bij toegekende subsidies de lasten pas na realisatie en bij vaststelling van de subsidie worden verantwoord. Dit leidt tot een lagere onttrekking aan de reserve klimaatfonds en heeft daarom geen saldo-effect op de gemeentebegroting.
- Hogere lasten voor het aardgasvrij maken van woningen. In 2020 zal naar verwachting voor € 1,2 miljoen meer subsidies worden vastgesteld voor afgeronde projecten. Het betreffen subsidies veelal die al in voorgaande jaren zijn toegekend. Dit leidt tot een hogere onttrekking aan de reserve Aardgasvrij en heeft daarom geen saldo-effect op de gemeentebegroting.
- Onderbesteding op de subsidieregelingen van € 2,2 miljoen binnen het programma Luchtkwaliteit. De regelingen blijven achter vanwege de coronacrisis. Gezien de looptijd van de regelingen (t/m 2021) moet het bedrag de komende jaren beschikbaar blijven in het Stedelijk Mobiliteitsfonds. Daarnaast wordt op het onderdeel Aanscherping- en nieuwe milieuzones een onderschrijding verwacht van € 1 miljoen. Dit komt grotendeels doordat de aanschaf van de bebording voor de nieuwe milieuzone lager uitvalt dan eerder geraamd. De lasten voor luchtkwaliteit worden gedekt uit het Stedelijk Mobilitieitsfonds en komen daarom niet voor rekening van de algemene middelen.
- Lagere lasten Omgevingsdienst milieutaken: We verwachten over 2020 een onderbesteding van € 0,5 miljoen op de bijdragen aan de Omgevingsdienst. De oorzaken hiervoor zijn lagere tarieven als gevolg van een gewijzigde financiersmethodiek van de Omgevingsdienst; minder vergunningaanvragen en minder adviesvragen. Verder wordt conform de Raadsvoordracht het resterende bedrag van het rekeningresultaat van de Omgevingsdienst verdeeld over de ‘founding fathers’. Voor Amsterdam betekent dit een teruggave van € 0,1 miljoen.
- Lagere lasten bodemsanering van € 2,7 miljoen. Vanuit de Reserve Bodem wordt bijgedragen aan de bodemsaneringsprojecten in de stad, voormalige gasfabrieken en spoedlocaties. De bijdrage in 2020 wordt naar verwachting lager dan eerder begroot om dat projecten vertraging hebben opgelopen, daarom deze bijstelling. Het saldo van deze saneringen wordt verrekend met de reserve Bodem en heeft daarom geen saldo-effect op de gemeentebegroting.
- Overige afzonderlijke afwijkingen van hogere lasten van € 0,7 miljoen zijn kleiner dan € 1 miljoen en lichten we daarom niet toe.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	42,9	-3,1	39,8
Toevoeging	58,9	0,0	58,9
Mutatie reserves	**-16,0**	**-3,1**	**-19,1**

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen dalen met € 3,1 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Lagere onttrekking uit de reserve klimaatfonds van € 8,5 miljoen, de onttrekkingen uit de reserve klimaatfonds hangen samen met de lagere lasten klimaatfonds;
- Lagere onttrekking uit de reserve bodemsanering van € 2,7 miljoen, de onttrekkingen uit de reserve bodemsanering hangen samen met de lagere lasten voor bodemsanering;
- Hogere onttrekking van € 1,2 miljoen uit de reserve aardgasvrij, de onttrekkingen uit de reserve aardgasvrij hangen samen met de hogere lasten aan subsidies aardgasvrij maken van woningen;
- Hogere lasten van € 7 miljoen als gevolg van vrijval risicoreserve ten behoeve van de bouw van een installatie afvalscheiding. In het Jaarverslag 2019 is een voorziening getroffen voor het risico van een lagere boekwaarde van de deelneming AEB. Dit is ten laste van de algemene middelen gekomen en heeft geleid tot een onttrekking aan de algemene reserve. Bij de besluitvorming over het jaarverslag is voorgesteld om de risicoreservering van € 7 miljoen in het duurzaamheidsfonds voor de zogenoemde nascheidingslijn (die afval scheidt na het inzamelen) aan het duurzaamheidfonds te onttrekken als dekking voor deze nieuwe voorziening. Op grond van overwegingen ten aanzien van de rechtmatigheid is dit voorstel niet in de cijfers 2019 verwerkt. Nu wordt alsnog voorgesteld om dit bedrag uit het duurzaamheidsfonds te halen en aan de algemene reserve toe te voegen.
- Overige lagere onttrekkingen van € 0,1 miljoen zijn kleiner dan € 1 miljoen en lichten we daarom niet toe.

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting.

Beleidsmatige afwijkingen

De coronacrisis had verschillende gevolgen voor de activiteiten rond duurzaamheid, zoals:

- Bijeenkomsten met bewoners en partijen in de stad (zoals het Gesprek met de stad) vonden veelal niet meer live plaats. Dit vingen we op met digitale contacten en bijeenkomsten. Verschillende publieksactiviteiten hebben wij uitgesteld, zoals een geplande mobiele tentoonstelling.
- Verschillende trajecten voor advisering van partijen in de stad en energiecoachtrajecten liepen tijdelijk vertraging op.
- Vanuit duurzaamheid werkten we mee aan plannen voor duurzaam herstel voor zowel het economisch herstel als de (versnelde) realisatie van de duurzaamheidsdoelstellingen.

Verder zijn geen ontwikkelingen of beleidsmatige afwijkingen te melden.

Doelen en activiteiten

Bij dit programmaonderdeel is het niet zinvol om tussentijds te rapporteren over streefwaarden. De verantwoording volgt op een later moment in een P&C product.

2.9.4 Ruimtelijke ordening

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	0,5	0	0,5
Lasten	32,1	-9,6	22,5
Saldo van baten en lasten	**-31,6**	**9,6**	**-22,0**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 9,6 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 22,0 miljoen negatief.

Baten
Er is geen afwijking ten opzichte van de eerder in de begroting opgenomen baten.

Lasten
De lasten dalen met € 9,6 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- Lagere lasten van € 6,1 miljoen, doordat deze lasten (lonen en inhuur) worden doorberekend aan de opdrachtgevers, onder andere bij grootstedelijke projecten en stadsdelen.
- Lagere lasten voor het programma Ruimte voor de stad (€ 0,9 miljoen). Mede door de onzekerheid als gevolg van corona blijft over heel 2020 de inzet lager dan begroot.
- Lagere lasten van € 1,7 miljoen door de latere invoeringsdatum van de omgevingswet. De reden daarvoor is dat het landelijke digitale stelsel dat de wet moet ondersteunen nog niet goed kan functioneren. Het budget van € 1,7 miljoen wordt doorgeschoven naar volgend jaar.
- Overige lagere onttrekkingen van € 0,9 miljoen zijn kleiner dan € 1 miljoen en lichten we daarom niet toe.

Reserves

Voor dit programmaonderdeel zijn er geen reservemutaties.

Beleidsmatige afwijkingen

Begraafplaatsenbeleid
Door de coronacrisis kwam beleid rond begraven en begraafplaatsen in een sterke en onverwachte stroomversnelling. Door maandenlange beperkingen bij begraven in thuislanden van islamitische Amsterdammers kwam er een sterke vraag naar ruimte voor eeuwigdurende grafrust in de regio Amsterdam. Wij zijn gestart met onderzoek naar de mogelijkheden voor meer ruimte voor eeuwigdurende grafrust in de regio Amsterdam. En om eventueel de geldende beheersverordening in Amsterdam hierop te herzien. Wij doen dit in nauw overleg met de islamitische gemeenschap en andere geloofsrichtingen waarvoor eeuwigdurende grafrust belangrijk is. Wij hebben contact met andere steden waar dit vraagstuk ook speelt.

Uitstel Omgevingswet
Het Rijk heeft in het voorjaar van 2020 aangegeven dat de invoering van de Omgevingswet wordt uitgesteld naar 1 januari 2022. Dit betekent dat we onze werkzaamheden om op tijd klaar te zijn voor de invoering van de wet over een jaar langer kunnen uitsmeren. Dit beïnvloedt niet het totale bedrag dat beschikbaar is gesteld voor het voorbereiden op de Omgevingswet.

Doelen en activiteiten
Bij dit programmaonderdeel is het niet zinvol om tussentijds te rapporteren over streefwaarden. De verantwoording volgt op een later moment in een P&C product.

2.9.5 Begraafplaatsen en crematoria

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	8,2	-0,4	7,9
Lasten	7,8	-0,1	7,8
Saldo van baten en lasten	**0,4**	**-0,3**	**0,1**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 2,3 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 117,6 miljoen negatief.

Baten

De baten in dit programmaonderdeel dalen met € 0,4 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

- Lagere baten van € 0,4 miljoen vanwege de coronacrisis en coronamaatregelen. Zo zijn er bijvoorbeeld beperkingen opgelegd voor het gebruik van de aula's en koffiekamers van de begraafplaatsen/crematoria De Nieuwe Ooster en De Nieuwe Noorder.

Lasten

Er is geen afwijking ten opzichte van de eerder in de begroting opgenomen lasten. De mutatie in de lasten bedraagt minder dan € 1,0 miljoen en wordt daarom niet verder toegelicht.

Reserves

Voor dit programmaonderdeel zijn er geen reservemutaties.

Beleidsmatige afwijkingen

Doelen

Doel 9.5.1

Amsterdam geeft tegen kostendekkende tarieven de mogelijkheid tot begraven en cremeren, waarbij ruimte is voor ieders persoonlijke wens, ongeacht sociale, religieuze of culturele achtergrond.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Kostendekkendheid leges lijkbezorgingsrechten	95% (2018)	95%	97%	80%	96%

Toelichting doel 9.5.1:

De gemeentelijke begraafplaatsen en crematoria willen 100 procent kostendekkend zijn van de lijkbezorgingsleges. Dit ondanks dat de we bedrijfsvoering uitvoeren in een concurrerende markt. Dat betekent dat wij ons marktaandeel van ongeveer 35 procent van alle uitvaarten van overleden Amsterdammers moeten behouden.

De coronacrisis zorgde voor een aantal beperkingen voor gebruik van de aula's en koffiekamers. Ook viel het aantal crematies lager uit. Door de opgelegde beperkingen en het lager aantal crematies gaan de (leges) opbrengsten lager uitvallen.

Activiteiten

Activiteit 9.5.1.1 *Gekoppeld aan doelen 9.5.1*

We faciliteren begravingen, crematies en herdenkingen, en onderhouden het culturele erfgoed van de begraafplaatsen; de parken en monumenten (het stenen archief van de stad).

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal begravingen	756 (2017)	730	685	481	710
2	Aantal crematies	2.141 (2017)	2.456	2.400	1.504	2.250
3	Totaal begravingen en crematies	2.897	3.154	3.085	1.985	2.960

Toelichting doel 9.5.1.1:
2020 geeft een verdeeld beeld wat uitvaarten betreft. Begravingen dalen al enkele jaren, maar in 2020 is er voor het eerst weer een stijging. Bij de crematies verwachten wij uiteindelijk een daling. De coronacrisis zorgde ervoor dat medische faculteiten van universiteiten voor langere periode gesloten zijn geweest of nog steeds met beperkingen draaien. Daardoor is er veel minder aanvoer van stoffelijke resten dan normaal.

2.10 Grond

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	985,8	-161,6	824,2
Lasten	694,2	-161,2	533,0
Waarvan apparaatslasten	*30,0*	*-20,6*	*9,4*
Totaal Programma 10 Grond	**291,7**	**-0,5**	**291,2**

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een negatief effect van € 0,5 miljoen op de begroting. Dit programma komt uit op een saldo van € 291,2 miljoen positief. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.10.1 Grond

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	700,5	-164,1	536,4
Lasten	643,0	-152,5	490,5
Saldo van baten en lasten	**57,5**	**-11,6**	**45,9**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect van € 11,6 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 45,9 miljoen positief.

Het programmaonderdeel Grond heeft voornamelijk betrekking op grondexploitaties. De opbrengsten en kosten in de grondexploitaties kunnen van jaar tot jaar sterk verschillen. De financiële ontwikkelingen moeten daarom over de gehele looptijd van de grondexploitaties worden bekeken. Het overgrote deel van de baten en lasten in dit programmaonderdeel verrekenen we met de balans of reserves. Het heeft daardoor geen relatie met de algemene middelen.

Baten

De baten dalen met € 164,1 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt door:

- Lagere baten in de grondexploitaties van circa € 95,0 miljoen door vertragingen als gevolg van aarzelingen of knelpunten bij meerdere marktpartijen.
- Lagere winstnemingen van € 68,4 miljoen. De lagere opbrengsten hebben tot gevolg dat minder winst kan worden genomen in deze projecten. De winstnemingen zijn een percentage van de gerealiseerde opbrengsten in positieve plannen.
- Overige lagere baten van € 0,7 miljoen die we verder niet toelichten omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Lasten

De lasten dalen met € 152,5 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt door:

- Lagere lasten door gewijzigde activeringen op onderhanden werk van € 152,8 miljoen. Dit is het gevolg van de BBV systematiek, waardoor enerzijds de lagere inkomsten van € 95,0 miljoen en anderzijds de voorgestelde clustering van Strandeiland en Centrumeiland van € 54,3 leiden tot een lagere verrekening met de balans. De clustering heeft tot gevolg (afgezien van tussentijdse winstneming bij Centrumeiland) dat vereveningsruimte toe neemt door het wegvallen van de omvang van reserveringen. Deze voorgestelde clustering heeft nagenoeg geen effect op de algemene middelen.
- Lagere lasten in de grondexploitatie van € 23,1 miljoen, hoofdzakelijk als gevolg van het uitstel van onze bijdrage aan het project Gaasperdammerweg van € 26,6 miljoen naar 2021, omdat er nog geen overeenstemming is met het Rijk.
- Lagere overheadkosten van € 15,2 miljoen die aan de grondexploitaties worden toegerekend, doordat deze niet meer intracomptabel worden doorbelast. Volgens het BBV is het toegestaan om de overheadkosten toe te rekenen aan investeringen en grondexploitaties, maar is de administratieve verwerking hiervan geen vereiste. Overigens blijft de dekking voor deze overheadkosten wel in stand. Gemeentebreed is dit saldoneutraal omdat de lasten in B overzicht overhead stijgen met hetzelfde bedrag.
- Lagere lasten bij de tariefdiensten van € 7,0 miljoen. Gedurende 2020 is de formatie toegenomen om aan de binnengemeentelijke vraag te voldoen voor de realisatie van bestuurlijke ambities. Hier staan interne opbrengsten tegenover. De lagere lasten zijn enerzijds het gevolg van vacatures die niet zijn ingevuld en anderzijds een volle opdrachtenportefeuille met een laag ziekteverzuim. Het voordelig saldo komt ten goede aan het rekeningresultaat.

- Hogere lasten van € 45,1 miljoen doordat de voorziening plantekorten toeneemt. Deze toename komt door vastgestelde nieuwe plannen en een verslechtering van een aantal eerder vastgestelde plannen waarvan de geraamde verwervingskosten sterk stijgen. De sterk stijgende verwervingskosten komen door de overspannen markt.
- Overige hogere lasten van € 0,5 miljoen die we verder niet toelichten omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	293,6	-35,9	257,7
Toevoeging	222,2	-68,4	153,8
Mutatie reserves	**71,4**	**32,5**	**103,9**

Onttrekkingen aan de reserves

De onttrekkingen in dit programmaonderdeel dalen met € 35,9 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt door:

- Een lagere onttrekking van € 80,9 miljoen door de voorgestelde clustering van Strandeiland en Centrumeiland de grondexploitaties van € 54,3 miljoen en het uitstel van onze bijdrage aan de Gaasperdammerweg van € 26,6 miljoen.
- Een hogere onttrekking van € 44,7 miljoen, omdat de voorziening Plantekorten is toegenomen.
- Een hogere onttrekking van € 0,5 miljoen voor uitgaven in het project Wallengebied.
- Overige lagere onttrekkingen van per saldo € 0,2 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen in dit programmaonderdeel dalen met € 68,4 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting door een verlaging van de winstnemingen en planafsluitingen.

Beleidsmatige afwijkingen

Er zijn geen relevante ontwikkelingen of beleidsmatige afwijkingen te melden.

2.10.2 Erfpacht

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	285,3	2,5	287,8
Lasten	51,1	-8,6	42,5
Saldo van baten en lasten	**234,2**	**11,1**	**245,3**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 11,1 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 245,3 miljoen positief.

Baten

De baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 2,5 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt vooral door:

- Hogere canonopbrengsten uit erfpachtrechten van € 2,2 miljoen. De canonopbrengsten zijn afhankelijk van keuzes die erfpachters maken bij uitgiftes of bij wijzigingen van erfpachtcontracten.
- Overige hogere baten van € 0,3 miljoen die we verder niet toelichten omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Lasten

De lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 8,6 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de omslagrente is gedaald van 1% naar 0,7%. Deze daling is het gevolg van de lage rente op de kapitaalmarkt.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	8,2	88,0	96,2
Toevoeging	135,8	88,0	223,8
Mutatie reserves	**-127,6**	**0,0**	**-127,6**

Vrijval en onttrekkingen aan de reserves

De onttrekkingen in dit programmaonderdeel stijgen met € 88,0 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt door vrijval uit de reserve Afkoopsommen Erfpacht van € 88,0 miljoen, zie toelichting bij de toevoegingen aan reserves.

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen in dit programmaonderdeel stijgen met € 88,0 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting door een hogere toevoeging van € 88,0 miljoen aan de reserve Financiering Erfpachtgrond. Die is gelijk aan de vrijval in de reserve Afkoopsommen Erfpacht. De grondwaarde Afkoopsom Erfpacht (voortdurend) is afgenomen doordat een grote groep erfpachters die in het voortdurende tijdvak de canonverplichting hebben afgekocht, nu overstappen. Hierdoor verplaatst de voortdurend afgekochte grondwaarde naar eeuwigdurende canon betalende grondwaarde. Conform de nota "financiering grondexploitaties en Erfpachtuitgifte" wordt dit overschot gedoteerd aan de reserve Financiering Erfpacht.

Beleidsmatige afwijkingen

Er zijn geen relevante ontwikkelingen of beleidsmatige afwijkingen te melden.

2.11 Wonen en groen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	88,4	9,6	98,0
Lasten	390,8	-1,7	389,0
Waarvan apparaatslasten	*171,4*	*5,9*	*177,2*
Totaal Programma 11 Wonen en groen	**-302,4**	**11,3**	**-291,0**

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een positief effect van € 11,3 miljoen op de begroting. Dit programma komt uit op een negatief saldo van € 291,0 miljoen. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.11.1 Wonen en bouwen

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	64,1	1,5	65,6
Lasten	163,3	-7,5	155,8
Saldo van baten en lasten	**-99,2**	**9,0**	**-90,2**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 9,0 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt hierdoor uit op een negatief saldo van € 90,2 miljoen.

Baten

De baten stijgen met € 1,5 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt vooral veroorzaakt door:

- Hogere baten van € 2,1 miljoen voor projecten vanuit sanering Verkeerslawaai. In voorgaande jaren zijn middelen ontvangen en gereserveerd voor de afronding van enkele projecten. Voor deze projecten worden in 2020 de afrekeningen verwacht. Tegenover deze hogere baten staan ook hogere lasten.
- Lagere baten van € 0,6 miljoen omdat door het coronavirus vastgoedbeurzen, zoals MIPIM, niet zijn doorgegaan. De bijdragen van derden zijn hierdoor lager.

Lasten

De lasten dalen met € 7,5 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt vooral veroorzaakt door:

- Lagere lasten van € 9,7 miljoen omdat in 2020 lagere subsidies aan woningbouw corporaties vanuit het Corporatiebudget worden verwacht (€ 8,5 miljoen). Daarnaast worden de begrote lasten voor groot onderhoud aan woonwagens met € 1,2 miljoen naar beneden bijgesteld, omdat een groot deel van het groot onderhoud wordt uitgevoerd in 2021.
- Hogere lasten van € 2,1 miljoen voor de afronding van enkele saneringsprojecten Verkeerslawaai. Tegenover deze hogere lasten staan ook hogere baten.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	19,9	-12,0	8,0
Toevoeging	0,0	0,4	0,4
Mutatie reserves	**19,9**	**-12,3**	**7,6**

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen in dit programmaonderdeel dalen met € 12,0 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door:

- Een lagere onttrekking van € 9,3 miljoen vanuit het Corporatiebudget omdat in 2020 lagere lasten voor subsidies aan woningbouw corporaties worden verwacht. Daarnaast worden de begrote lasten voor groot onderhoud aan woonwagens naar beneden bijgesteld omdat een groot deel van het groot onderhoud wordt uitgevoerd in 2021.
- Een lagere onttrekking van € 1,2 miljoen vanuit de reserve Verevening Onroerend Goed (VOG). De begrote uitgaven voor het Wijksteunpunt Wallen in Stadsdeel Centrum verschuiven grotendeels naar 2021 omdat eerst funderingsherstel moet plaatsvinden. De lasten voor dit project staan begroot in programma 1.
- De overige afzonderlijke afwijkingen van in totaal € 1,5 miljoen lagere onttrekkingen zijn kleiner dan € 1 miljoen en lichten we niet verder toe.

Toevoegingen aan reserves
De toevoegingen in dit programmaonderdeel stijgen met € 0,4 miljoen doordat enkele subsidieafrekeningen vanuit het Corporatiebudget lager uitvallen. De vrijvallende middelen worden opnieuw aan de reserve toegevoegd.

Beleidsmatige afwijkingen

Door de covid-19-uitbraak gingen verschillende activiteiten niet door of hebben wij ze uitgesteld. Dit beïnvloedde de geplande werkzaamheden en de resultaten op de geplande doelen en activiteiten.

Activiteiten

Activiteit 11.1.1.1 *Gekoppeld aan doelen 11.1.1*

We stellen regels aan woninggebruik, handhaven daarop en faciliteren investeringen en handhaven op de kwaliteit van woningen.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal meldingen bij zoeklicht	1.200	2.459	2.300	891	1300
2	Aantal handhavingsbesluiten	300	1.545	900	417	625
3	Aantal buitendienst onderzoeken		9.855	6.000	5188	6000
4	Aantal handhavingsprojecten	30	53	30	43	50

De coronacrisis heeft invloed op de indicatoren 1 tot en met 4. In de periode maart tot en juni 2020 kwam het toerisme in Amsterdam nagenoeg stil te liggen. Vanaf juli 2020 lijkt het toerisme enigszins aan te trekken. Het is nog lang niet op het niveau van voorgaande jaren.

Zoeklichtmeldingen
corona en de terugloop in het toerisme zorgt voor een deel voor minder Zoeklichtmeldingen. Niet alle Zoeklichtmeldingen gaan over toeristische verhuur, maar dit onderwerp levert al jaren de meeste meldingen op.

Handhavingsbesluiten
Door de coronacrisis is er in 2020 een effect op wat de buitendienst onderzoeken opleveren. Een traditioneel belangrijk onderdeel voor de boetes, nl toeristische verhuur, is sterk teruggelopen. Dit is in 2020 niet gecompenseerd met handhavingsbesluiten op andere terreinen. Toch is inmiddels de verwachting dat er in 2020 geen tekort op het begrootte boetebedrag zal zijn.

Handhavingsprojecten
Van de 43 projecten zijn er 8 nieuw opgestart in 2020. De andere 35 projecten begonnen in 2019 en lopen door in 2020. Hieronder worden twee lopende projecten uit twee verschillende woonthema's nader toegelicht.

- Digitaal toezicht verbodswijken en vakantieverhuur.

Activiteit 11.1.1.2 *Gekoppeld aan doelen 11.1.1*

We faciliteren de verdeling van woonruimte en zorgen ervoor dat huishoudens passende woonruimte kunnen vinden.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
2	Percentage mensen met een urgentie dat binnen drie maanden een woning vindt		69%	80%	45%	45%

Met de corporaties zijn jaarlijks 1.800 woningen voor de Huisvesting van Kwetsbare Groepen (PHKG) afgesproken in de samenwerkingsafspraken. De corporaties lopen in de daadwerkelijke levering achter op het aantal te leveren woningen. Daarom heeft het college de corporaties aangesproken op de gemaakte afspraken over het aantal te leveren woningen. De corporaties hebben hun toezegging opnieuw bevestigd. Daarnaast hebben we de verdeling van de 1.800 woningen over de verschillende kwetsbare groepen herzien zoals gemeld in de raadsbrief van 30 juni 2020. Het college blijft sturen op het halen van de wettelijke taakstelling voor statushouders. Het college wil de uitstroom van de MO/BW verhogen en in plaats daarvan de toewijzing aan sociaal medisch urgenten afremmen. Dit is pijnlijke maar noodzakelijke beslissing omdat de uitstroom MO/BW was vastgelopen.

Mensen met een sociaal medische urgentie krijgen wel een urgentieverklaring maar zullen gemiddeld genomen langer moeten wachten tot zij deze kunnen verzilveren. De verwachting is dat de vraag naar woningen voor kwetsbare groepen het afgesproken jaarlijkse aanbod van 1800 woningen blijft overstijgen en met een langere wachttijd tot gevolg.

Activiteit 11.1.1.4 *Gekoppeld aan doelen 11.1.1*

We stimuleren passende woningbouw voor alle doelgroepen en maken deze mogelijk.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Start bouw nieuwe woningen	8.639	7.125	7.500	3254	6.500
2	Sociale woningen corporaties (inclusief jongeren en studentenhuisvesting)	1.801	1.913	2.500	1570	PM
3	Middel dure huurwoningen	1.152	1.228	1.670	78	PM
4	Zelfbouwwoningen		214	350	113	PM
5	Aantal jongeren en studentenwoningen	3.690	1.229	2.250	631	PM
6	Aantal nieuw gebouwde woningen (BBVverplicht)	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

De ambities over woningbouw blijven ongewijzigd. Op dit moment is het nog niet mogelijk om voor alle activiteiten prognoses per ultimo 2020 af te geven. Over de voortgang rapporteren wij in de 'Voortgangsrapportage Woningbouwplan 2018-2025'. De raadscommissie Wonen en Bouwen bespreekt deze rapportage op 18 november 2020.

Activiteit 11.1.2.1 *Gekoppeld aan doelen 11.1.2*

We verbeteren samen met bewoners, corporaties en andere partners 32 buurten in Nieuw West, Zuidoost en Noord.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal ontwikkelbuurten waar we de kansen hebben verkend en/of een plan in uitvoering is	1	21	32	25	25

In tegenstelling tot de begroting verwachten wij dat eind 2020 25 buurten plannen vastgesteld en/of in uitvoering. Dit komt doordat de planvorming, mede door de coronacrisis, langer heeft geduurd dan verwacht onder andere doordat er meer tijd voor draagvlakvorming, vroegtijdig overleg met en participatie van/door bewoners nodig was dan voorzien.

Voor 4 buurten in Nieuw-west zijn integrale plannen opgesteld die we nu uitvoeren (Wildemanbuurt, Jacob Geelbuurt, Reimerswaalbuurt en de Punt). In plaats van een verkenning van kansen stellen we voor Zuidoost in de E-/G-buurt Noord een intentieovereenkomst op en de K-buurt een herziening van het investeringsbesluit op. Dit maakt samen 25 buurten over de eerste 8 maanden met principenota's die zijn vastgesteld of in uitvoering.

2.11.2 Onderhoud openbare ruimte en reiniging

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	21,2	5,5	26,7
Lasten	140,5	9,5	150,0
Saldo van baten en lasten	**-119,3**	**-4,1**	**-123,3**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect van € 4,1 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 123,3 miljoen negatief.

Baten

De baten stijgen met € 5,5 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt vooral door:

- Hogere baten van € 3,7 miljoen voor het uitvoeren van projecten in de openbare ruimte waarbij materiaal wordt geleverd. Op basis van de afgelopen jaren is de verwachting voor 2020 bijgesteld. Tegenover deze hogere baten staan ook hogere lasten.
- Hogere baten van € 1,8 miljoen voor het afzetten van parkeervakken voor bijvoorbeeld een verbouwing. Tegenover deze hogere inkomsten staan ook hogere lasten.

Lasten

De lasten stijgen met € 9,5 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt vooral door:

- Hogere lasten van € 3,7 miljoen voor het uitvoeren van projecten in de openbare ruimte. Het materiaal wordt ingekocht voor het uitvoeren van de verschillende projecten in openbare ruimte. Deze materialen brengen we in rekening bij de verschillende projecten (zie ook toelichting baten).
- Hogere lasten van € 2,5 miljoen omdat de systematiek van formatiebegroting en werkelijke salariskosten niet volledig aansluit voor de medewerkers in de uitvoering. Hiermee blijft het mogelijk om de volledige formatie in de uitvoering in te blijven zetten.
- Hogere lasten van € 1,8 miljoen voor het afzetten van parkeervakken. Tegenover deze lasten staan ook hogere baten.
- Hogere lasten van € 1,0 miljoen door prijsstijging voor het storten van veegvuil. Het contract liep tot medio 2020 en sinds de afsluiting van het vorige contract, 4 jaar geleden, zijn de kosten van storten in de markt verdubbeld. Dit komt door de keldering van de prijs van de grondstoffen en de stijging van de rijksbelasting voor het afvoeren van afval.
- Hogere lasten van € 0,8 miljoen voor de uitvoering van de corona maatregelen, waaronder schoonmaken parken, afzetten van speelplaatsen, sportvelden en beborden van de openbare ruimte.
- De overige afzonderlijke afwijkingen van € 0,3 miljoen lagere lasten zijn kleiner dan € 1 miljoen en lichten we niet verder toe.

Reserves

Voor dit programmaonderdeel zijn er geen reservemutaties.

Beleidsmatige afwijkingen

Meer inzet nodig op schoon in de coronatijd

In coronatijd wordt de stad anders gebruikt dan we gewend zijn. We zagen vooral in de periode van maart tot mei dat de stad minder schoon was dan normaal in deze periode. Vanwege de lockdown werkten en verbleven veel mensen in de eigen buurt. Er werd veel vuil naast de afvalbakken geplaatst of

in parken weggegooid. In de gebieden Zuidoost, West en Nieuw-West scoren we onder het gewenste niveau van 80 procent van het gebied op B-niveau. We verwachten eind dit jaar de stad weer schoon te houden op het gewenste niveau door (extra) capaciteit in te zetten waar dat nodig is.

Onvoorziene inzet om de anderhalvemetersamenleving te faciliteren

De anderhalve meter-samenleving heeft grote invloed gehad op de openbare ruimte. Vanuit de 'Menukaart Tijdelijke Maatregelen Openbare Ruimte' hebben we er vanaf maart extra aan gewerkt om drukte te verminderen en de inrichting van de openbare ruimte aan te passen. Bijvoorbeeld door:

- plaatsen van (matrix) borden
- aanbrengen van markeringen
- weghalen van straatmeubilair

Dit gaf een ander straatbeeld dan we gewend zijn, met meer ruimte om onderling afstand te houden. Tegelijkertijd konden we dagelijks onderhoud naar voren halen omdat het stiller was op straat.

Voortgang besparingsopgave Slagvaardig werken in de Openbare Ruimte

De besparingsopgave SWOR waarmee de organisatie is gestart (€ 30 miljoen) blijft onverminderd groot. De bestuurlijke afspraak is dat deze besparing met ingang van 1 januari 2022 is gerealiseerd. De extra uitgaven door de corona-epidemie en de weerslag daarvan op de gemeentebegroting beïnvloeden ook de voortgang van de besparingsopgave SWOR.

Doelen

Geen afwijkingen te melden bij de doelen.
NB. De tevredenheid van bewoners wordt 2-jaarlijks gemeten. De volgende keer is in 2021.

Activiteiten

Activiteit 11.2.1.1 *Gekoppeld aan doelen 11.2.1*

We voeren het dagelijks beheer uit en houden de openbare ruimte schoon (daar waar het er toe doet).

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Percentage niveau B van alle gebieden		Schoon: 86% - Verhardingen en groen: pm	80% & 85%	Schoon: 82% Verhardingen en groen: 81% en pm	Schoon: 82% Verhardingen en groen: 81% en pm

Toelichting indicatoren: Activiteit 11.2.1.1

Voorlopig lichte afwijking verwacht. Groen wacht nog op de rapportage van de eerste inspecties volgens de NEN-inspectiemethodiek. Het percentage kan gerapporteerd worden bij de jaarrekening.

2.11.3 Groen en dierenwelzijn

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	3,1	2,6	5,8
Lasten	87,0	-3,7	83,3
Saldo van baten en lasten	**-83,9**	**6,4**	**-77,5**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 6,4 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 77,5 miljoen negatief.

Baten

De baten stijgen met € 2,6 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt vooral door:

- Hogere baten van € 2,0 miljoen omdat de eindejaarsmarge uit de financiële samenwerkingsafspraken voor programma 11 wordt ingezet om de weggevallen baten in 2020 voor het beprijzen van het gebruik van de openbare ruimte voor evenementen te compenseren.
- Herschikking van begrote inkomsten van € 1,3 miljoen van programma 2 'Verkeer, vervoer en waterstaat' naar programma 11 'Wonen en groen' in het kader van reclame-inkomsten voor billboards.
- Hogere baten van € 1,0 miljoen door ontvangen bijdragen van Waternet en de Vervoerregio voor de herinrichting van een deel van de Eerste Oosterparkstraat.
- Lagere baten van € 1,7 miljoen omdat camping Vliegenbos vanwege corona de openstelling van de camping heeft moeten uitstellen. Na openstelling zijn beperkingen opgelegd aan het aantal campingplaatsen en gasten met lagere baten als gevolg.

Lasten

De lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 3,7 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt vooral door:

- Lagere lasten van € 6,5 miljoen voor projecten die worden gefinancierd uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds. In 2020 wordt vooral een onderbesteding verwacht op de groengelden (€ 5,1 miljoen) en het project Frans Halsbuurt (€ 1,4 miljoen).
- Lagere lasten van € 1,7 miljoen door bijstelling van het kasritme van projecten die gefinancierd worden uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds.
- Hogere lasten van € 4,0 miljoen voor het groot onderhoud, instandhoudingsmanagement en de bestrijding van ziekten en plagen van groen. In 2020 voeren we meer onderhoud uit en halen we meer achterstalligheid in dan was gepland. Deze lasten worden gedekt vanuit reserves in programma 2.
- Hogere lasten van € 1,0 miljoen voor de herinrichting van een deel van de Eerste Oosterparkstraat. Als dekking zijn hiervoor externe bijdragen ontvangen.

De overige afzonderlijke afwijkingen van in totaal € 0,5 miljoen lagere lasten zijn kleiner dan € 1 miljoen en lichten we niet verder toe.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	2,7	-0,4	2,3
Toevoeging	0,0	0,0	0,0
Mutatie reserves	**2,7**	**-0,4**	**2,3**

Toevoegingen aan reserves
De onttrekkingen in dit programmaonderdeel dalen met € 0,4 miljoen voor de Kwaliteitsimpuls groenparken (Sloterpark) door vertraagde (inspraak) processen en een capaciteitsprobleem.

Onttrekkingen aan reserves
De toevoegingen in dit programmaonderdeel wijzigen niet.

Beleidsmatige afwijkingen

Extra inzet in het groen tijdens de coronazomer
Tijdens de lockdown was de druk op de parken en het buurtgroen groter dan normaal. Om deze plekken schoon, heel en veilig te houden hebben we hier meer gemeentelijke groenmedewerkers ingezet. Externe opdrachtnemers voerden waar mogelijk de werkzaamheden uit die daardoor op andere plekken niet meer gedaan konden worden. Dit heeft tot hogere kosten geleid.

Daarnaast is er dit jaar eenmalig extra geld uitgegeven aan het plaatsen van mobiele toiletten in parken. Dit deden we om tijdens de coronazomer alternatieven te bieden voor toiletten in de horeca, die tijdelijk geen passanten konden toelaten. Daarmee verbeterden we de kwaliteit van verblijven in de parken toen veel Amsterdammers het groen in de stad opzochten en beperkten wij overlast door wildplassen.

Hoger tempo bij onderhoudsprojecten
In 2020 is de uitvoering van onderhoud versneld. We planten naar verwachting bijvoorbeeld 1.500 nieuwe bomen. Voor het vergroten van de biodiversiteit worden er ecologische houtopstanden gerealiseerd die onderdak bieden voor vogels en insecten. Ook renoveren we volgens de huidige inschatting eind dit jaar de eerste 120 plantvakken. Daarmee zetten we een belangrijke volgende stap om het groen in de stad op de gewenste kwaliteit te brengen.

Extra inzet op inspecties
groen beter in beeld te brengen. We voeren extra inspectierondes voor bomen uit. Daarnaast gaan we dit jaar bijvoorbeeld ook starten met de NEN-inspecties voor de rest van het groenbezit: inspecties ecologie. Zo kunnen we gericht en gepast maatregelen treffen.

Bestrijding ziekten en plagen
We moeten dit jaar onder andere meer iepen kappen door ziekte dan voorzien. Ook halen we in 2020 de niet behaalde bestrijding van de Japanse duizendknoop uit 2019 in.

Activiteiten

Activiteit 11.3.1.3 *Gekoppeld aan doelen 11.3.1*

Dieren in de knel worden opgehaald en opgevangen, de ADAM regeling wordt voortgezet.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal door de Dierenambulance Amsterdam gemaakte ritten ten behoeve van wettelijke taken (zwerfdieren en kadavers)		1.888	1.900	1001	1500
1	Aantal door de Dierenambulance gemaakte ritten ten behoeve van zorgtaken (hulp aan in het wild levende dieren)		6.462	6.500	4663	6500
3	Aantal opgenomen honden in Dierenopvang Amsterdam		1.701	210	157	235
4	Aantal opgenomen katten in Dierenopvang Amsterdam		850	600	370	555
5	Aantal opgenomen konijnen/ knaagdieren in Dierenopvang Amsterdam		120	140	78	115
6	Aantal consulten bij dierenarts op basis van de ADAMregeling		2.810	2.200	1270	2080

Activiteit 11.3.1.4 *Gekoppeld aan doelen 11.3.1*

We stimuleren en faciliteren initiatieven en medebeheer in groen.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1	Aantal ecologische knelpunten die zijn opgeheven		14	19	5	13
2	Aantal groene initiatieven die zijn toegevoegd aan de openbare ruimte		116	50	NVT	
3	Aantal m2 groen dak dat is gerealiseerd op bestaande daken		15.160	15.000	3071	6.000

Toelichting indicatoren

Activiteit 11.3.1.3 – indicator 1, 3, 4 en 5

De prognose voor het aantal gemaakte ambulanceritten hebben we naar beneden bijgesteld (1.500). Dit zal waarschijnlijk komen doordat er door de coronamaatregelen minder zwerfdieren op straat beland zijn.

De prognose voor het aantal dieren dat wordt opgenomen bij de dierenopvang Amsterdam hebben we bijgesteld. De prognose voor het aantal honden is hoger en die van katten en konijnen en knaagdieren lager.

Activiteit 11.3.1.3 – indicator 6

Per 1 februari 2020 is de ADAM-regeling inhoudelijk aangepast. Vanaf 1 april 2020 gelden nieuwe afspraken met de deelnemende dierenartsen. De regeling was zo populair geworden dat in augustus 2019 het beschikbare budget uitgeput dreigde te raken. De huidige stand van zaken duidt erop dat de uitgaven goed op schema liggen. In het najaar beoordelen we de aangepaste regeling.

Activiteit 11.3.1.4 – indicator 1

Infrastructurele projecten zoals de Gaasperdammerweg en de Haarlemmerweg zijn vertraagd. En hiermee ook de oplevering van ecologische verbindingen.

Activiteit 11.3.1.4 – indicator 2

De subsidie voor groene initiatieven stopte dit jaar. De stadsdelen hebben naar eigen inzicht de budgetten besteed.

Activiteit 11.3.1.4 – indicator 3

Door corona is het productieproces en het vinden van aannemers vertraagd. Dit heeft geleid tot verminderde m2 groen dak op bestaande daken in 2020.

2.12 Moderne open overheid

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	41,0	-2,4	38,6
Lasten	98,7	2,1	100,8
Waarvan apparaatslasten	*66,2*	*-0,0*	*66,2*
Totaal Programma 12 Moderne open overheid	**-57,8**	**-4,5**	**-62,3**

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een negatief effect van € 4,5 miljoen op de begroting. Dit programma komt uit op een saldo van € 62,3 miljoen negatief. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.12.1 Digitale stad, interactie en informatie

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	41,0	-2,4	38,6
Lasten	90,9	0,9	91,8
Saldo van baten en lasten	**-49,9**	**-3,3**	**-53,2**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect van € 3,3 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 53,2 miljoen negatief.

Baten

De baten dalen met € 2,4 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt vooral door:

- Lagere baten € 1,4 miljoen. De neerwaartse bijstelling van € 1,4 miljoen is een gevolg van lagere legesopbrengsten bij Burgerzaken door de coronacrisis. Hoe de werkelijke realisatie zich in de laatste maanden van 2020 ontwikkelt is door het verloop van corona onzeker en moeilijk in te schatten.
- Lagere baten € 1,1 miljoen. Dit zijn lagere baten uit beleenrecht op uitstaande beleningen en opbrengsten uit verkoop door afname van onder ander het aantal beleningen. Door deze dalende trend nemen ook de opbrengsten af uit de veiling, winkel en sloop van gouden sieraden.
- Overige hogere baten van € 0,1 miljoen die niet verder worden toegelicht.

Lasten

De lasten stijgen met € 0,9 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit komt door:

- Hogere lasten € 0,8 miljoen. Het organiseren van refurbished laptops en wifi-toegang met het doel huishoudens die zich dat niet kunnen veroorloven (tijdens de coronacrisis) digitale toegang tot benodigde hulplijnen te verschaffen. Het gaat om 3.500 laptops en 1.350 internetaansluitingen. Deze middelen worden gedekt uit de noodkas.
- Hogere lasten van € 0,5 miljoen om te starten met de vervanging van het burgerzakensysteem. Dit betreft een SaaS-oplossing (Software as a Service), die volgens de verslaggevingsvoorschriften (het BBV) niet geactiveerd mag worden. De hogere lasten in 2020 (en 2021) leiden tot lagere kapitaallasten in de jaren erna.
- Lagere lasten € 0,2 miljoen. Tegenover de lagere legesopbrengsten staan ook lagere kosten voor rijksafdrachten van € 0,2 miljoen.
- Lagere lasten € 0,2 miljoen. De onttrekking van € 0,16 miljoen aan de Financieringsreserve Stadsbank van Lening (Programma B) gaat niet door, omdat de investering VIS-belenen nog niet is afgerond. Dat betekent dat de kapitaallasten een jaar later starten en de daaraan gekoppelde kapitaallasten uit de financieringsreserve ook.

Reserves

Voor dit programmaonderdeel zijn er geen reservemutaties.

Beleidsmatige afwijkingen

Digitale Stad

- Door de coronacrisis blijkt dat kennis over technologie en de inzet van data van extra belang is, nu Amsterdammers vaak vanuit huis werken. Voorzieningen en hulp worden gedeeltelijk digitaal aangeboden en we onderzoeken de mogelijkheden om technologie te gebruiken bij het inrichting van de 1,5 meter-samenleving. We dragen actief bij aan de corona-aanpak door kennis op het gebied van technologie en data in te zetten, door gebruik te maken van het (kennis)netwerk in Amsterdam en best practices internationaal uit te wisselen en te verbinden.
- We zien ook dat digitale rechten, zoals digitale vaardigheden en toegang tot het internet, nog niet vanzelfsprekend zijn voor vele (kwetsbare) Amsterdammers. Terwijl juist de kwetsbare Amsterdammer nu meer dan ooit digitaal moet kunnen meekomen. Met de actie 'Iedereen Verbonden' zijn 3.500 refurbished laptops en 1.350 internetverbindingen beschikbaar gesteld aan kwetsbare huishoudens.

Doelen

Doel 12.1.1

Vormgeven van de digitale stad samen met Amsterdammers, het bedrijfsleven, kennisinstellingen, culturele sector, bezoekers en andere steden in de wereld. De interactie van de gemeente met de Amsterdammers is toegankelijk, begrijpelijk en inclusief.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Waardering inwoners algehele gemeentelijke dienstverlening (tweejaarlijkse meting)	7,1 (2019)	7,1	n.v.t	n.v.t	n.v.t
2.	Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening (tweejaarlijkse meting)	6,4 (2019)	6,4	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De meting vindt iedere twee jaar plaats, dit betekent dat in 2020 niet wordt gemeten en daarmee geen prognose voor ultimo 2020 gegeven kan worden.

Doel 12.1.2

De gemeente beheert betrouwbare en kwalitatief goede informatie voor burgers en bedrijven op een toekomstbestendige manier en stelt deze veilig beschikbaar voor Amsterdammers.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Amsterdammer waardeert de wijze waarop Amsterdam met data en informatievoorziening van de gemeente omgaat positief (nulmeting vindt in 2019 plaats door het aan de Amsterdammer te vragen)	48% (2019)	48%	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De meting vindt iedere twee jaar plaats, dit betekent dat in 2020 niet wordt gemeten en daarmee geen prognose voor ultimo 2020 gegeven kan worden.

Activiteiten

Activiteit 12.1.1.1 *Gekoppeld aan doelen 12.1.1*

Digitaal samen leven en doen. Samen met de stad werken we aan vernieuwende, digitale oplossingen voor zelfredzaamheid en een prettige leefbare samenleving.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Aantal initiatieven en/of interventies die bijdragen aan een digitale inclusieve samenleving	22 (2019)	22	20	18	20

Door corona is een aantal activiteiten online uitgevoerd. Dit was niet voor alle activiteiten mogelijk. Daarnaast hebben we er, vanwege corona, voor gekozen om extra in te zetten op de Wijzer Amsterdam. Dit is een initiatief, in samenwerking met OBA, om Amsterdammers digitaal de weg te wijzen. Dit is in de plaats gekomen van een tentoonstelling en workshops bij de OBA over datawijsheid. Deze wordt vanwege corona in 2021 geprogrammeerd.

Activiteit 12.1.1.2 *Gekoppeld aan doelen 12.1.1*

Veilig en autonoom. We zetten in om antwoord te geven op de vraag 'wat voor digitale stad willen we zijn' met daarin thema's als digitale rechten, digitale identiteit, datazeggenschap. Daarbij zorgen we voor veilige digitale omgevingen.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Aantal toegangspunten tot veilige omgeving voor gratis wifi (public roam)	50 (2019)	50	60	60	60

In opdracht van de raad onderzoeken we of er in 2020 extra toegangspunten kunnen komen voor de daklozen in de stad. De uitkomst wordt gepresenteerd in het vierde kwartaal van 2020.

Activiteit 12.1.1.3 *Gekoppeld aan doelen 12.1.1*

Toegankelijke en begrijpelijke overheid. We zetten in op de online dienstverlening en inclusiviteit om de Amsterdammer makkelijker zijn weg te laten vinden.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	De waardering van de Amsterdammers voor de website stijgt	6,8 (2018)	7,1	7,3	7,0	7,1
2.	De website Amsterdam.nl voldoet aan WCAG 2.01, jaarlijkse toets door een onafhankelijke partij	Voldoet aan WCAG 2.0 (2019)	Voldoet aan WCAG 2.0	Voldoet aan WCAG 2.0	Voldoet aan WCAG 2.0	Voldoet aan WCAG 2.0

Ad 1: In 2020 zijn we overgestapt op een nieuwe methode om de tevredenheid over de website te meten. In 2019 werd de tevredenheid nog gemeten in een afgesloten periode van 2 weken in augustus (19-30 augustus). Sinds 30 maart 2020 meten we continu de klanttevredenheid op de website. Deze continumeting levert nu gemiddeld een 7,0 op over de periode 30 maart – 30 juni. Als we de resultaten uit de continumeting van eind augustus (16-27 augustus) dit jaar vergelijken met de meting van 2019 (ook eind augustus) dan is klanttevredenheid een 7,3 in 2020 versus 7,1 in 2019.

Activiteit 12.1.1.4 *Gekoppeld aan doelen 12.1.1*

We bieden toegankelijke en digitale dienstverlening 24/7 voor iedereen. Naast traditionele kanalen, zoals loket, telefonisch en schriftelijk.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Het cijfer dat de Amsterdammer geeft voor het contact met de gemeente via al onze kanalen	7 tot 8 (2017)	7,1 tot 7,9	7 tot 8	7,0 tot 9,4	7 tot 8

De gemeten kanalen zijn: Stadsloketten (9,4), website (7,0), webcare (7,1) en telefonie (8,0). Het waarderingscijfer voor de dienstverlening aan de balie is alleen gemeten tot en met half maart 2020. Daarna is de meting gestopt vanwege de coronamaatregelen.

Activiteit 12.1.1.5 *Gekoppeld aan doelen 12.1.1*

We belenen bij de Stadsbank van Lening op een zorgvuldige manier aangeboden onderpanden, met als oogmerk om bij te dragen aan de financiële zelfredzaamheid van de klant.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	De tevredenheid van de gebruiker over de dienstverlening van de Stadsbank van Lening	8,2 (2017)	8,6	8,0	n.n.b.	n.n.b.

In verband met corona is er in 2020 geen klanttevredenheidsonderzoek gedaan.

Activiteit 12.1.2.1 *Gekoppeld aan doelen 12.1.2*

We stellen onze informatie over de stad als 'open data' veilig en toegankelijke beschikbaar voor Amsterdammers en andere geïnteresseerden binnen de kaders van de (WOB) en zorgen dat informatie waar mogelijk wordt hergebruikt.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Percentage jaarlijkse groei van het aantal informatie-raadplegingen uit DataPunt	3.735.248 unieke pagina's (2016)	27%	30%	34%	40%

Op basis van bezoek aan de website is 30 procent groei per jaar in lijn met wat we afgelopen jaar (30 procent) en dit jaar (prognose 40 procent) realiseren.

Activiteit 12.1.2.2 *Gekoppeld aan doelen 12.1.2*

We beheren en verbeteren de kwaliteit van de landelijke basis en Amsterdamse kernadministraties

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Resultaat kwaliteitsaudits (ENSIA en zelfevaluatie) op de basisregistratie Personen (BRP) stijgt	96% (2018)	97,7%	97%	n.n.b.	n.n.b.

Het resultaat van de kwaliteitsaudits (ENSIA en zelfevaluatie) is nog niet bekend. In het eerste kwartaal van 2021 wordt het resultaat vastgesteld en bekendgemaakt.

Activiteit 12.1.2.3 *Gekoppeld aan doelen 12.1.2*

We verwerven, beheren en ontsluiten ons stadsarchief op een manier die past bij deze tijd

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Aantal bezoekers op de websites van Stadsarchief (beeld en archiefbank)	1.598.213 (2017)	1.500.000	1.600.000	908.000	1.362.000

Dit jaar heeft het Stadsarchief een nieuwe online raadpleegomgeving gerealiseerd waardoor de tellingen van het bezoek aan onze websites zijn veranderd. De gedaalde prognose is dan ook niet goed bruikbaar voor een vergelijking met de oorspronkelijke doelstelling.

2.12.2 Democratisering

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	0,0	0,0	0,0
Lasten	7,8	1,2	9,0
Saldo van baten en lasten	**-7,8**	**-1,2**	**-9,0**

Baten
Er is geen afwijking ten opzichte van de eerder in de begroting opgenomen baten.

Lasten
De totale lasten op dit programmaonderdeel stijgen in 2020 per saldo met € 1,2 miljoen, ten opzichte van de Begroting. Het college stelt het project 'Open-Up Samen Amsterdam' voor om actief invulling te geven aan het begrip caring government en ruimte te bieden aan dit initiatief. Dit door te experimenteren met manieren om als Amsterdammers samen te kunnen beslissen over de gedeelde nieuwe anderhalvemeter-werkelijkheid en daarvoor randvoorwaarden te scheppen. Het gaat hier om een saldoneutrale mutatie, waarvan de dekking in programmaonderdeel 1.2 Openbare Orde en Veiligheid plaatsvindt.

Reserves

Voor dit programmaonderdeel zijn er geen reservemutaties.

Beleidsmatige afwijkingen

- Afgelopen jaar zijn de buurtbudgetten voortvarend uitgegeven. Bewoners hebben in totaal ongeveer 700 plannen ingediend en verwerkt in een buurtplan. Uit de evaluatie van de eerste pilots blijkt dat we Amsterdammers bereiken die niet eerder bereikt werden door de gemeente. Op basis van deze ervaringen stellen we het buurtbudgettenkader vast. Door de corona-uitbraak zien we in 2020 wel dat niet alle buurtbudgetten ingezet kunnen worden zoals oorspronkelijk gepland. We kijken daarom naar alternatieven om de doelen van de buurtbudgetten te ondersteunen, zoals bijvoorbeeld het oplossen van een aantal knelpunten bij integrale maatschappelijke initiatieven.
- Vanwege de coronacrisis hebben we het maatschappelijk-initiatievenplatform Wij Amsterdam gelanceerd. Dit resulteerde tot de zomer in 540 maatschappelijk initiatieven. We onderzoeken momenteel de mogelijkheden om dit platform voort te zetten, door en met initiatiefnemers voor de stad.

Doelen

Doel 12.2.1

De zeggenschap, betrokkenheid en rol van Amsterdammers bij de keuzes over wat er in de stad gebeurt en de uitvoering daarvan, met aandacht voor Amsterdammers die zich minder vertegenwoordigd voelen of minder mogelijkheden hebben om te participeren

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	De waardering van deelnemers in een participatietraject*	30% (2019)	30%	25%	30%	30%

Door de coronacrisis konden mensen niet fysiek bij elkaar komen en dit had een nadelig effect op de participatie, vooral van mensen die minder digitale mogelijkheden hebben. De digitale participatie is wel gestegen bij het proces van de buurtbudgetten. Ondanks de constatering dat er in algemene zin een nadelig effect is op de (beleids)participatie, is de verwachting dat de waardering van degenen die wel deelnemen aan een participatietraject gelijk blijft aan 2019.

* De percentages zijn gebaseerd op een gemiddelde van drie indicatoren uit de Amsterdamse Burgermonitor m.b.t. het percentage Amsterdammers dat aangeeft het gevoel hebben invloed te kunnen uitoefenen op het beleid of zelf betrokken is geweest bij het maken van beleid of het nemen van initiatief. De waarde na 8 maanden is een schatting, aangezien het daadwerkelijke cijfer over 2020 pas verschijnt in de Amsterdamse Burgermonitor die in 2021 verschijnt.

Activiteiten

Activiteit 12.2.1.1 *Gekoppeld aan doelen 12.2.1*

We toetsen op rechtmatigheid en verstrekken tijdig.

#	Indicatoren	Peilwaarde (peiljaar)	Rekening 2019	Begroting 2020	Stand na 8m	Prognose ultimo 2020
1.	Aantal Amsterdammers dat actief betrokken wordt bij het ontwikkelen, uitvoeren en monitoren van beleid (Nulmeting)*	37% (2019)	37%	45%	30%	37%

Door de coronacrisis konden mensen niet fysiek bij elkaar komen en dit had een nadelig effect op de participatie, vooral van mensen die minder digitale mogelijkheden hebben. De digitale participatie is wel gestegen bij het proces van de buurtbudgetten. Ondanks de constatering dat in algemene zin er een nadelig effect is op de (beleids)participatie, is de verwachting dat de waardering van degenen die wel deelnemen aan een participatietraject gelijk blijft aan 2019.

* De percentages zijn gebaseerd op een gemiddelde van drie indicatoren uit de Amsterdamse Burgermonitor m.b.t. het percentage Amsterdammers dat aangeeft het gevoel hebben invloed te kunnen uitoefenen op het beleid of zelf betrokken is geweest bij het maken van beleid of het nemen van initiatief. De waarde na 8 maanden is een schatting, aangezien het daadwerkelijke cijfer over 2020 pas verschijnt in de Amsterdamse Burgermonitor die in 2021 verschijnt.

2.A Algemene dekkingsmiddelen

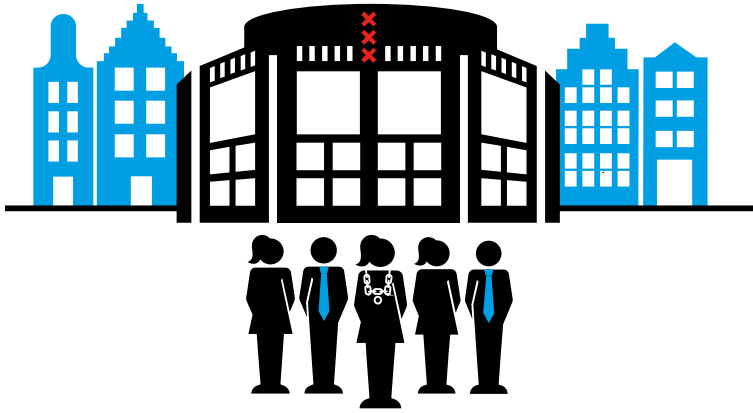

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	2.622,3	136,8	2.759,1
Lasten	58,6	30,8	89,5
Waarvan apparaatslasten	*28,6*	*4,0*	*32,6*
Saldo van baten en lasten	**2.563,7**	**106,0**	**2.669,6**
Onttrekking reserves	1.123,2	-79,3	1.043,9
Toevoeging reserves	917,3	131,8	1.049,1
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	**205,9**	**-211,1**	**-5,1**
Totaal Programma A algemene dekkingsmiddelen	**2.769,6**	**-105,1**	**2.664,5**

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een negatief effect van € 105,1 miljoen op de begroting. Het programma komt uit op een saldo van € 2.664,5 miljoen positief. Per programmaonderdeel zijn de begrotingswijzigingen toegelicht.

2.A.1 Financiering en deelnemingen

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	46,5	23,6	70,0
Lasten	12,1	26,1	38,1
Saldo baten en lasten	**34,4**	**-2,5**	**31,9**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben per saldo een negatief effect van € 2,5 miljoen op de begroting. Het programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 31,9 miljoen positief.

Baten

De baten stijgen met € 23,6 miljoen naar € 70,0 miljoen. Dit komt vooral door:

- Hogere baten van € 10,2 miljoen voor de rentebaten van het AEB. Als gevolg van de gewijzigde leningsdocumentatie waarbij rente wordt opgeteld bij de hoofdsom, stijgen de rentebaten van AEB, maar wordt tegelijkertijd ook een voorziening gevormd. De lasten stijgen met een gelijk bedrag, waardoor dit gemeentebreed neutraal is.
- Hogere baten van € 4,3 miljoen wegens een vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren AEB. Deze wordt ingezet om de voorziening van de lening AEB op te hogen.
- Hogere dividendbaten van € 9,1 miljoen op basis van informatie van de betrokken bedrijven wordt de raming bijgesteld. Deze baten zijn bij de Voorjaarsbrief 2020 naar beneden bijgesteld in verband met de coronacrisis, maar de baten blijken iets te laag te zijn ingeschat.

Lasten

De lasten stijgen met € 26,1 miljoen naar € 38,1 miljoen.
Dit komt vooral door:

- Hogere lasten van € 19,3 miljoen door een verlaging van het interne omslagrentepercentage van 1,0% naar 0,7%. Hierdoor dalen interne rentebaten in dit programmaonderdeel en ook de interne rentelasten bij de programma's. Dit is gemeentebreed neutraal. De interne rentebaten worden om administratieve redenen als negatieve last begroot.
- Een hogere toevoeging van € 14,5 miljoen aan de voorziening die gekoppeld is aan de lening aan AEB.
- Lagere lasten van € 6,5 miljoen doordat conform het nieuwe coalitieakkoord de renterisicobuffer is afgeschaft.
- Lagere externe rentelasten doordat we goedkoper en minder lenen (€ 1,2 miljoen).

2.A.2 Lokale heffingen

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	313,3	-58,8	254,5
Lasten	25,7	5,6	31,3
Saldo baten en lasten	**287,6**	**-64,4**	**223,2**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben per saldo een negatief effect van € 64,4 miljoen op de begroting. Het programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 223,2 miljoen positief.

Baten

De baten dalen met € 58,8 miljoen naar € 254,5 miljoen. Dit komt vooral door:

- Lagere baten toeristenbelasting van € 40,0 miljoen door het vrijwel stilvallen van het toerisme. De primair geraamde inkomsten van € 196,5 miljoen lopen na de eerdere verlaging in de Voorjaarsbrief 2020 van € 100,0 miljoen daarmee verder terug tot verwachte baten van € 56,5 miljoen.
- Lagere baten Vermakelijkheidretributie (VMR) inclusief dagtoerismebelasting van € 4,4 miljoen ook vanwege sterk teruglopende bezoekersaantallen.
- Lagere baten Reclamebelasting van € 9,9 miljoen door vertraagd uitvoeren van deze heffing (in 2021) om daarmee ondernemers te ontlasten.
- Lagere baten Precario van € 3,3 miljoen door het niet opleggen van deze heffing voor terrassen in 2020 om daarmee terrashouders financieel te ontzien.
- Lagere baten uit externe dienstverlening van € 1,6 miljoen door het terugvallen van inkomsten uit de Naheffingsaanslagen (parkeerboetes).
- Hogere overige baten van € 0,4 miljoen, die bestaat uit kleinere afwijkingen en daarom niet verder worden toegelicht.

Lasten

De lasten stijgen met € 5,6 miljoen naar € 31,2 miljoen. Dit komt vooral door:

- Hogere lasten van € 4,1 miljoen door een tekort op structurele uitvoeringskosten (waaronder opvolgen aanbevelingen Waarderingskamer, uitvoeren arrest van invloed op de Erfpacht overstapregeling en hogere proceskostenvergoedingen).
- Hogere lasten van € 1,3 miljoen als gevolg van een dekkingstekort van incidentele uitvoeringkosten (fusie Weesp, contract afhandeling vorige belastingapplicatie en de projecten Huisbankieren en Fiscaal Beroep).
- Hogere overige lasten van € 0,2 miljoen, die bestaat uit kleinere afwijkingen en daarom niet verder worden toegelicht.

2.A.3 Gemeentefonds

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	2.248,4	171,9	2.420,4
Lasten	0,0	0,0	0,0
Saldo baten en lasten	**2.248,4**	**171,9**	**2.420,4**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben per saldo een positief effect van € 171,9 miljoen op de begroting. Het programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 2.420,4 miljoen positief.

Baten

Ten opzichte van de Voorjaarsbrief stijgt de Amsterdamse gemeentefondsuitkering met € 171,9 miljoen. Dit positief effect is toe te wijzen aan twee circulaires en twee corona compensatiepakketten. Voornamelijk het eerste corona compensatiepakket (€ 113,2 miljoen) draagt bij aan dit positieve beeld. Deze middelen zijn door het Rijk uitgekeerd aan Amsterdam als bijdrage aan gemaakte kosten en lagere opbrengsten door de coronacrisis. Deze € 113,2 miljoen bestaat voor het grootste deel uit een compensatie om het gemis aan toeristen- en parkeerbelasting te compenseren. De compensatie hiervoor vanuit het Rijk bedraagt € 87,9 miljoen. Daarnaast steeg de gemeentefondsuitkering bij de meicirculaire met € 17,4 miljoen. Tot slot steeg de uitkering met € 41,3 miljoen door toedoen van de septembercirculaire en een tweede corona compensatiepakket. Het tweede corona compensatiepakket was minder omvangrijk dan het eerste, het grote verschil ontstaat voornamelijk omdat er bij het tweede pakket geen specifieke compensatie wordt uitgekeerd voor lagere toeristen- en parkeerinkomsten. De specifieke onderdelen worden hieronder nader toegelicht.

Meicirculaire

Door toedoen van de meicirculaire stijgt de gemeentefondsuitkering met € 17,4 miljoen. Dit effect is vooral toe te schrijven aan hogere integratie- en decentralisatie-uitkeringen van € 14,0 miljoen.

- Hogere baten algemene uitkering uit het gemeentefonds (€ 3,4 miljoen).
- Hogere baten Integratie- en decentralisatie-uitkeringen (€ 14,0 miljoen):
  - Amsterdam ontvangt € 4,5 miljoen voor 'beschermd wonen', een project waarmee Amsterdammers 24uur per dag wonen met de bescherming en/of begeleiding die zij nodig hebben.
  - Daarnaast ontvangt Amsterdam enkele uitkeringen ten behoeve van de inburgering en maatschappelijke begeleiding van bijvoorbeeld statushouders (€ 3,4 miljoen).

Corona compensatiepakket 1

Door toedoen van het eerste corona compensatiepakket stijgt de gemeentefondsuitkering met € 113,2 miljoen. Dit effect is vooral toe te schrijven aan hogere baten van € 87,9 miljoen wegens compensatie voor gederfde toeristen- en parkeerinkomsten.

- Hogere baten algemene uitkering uit het gemeentefonds (€ 92,0 miljoen).
  - Amsterdam ontvangt € 87,9 miljoen voor misgelopen toeristen- en parkeerinkomsten.
- Hogere baten Integratie- en decentralisatie-uitkeringen (€ 21,2 miljoen).
  - Amsterdam ontvangt in 2020 € 14,4 miljoen voor kosten die samenhangen met maatschappelijke opvang en de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Septembercirculaire & corona compensatiepakket 2

Door toedoen van de septembercirculaire en het tweede corona compensatiepakket stijgt de gemeentefondsuitkering met € 41,3 miljoen. Dit effect is vooral toe te schrijven aan hogere integratie- en decentralisatie-uitkeringen van € 35,9 miljoen.

- Hogere baten algemene uitkering uit het gemeentefonds (€ 5,4 miljoen).
- Hogere baten Integratie- en decentralisatie-uitkeringen (€ 35,9 miljoen).
  - Amsterdam ontvangt in 2020 € 23,4 miljoen voor de aanpak van dak- en thuisloosheid.
  - Amsterdam ontvangt € 4,8 miljoen aan compensatie voor gemaakte kosten voor toezicht en handhaving tijdens de coronacrisis.
  - Amsterdam ontvangt € 4,1 miljoen ter ondersteuning van lokale culturele voorzieningen die wegens de coronacrisis in de problemen zijn geraakt.
  - Amsterdam ontvangt € 3,9 miljoen ter compensatie van misgelopen precariobelasting, markt- evenementenleges.

De extra inkomsten via de integratie- en decentralisatie-uitkeringen worden ingezet om de taken uit te voeren waarvoor we deze middelen ontvangen. De stijging van deze uitkeringen leidt daarmee niet tot een stijging van de algemene middelen. Ook diverse wijzigingen van de algemene uitkering zoals de extra middelen voor jeugdhulp en de loon- en prijscompensatie voor het sociaal domein worden vertaald in extra lasten in de begroting.

2.A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	14,1	0,1	14,2
Lasten	20,9	0,8	20,1
Saldo baten en lasten	**-6,8**	**0,9**	**-5,9**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een positief effect van € 0,9 miljoen op de begroting. Het programma onderdeel komt uit op een negatief saldo van € 5,9 miljoen.

Baten

De baten stijgen met € 0,1 miljoen en wordt gezien de omvang niet toegelicht.

Lasten

De lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 0,8 miljoen naar € 20,1 miljoen. Dit komt door:

- Lagere lasten van totaal € 6,2 miljoen door het verlagen van de centrale stelpost voor kapitaallasten en overige stelposten.
- Hogere lasten van € 5,4 miljoen voor uitgaven die gedekt worden vanuit de noodkas.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking reserves	212,0	26,9	238,9
Toevoeging reserves	144,7	60,3	205,0
Mutatie reserves	**67,4**	**-33,4**	**33,9**

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekkingen stijgen met € 26,9 miljoen. Dit komt vooral door:

- Een hogere onttrekking van € 21,1 miljoen aan de reserve Meerjarige Intertemporele Compensatie voor (reguliere) kasschuiven. Conform het doel van de reserve worden begrotingstekorten en overschotten over de jaren meerjarig gesaldeerd zodat de begroting in evenwicht is.
- Een hogere onttrekking van € 7,0 miljoen aan de algemene reserve. Bij de raadsbehandeling van het Jaarverslag 2019 is het negatieve resultaat van € 83,1 miljoen naar € 90,1 miljoen bijgesteld. In de Najaarsnota wordt het restant van € 7,0 miljoen onttrokken aan de algemene reserve.
- Een lagere onttrekking van € 1,1 miljoen aan de reserve coalitiemiddelen, vooral doordat de middelen voor het EK doorschuiven vanwege het uitstel van het EK naar 2021.

Toevoegingen aan reserves

De toevoegingen aan de reserves stijgen met € 60,3 miljoen.
Dit komt vooral door:

- Een hogere toevoeging van € 36,0 miljoen aan de reserve Meerjarige Intertemporele Compensatie voor het faciliteren van het doorschuiven van middelen naar de komende jaren. Eén van de kasschuiven betreft het doorschuiven van € 13,5 miljoen aan blokhuismiddelen voor programma 8. Een andere belangrijke kasschuif is het doorschuiven van de middelen voor de omgevingswet van € 1,7 miljoen (vanwege uitstel) in programma 9.
- Een hogere toevoeging van in totaal € 15,8 miljoen aan de algemene reserve. Dit bestaat uit:
  - Een hoger toevoeging voor het positieve renteresultaat van € 7,7 miljoen. Conform de nota Risicomanagement wordt het renteresultaat toegevoegd aan de Algemene Reserve.
  - Een hogere toevoeging vanuit de vrijval van de reserve Duurzaamheidsfonds van € 7,0 miljoen voor de niet meer benodigde reservering voor de nascheidingslijn van AEB.
  - Een hogere toevoeging vanuit de vrijval van de reserve Onderwijshuisvesting van € 1,1 miljoen om de algemene reserve aan te vullen mede op basis van het herstelplan.
- Een hogere toevoeging van € 7,0 miljoen voor het aanvullen van het rekeningresultaat. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2019 heeft de raad besloten een niet begrote vrijval van de reserve duurzaamheidsfonds terug te draaien in 2019. Dit leverde een negatiever resultaat in 2019 op van € 7,0 miljoen welke in 2020 met een onttrekking aan de algemene reserve aangevuld wordt.
- Toevoeging van € 1,6 miljoen aan de reserve Overheveling gemeentefondsmiddelen. Via de zogenaamde septembercirculaire van het Rijk worden middelen uit het gemeentefonds beschikbaar gesteld voor specifieke doelen. Dit betreft vooral € 1,4 miljoen van de doeluitkering die bestemd is voor de kosten van coronamaatregelen in het kader van de verkiezingen.

2.A.5 Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking reserves	1.123,2	-79,3	1.043,9
Toevoeging reserves	917,3	131,8	1.049,1
Mutatie reserves	**205,9**	**-213,8**	**-7,9**

In dit programmaonderdeel gaan we in op het verloop van de mutaties van alle reserves in deze najaarsnota. Onderstaand een overzicht van de grootste mutaties ten opzichte van de vastgestelde begroting bij Voorjaarsbrief 2020. In bijlage 6.4 van deze najaarsnota is de verloopstaat van de reserves opgenomen. Die verloopstaat geeft een overzicht van alle reserves die we hebben. In de verloopstaat staan per reserve onder andere de doelstelling, het verloop van de reserve en aan welk programmaonderdeel de reserve gekoppeld is. Overigens is bovenstaande tabel exclusief de onttrekking aan de Algemene reserve voor het verwachte rekeningresultaat van € 197,9 miljoen.

Naam reserve	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren			
Reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds	-10,9	-143,2	
Reserve programma stadsbehoud	0,2	-18,1	
7.1 Inkomensregeling			
Egalisatiereserve inkomensdeel en conjunctuur	66,1	23,3	-7,0
10.1 Grond			
Reserve vereveningsfonds	-55,0	-36,6	-45,7
Reserve Zuidas bijdrage dok en grondexploitaties	-13,4	0,2	45,7
10.2 Erfpacht			
Reserve financiering erfpacht grond	90,8	-	-
Reserve afkoopsommen erfpacht	-2,8	88,0	-
A.4 Overige eigen middelen			
Algemene reserve	15,8	7,0	
Meerjarige Intertemporele Compensatie	36,5	21,1	
Reserve incidentele coalitiemiddelen		1,1	
Diverse			
Overige	4,5	-36,3	21,2
Totaal	**131,8**	**-93,5**	**14,2**

Reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds

De lagere toevoeging van € 10,9 miljoen aan het Stedelijk Mobiliteitsfonds komt vooral door:

- Een lagere toevoeging van € 10,6 miljoen vanwege lagere parkeeropbrengsten. De verwachting is dat de parkeerinkomsten € 50,0 miljoen lager uitvallen. Een deel van € 39,4 miljoen wordt gecompenseerd vanuit het Rijk voor het opvangen van de gevolgen van de coronacrisis. Per saldo wordt daarom € 10,6 miljoen minder gedoteerd.

De lagere onttrekking aan de reserve mobiliteitsfonds van € 143,2 miljoen komt vooral door:

- Een lagere onttrekking van € 51,0 miljoen voor lagere uitgaven op basis van een actualisatie voor een aantal projecten die gefinancierd worden uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds. Daaruit blijkt dat de kosten in 2020 voor projecten lager zullen zijn dan begroot (€ 40,4 miljoen). Door het uitbreken van de coronacrisis zijn de parkeerinkomsten in Amsterdam fors omlaag gegaan, waardoor er ook minder middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van projecten (€ 10,6 miljoen).
- Een lagere onttrekking voor lagere lasten van € 61,5 miljoen voor projectgaven die gedekt worden vanuit het Stedelijk Mobiliteitsfonds (SMF). In voorgaande jaren vielen de uitgaven doorgaans lager uit dan begroot. Om ervoor te zorgen dat dit in 2020 niet meer gebeurt, zijn de verwachte uitgaven door middel van overprogrammering in de begroting verhoogd.
- De eerste kapitaallasten voortvloeiende uit de opgave inzake het wegwerken van het achterstallig onderhoud aan bruggen en kades komen later in de tijd. Daardoor vallen de kosten € 5,0 miljoen lager uit en kan de bijbehorende dekking uit reserveringen worden verlaagd.

Zie voor een uitgebreidere toelichting ook de paragraaf van het Stedelijk Mobiliteitsfonds.

Reserve Programma Stadsbehoud

De lagere onttrekkingen aan deze reserve van € 18,1 miljoen komt vooral door:

- Een lagere onttrekking van € 37,5 miljoen voor lagere lasten door het faseren van de budgetten voor het herstelprogramma Bruggen en Kademuren. De meerjarenraming is op basis van een geactualiseerde prioritering in de programmering van herstelprogramma Bruggen en Kademuren.
- Een hogere onttrekking van € 15,7 miljoen voor de dekking van de lasten die gedekt werden uit de opgeheven bestemmingsreserve investeringsvoorstellen openbare ruimte. In 2019 zijn diverse reserves opgeheven en de resterende saldi toegevoegd aan de reserve stadsbehoud, maar zijn per abuis deze lasten niet in de begroting opgenomen.
- Een hogere onttrekking voor hogere lasten van € 2,0 miljoen voor projecten uit het programma DORA die in 2019 vertraging hebben opgelopen. De vergoeding van € 5,0 miljoen dekt niet de volledige lasten van € 7,0 miljoen. De dekking voor dit tekort van € 2 miljoen is gevonden binnen de reserve Stadsbehoud.

Reserve egalisatie inkomensdeel en conjunctuur

De onttrekkingen aan deze reserve stijgen met € 23,3 miljoen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. Dit wordt veroorzaakt door de gewijzigde raming Inkomensdeel (BUIG) op basis van de verwachte ontwikkeling van het macrobudget en de verwachte ontwikkeling van het bijstandsbestand.

Daarnaast is sprake van hogere toevoegingen van € 66,1 miljoen vanwege:

- Het Rijk heeft als gevolg van de coronacrisis de regeling Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) ingesteld en dit leidt tot een hogere toevoeging van € 34,4 miljoen. Zie verdere toelichting in programma 7.
- Op basis van de vaststelling van het definitieve macrobudget 2020 en de verwachte ontwikkeling van het bijstandsbestand worden de verwachtingen voor 2020 bijgesteld. Dit resulteert Vanuit het Rijk is er extra budget verstrekt bovenop de conjuncturele ontwikkelingen 2020. Per saldo doteren we aanvullende € 31,7 miljoen aan de reserve. De verwachting is dat het Rijk het budget BUIG in de toekomst naar beneden bijstelt. Daarom wordt de egalisatiereserve verhoogd.

Reserve Vereveningsfonds
Voor een nadere toelichting op de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserve Vereveningsfonds; zie de paragraaf Grondbeleid.

Reserve Zuidas bijdrage dok en grondexploitaties
Voor een nadere toelichting op de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserve Vereveningsfonds; zie de paragraaf Grondbeleid.

Reserve financiering erfpachtgrond en de reserve afkoopsommen erfpacht
Een hogere toevoeging van € 90,8 miljoen aan de in 2019 ingestelde reserve Financiering Erfpachtgrond is gelijk aan de onttrekking aan de reserve Afkoopsommen Erfpacht van eveneens € 90,8 miljoen. De grondwaarde Afkoopsom Erfpacht is afgenomen doordat veel erfpachters gebruik maken van de Overstapregeling Erfpacht. Het effect daarvan is dat de reserve Afkoopsom Erfpacht evenredig verlaagd dient te worden. Conform de nota financiering grondexploitaties en Erfpacht wordt dit overschot toegevoegd aan de reserve Financiering Erfpacht.

Algemene reserve
Aan de algemene reserve wordt € 15,8 miljoen meer gedoteerd en € 7,0 miljoen meer onttrokken. De toevoeging betreft vooral een toevoeging vanuit het positieve renteresultaat van € 7,7 miljoen en een toevoeging vanuit de vrijval uit de reserve Duurzaamheid van € 7,0 miljoen. De hogere onttrekking van € 7,0 miljoen is vanwege een negatiever jaarrekeningresultaat 2019 als gevolg van de besluitvorming door de raad, waarbij het resultaat verslechterde van € 83,1 miljoen naar € 90,1 miljoen. In de Voorjaarsbrief is de € 83,1 miljoen al verwerkt.

Reserve Meerjarige Intertemporele Compensatie
De reserve heeft ten doel het verevenen van begrotingsruimte over meerdere jaren waarbij de begroting meerjarig per jaar sluitend wordt gehouden, terwijl de begroting ook reëel en structureel in evenwicht is. Op basis van voorgestelde kasschuiven zijn de onttrekkingen en toevoegingen bijgesteld.

2.B Overzicht Bestuur en organisatie

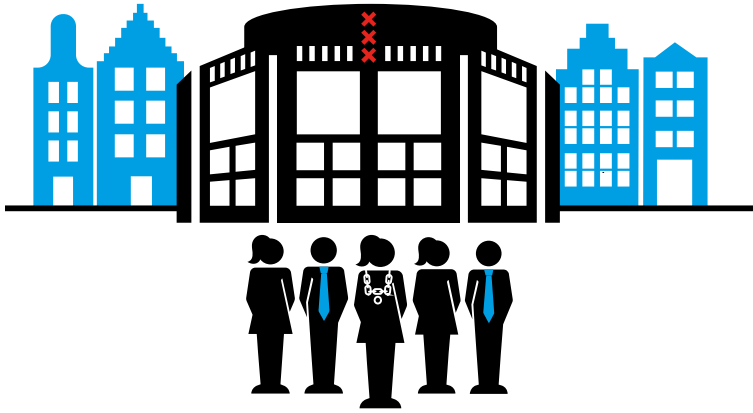

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	48,5	-14,9	33,6
Lasten	590,7	27,4	618,1
Waarvan apparaatslasten	*537,7*	*24,5*	*562,2*
Totaal Programma B Bestuur en organisatie	**-542,2**	**-42,3**	**-584,5**

Financiële toelichting

De begrotingswijzigingen in dit programma hebben een negatief effect van € 42,3 miljoen op de begroting. Dit programma komt uit op een saldo van € 584,5 miljoen negatief. Per programmaonderdeel lichten we de begrotingswijzigingen toe.

2.B.1 Overhead

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	15,0	-5,5	9,5
Lasten	538,7	18,6	557,4
Saldo van baten en lasten	**-523,7**	**-24,2**	**-547,9**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect van € 24,2 miljoen op de begroting. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 547,9 miljoen negatief.

Baten

De totale begrote baten zijn met € 5,5 miljoen gedaald naar € 9,5 miljoen. Dit komt door:

- Lagere baten van € 5,8 miljoen door uitstellen van de gevelrenovatie bij de GGD. Er staat € 5,8 miljoen begroot voor (een deel van) de werkzaamheden voor de gevelrenovatie van de Nieuwe Achtergracht. Deze werkzaamheden worden dit jaar niet meer opgestart. Dat betekent dat de begrote onttrekking aan de reserve niet plaatsvindt. Tegelijkertijd vallen de begrote lasten van € 5,8 miljoen ook lager uit (zie ook de toelichting op de afwijking op de lasten).
- Hogere baten van € 0,3 miljoen zijn afzonderlijk kleiner zijn dan € 1 miljoen en lichten we verder niet toe.

Lasten

De totale begrote lasten zijn met € 18,6 miljoen gestegen naar € 557,4 miljoen. Dit komt door:

- Hogere overheadkosten van € 15,6 miljoen die aan de grondexploitaties worden toegerekend, doordat deze niet meer intracomptabel worden doorbelast aan het programma 10. Volgens het BBV is het toegestaan om de overheadkosten toe te rekenen aan investeringen en grondexploitaties, maar is de administratieve verwerking hiervan geen vereiste. Overigens blijft de dekking voor deze overheadkosten wel in stand. Gemeentebreed is dit saldoneutraal omdat de lasten in programma 10 Grond dalen met hetzelfde bedrag.
- Hogere lasten op het gebied van ICT van € 4,1 miljoen als gevolg van de fusie met Weesp (€ 2,9 miljoen) en vanwege noodzakelijke ICT-maatregelen die zijn getroffen om het thuiswerken als gevolg van corona te faciliteren (€ 1,2 miljoen).
- Hogere lasten bij Personeel en Organisatieadvies van € 1,5 miljoen door de aanschaf van het Personeelsbeheer- en salarissysteem. Het betreft een Software As An Service (SAAS) oplossing en volgens de commissie BBV is activering niet meer toegestaan. Omdat de investering niet geactiveerd mag worden, wordt de investering als last verantwoord. Er was in totaal € 3,5 miljoen nodig. Eind 2019 is reeds eenmalig een last van € 2 miljoen in de jaarrekening verantwoord. Voor 2020 zal een incidentele last van € 1,5 miljoen worden verantwoord.
- Hogere lasten van € 0,4 miljoen vanwege de doorvoering van de uniformering interne tarieven. Hierdoor worden minder kosten doorbelast aan de programma's en fondsen en wordt vanuit het onderdeel overhead een groter beslag gelegd op de algemene middelen. In de programma's en in de fondsen zijn de lasten lager.
- Lagere lasten van per saldo € 3,5 miljoen in de begroting van het Gemeentelijk vastgoed als gevolg van de volgende wijzigingen:
  - Hogere lasten door het opnemen van uitvoeringskosten met betrekking tot de verbouwing van het stadhuis en het optimaliseren van de kantoorhuisvesting van de ambtenaren ter grootte van € 1,5 miljoen. Deze lastenverhoging wordt gedekt door een onttrekking uit de reserve gemeentelijke huisvestingsprojecten.
  - Hogere lasten van € 0,8 miljoen door uitrol materialen voor thuiswerkplekken in verband met corona.
  - Lagere lasten van € 5,8 miljoen door uitstel aanpassingen van de gevelrenovatie van het pand van de GGD. Deze mutatie is neutraal,

zie ook de toelichting bij de baten.

- De overige hogere lasten bedragen € 0,4 miljoen. De afzonderlijke bedragen zijn kleiner dan € 1 miljoen en worden niet toegelicht.

Overzicht overhead

In het overzicht overhead zijn de overheadslasten van de organisatie opgenomen. Volgens het BBV is
overhead 'het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het
primaire proces. Tot de overhead behoren alle functies die dit doel dienen.'
Deze definitie is ruimer dan de functies die georganiseerd zijn in het cluster interne dienstverlening. Overhead bestaat uit:

1. Bestuursondersteuning en beleidsadvisering;
2. Financiën, toezicht en accountantscontrole gericht op de ambtelijke organisatie;
3. Personeelszaken en organisatie;
4. Juridische zaken;
5. Informatievoorziening, automatisering van PIJOFACH-systemen en gemeentebrede document en informatie voorziening (DIV);
6. Facilitaire zaken en huisvesting (inclusief beveiliging);
7. Interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie;
8. Verzekeringen;
9. Hiërarchisch leidinggevenden, controllers en managementondersteuning in de primaire processen en de staven van de clusters.

De bedoeling van dit overzicht is inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie. De lasten in dit overzicht betreffen alle gebruikelijke lasten, zoals de salarislasten, de materiële lasten, de kapitaallasten en ook de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Voor zover baten direct samenhangen met de hiervoor genoemde domeinen zijn ook deze opgenomen, zoals ontvangsten van derden. De lasten in dit overzicht mogen niet worden toegerekend aan de inhoudelijke beleidsprogramma's. Daarop gelden twee uitzonderingen: wanneer er sprake is van grondexploitaties of investeringsprojecten is het wel toegestaan om de overheadkosten toe te rekenen aan deze projecten. De hoogte van de toerekening van de overheadkosten aan projecten wordt berekend aan de hand van verdeelsleutels per overheadonderdeel.

In onderstaand overzicht overhead is de stand van de laatst vastgestelde begroting 2020 afgezet tegen de stand van de Najaarsnota 2020. In de financiële toelichting hiervoor zijn de afwijkingen al toegelicht.

(Bedragen x € miljoen)

	Begroting 2020			Najaarsnota 2020		
	Baten	Lasten	Toege-rekend	Baten	Lasten	Toege-rekend
Bestuursondersteuning						
Ondersteuning en beleidsadvisering aan college van B&W	-0,3	51,1	-0,3	-0,3	50,2	0,0
Ondersteuning organisatie (bedrijfsvoeringsfuncties)	**-13,0**	**376,8**	**-30,6**	**-7,5**	**379,1**	**-24,2**
Financiën, toezicht en accountantscontrole	0,0	40,0	-4,2	0,0	40,0	-2,5
Personeel en Organisatie	-1,2	71,0	-5,3	-1,2	72,6	-4,4
Juridisch Bureau	0,0	6,8	-0,8	0,0	6,9	-0,7
Informatievoorziening en automatisering	-0,3	100,1	-9,6	-0,3	104,8	-7,7
Facilitaire zaken en huisvesting	-7,3	133,0	-8,7	-1,7	128,9	-7,6
Communicatie	-0,2	21,5	-2,0	-0,2	21,5	-1,3
Verzekeringen	-4,1	4,4	0,0	-4,1	4,4	0,0
Management uitvoerende organisatie eenheden	**-1,7**	**159,0**	**-17,3**	**-1,7**	**160,6**	**-8,4**
Management en managementondersteuning directies	-1,7	110,4	-16,2	-1,7	112,1	-7,5
Management en managementondersteuning stadsdelen	0,0	32,0	0,0	0,0	32,2	0,0
Clusterstaven	0,0	16,6	-1,1	0,0	16,4	-0,9
Totaal Bruto Overhead	**-15,0**	**586,9**	**-48,2**	**-9,5**	**589,9**	**-32,6**
Toegerekend aan programma's en projecten		-48,2			-32,6	
Totaal na toerekening	-15,0	538,7		-9,5	557,4	
Netto Overhead		**523,7**		-9,5	**547,9**	

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	2,3	0,4	2,7
Toevoeging	0,0	0,0	0,0
Mutatie reserves	**2,3**	**0,4**	**2,7**

Onttrekkingen aan reserves

Er vindt een onttrekking van € 0,4 miljoen plaats die verder niet wordt toegelicht.

2.B.2 Vastgoed

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	32,8	-9,4	23,4
Lasten	18,8	6,4	25,2
Saldo van baten en lasten	**14,0**	**-15,7**	**-1,8**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect op de begroting van € 15,7 miljoen. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 1,8 miljoen negatief.

Baten

De totale baten zijn met € 9,4 miljoen verlaagd naar € 23,4 miljoen. Dit komt door:

- Lagere verkoopopbrengsten van € 8,1 miljoen als gevolg van de coronacrisis. Hierdoor wordt er € 8,1 miljoen minder gedoteerd aan de reserve achterstallig onderhoud.
- Lagere baten van € 1,1 miljoen door het niet toepassen van de huurindexering als gevolg van de coronacrisis. Deze wegvallende baten worden opgevangen door de noodkas en is gemeentebreed neutraal.
- Overige lagere baten van € 0,2 miljoen zijn afzonderlijk lager dan € 1 miljoen en worden niet toegelicht.

Lasten

De begrote lasten zijn met € 6,4 miljoen verhoogd naar € 25,2 miljoen. Dit komt vooral door:

- Hogere lasten van € 2,0 miljoen door de maatwerkregeling corona voor huurders gemeentelijk Vastgoed. Deze kosten worden gedekt uit de noodkas.
- Hogere toevoeging aan de voorziening groot onderhoud van € 2,6 miljoen als gevolg van de jaarlijkse actualisatie. Deze actualisatie is gebaseerd op de meest recente verwachte onderhoudsuitgaven voor de eerst komende 25 jaar. Deze hogere toevoeging valt gemeentebreed neutraal uit door een gelijke verlaging in andere programma's.
- Hogere verzekeringskosten van € 0,5 miljoen voor de panden van de gemeente. Met ingang van 01-01-2020 zijn de lasten voor verzekeringspremies op het gemeentelijk vastgoed verhoogd. Enerzijds komt dit door een premiestijging als gevolg van een nieuwe aanbesteding, anderzijds is de opstalwaarde van veel panden fors gestegen door de stijgende vastgoedprijzen in Amsterdam.
- Hogere lasten voor dagelijks onderhoud van € 0,9 miljoen. Dit komt door het wegwerken van achterstallig onderhoud, funderingsherstel, onderhoud om panden geschikt te maken voor nieuwe verhuur, de aanleg van en het onderhoud van brandmeldinstallaties en het verwijderen van asbest.
- Hogere lasten van € 0,8 miljoen door het beheer van panden die in de verkoop staan, maar niet verkocht zijn. Zie ook toelichting bij de baten.
- Lagere lasten van € 0,4 miljoen door de verlaging van de omslagrente van 1% naar 0,7%.

Reserves

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Onttrekking	3,5	-1,8	1,7
Toevoeging	0,0	3,2	3,2
Mutatie reserves	**3,5**	**-4,9**	**-1,4**

Onttrekkingen aan reserves

Bij de Voorjaarsbrief 2020 is de onttrekking aan de reserve Financiering Gemeentelijk Vastgoed niet aangepast naar aanleiding van de actualisatie van de kapitaallasten. Voor 2020 moet de onttrekking verlaagd worden met € 1,8 miljoen. De aanpassing van de onttrekking voor de jaren 2021 tot en met 2024 wordt meegenomen bij de Voorjaarsnota 2021.

Toevoegingen aan reserves

De toevoeging van € 3,2 miljoen aan de reserve Financiering Gemeentelijk Vastgoed betreft de overheveling van de kapitaallastenreserve voor het Cultureel Centrum Amstel en is bestemd voor de dekking van de kapitaallasten van het onrendabele deel van de investering voor het pand, zie ook toelichting bij programma 4. Met deze neutrale mutatie worden de lasten en de onttrekkingen aan de reserve van de vastgoedportefeuille bij elkaar gebracht.

Beleidsmatige afwijkingen

Huurbaten en coronacrisis

Als gevolg van de coronacrisis is een deel van de huurders van gemeentelijk vastgoed financieel in de problemen gekomen, waardoor zij de huur niet (op tijd) kunnen betalen. Om huurders tegemoet te treden is de reguliere huurindexatie voor 2021 niet in rekening gebracht. Daarnaast is een maatwerkregeling vastgesteld, waarbij huurders een beroep kunnen doen op uitstel van betaling, een betalingsregeling of, in geval van dreigend faillissement, kwijtschelding van de huur. Op basis van een risicoanalyse is de inschatting dat de gemeente een deel van de huurbaten niet zal kunnen innen. Dit komt niet tot uitdrukking in een lagere raming van de baten, maar in een ophoging van de voorziening voor dubieuze debiteuren bij de jaarrekening.

Vertraging verkoop gemeentelijk vastgoed

De geplande verkoop van gemeentelijke panden heeft dit jaar vertraging opgelopen als gevolg van de onzekerheid die de huidige crisis met zich meebrengt. De verwachting is dat van de begrote opbrengst van € 10,6 miljoen slechts € 1,7 miljoen wordt gerealiseerd.

Verduurzaming panden

Dit jaar is een aantal oude gebouwen en monumenten binnen de gemeentelijke vastgoedportefeuille verduurzaamd. Dat wil zeggen dat de energievraag is teruggebracht en dat een aantal panden aardgasvrij is gemaakt. Het verduurzamen van oude panden kosten meer geld en inspanning dan nieuwere gebouwen. In 2019 zijn twee A-labels extra gerealiseerd. In 2020 komen we naar schatting uit op een toename van 25 A-labels over de totale vastgoedportefeuille en 5 aardgasvrije panden. De gemeente is alert op verduurzamingskansen die zich tijdens reguliere werkzaamheden voordoen en ontwikkelt steeds meer standaarden voor het plannen en afwegen van verduurzamingsmaatregelen.

2.B.3 Bestuur

Financiële afwijkingen

(Bedragen x € miljoen)

	Voorjaarsbrief 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Baten	0,7	0,0	0,7
Lasten	33,2	2,4	35,5
Saldo van baten en lasten	**-32,5**	**-2,4**	**-34,8**

De begrotingswijzigingen in dit programmaonderdeel hebben een negatief effect op de begroting van € 2,4 miljoen. Dit programmaonderdeel komt uit op een saldo van € 34,8 miljoen negatief.

Baten
De baten zijn niet gewijzigd.

Lasten
De lasten stijgen met € 2,4 miljoen naar € 35,5 miljoen. Dit komt door:

- Hogere lasten van € 2,5 miljoen door een extra toevoeging aan de voorziening pensioenen voor de (oud) bestuurders van de stadsdelen van per saldo € 1,9 miljoen en een extra toevoeging aan de voorziening pensioenen voor de (oud) wethouders van per saldo € 0,6 miljoen omdat verwacht wordt dat de wettelijke rekenrente voor pensioenen zal dalen met 0,1% ten opzichte van de stand Jaarrekening 2019 (0,29%). Dit leidt tot een noodzakelijke extra toevoeging aan deze voorziening om de voorziening op het vereiste peil te houden volgens het vastgestelde beleid. Bij het opstellen van de jaarrekening is pas de definitieve rentestand bekend op grond waarvan de stand van de voorziening wordt geactualiseerd.
- Overige mutaties van per saldo lagere lasten van € 0,1 miljoen betreffen kleinere afwijkingen die niet verder worden toegelicht.

3

3 Personeel en organisatie

3 Personeel en organisatie

Salarissen

De salarisbegroting bedraagt tijdens het opstellen van de Najaarsnota 2020 € 1.223 miljoen, welke nog beïnvloed kan worden door de ingediende mutaties bij de najaarsnota. De verwachte realisatie bedraagt € 1.195 miljoen. Dit betekent een verwacht gesaldeerd resultaat van circa € 28 miljoen. Groot deel van dit verwachte resultaat (vacatureruimte) wordt ingezet voor de inhuur van externe medewerkers om piek- en dalmomenten op te vangen, om op aankomende reorganisaties te anticiperen en tijdelijk openstaande vacatures te overbruggen om de continuïteit van de bedrijfsvoering en dienstverlening te borgen.

Externe inhuur

Het uitgangspunt van het college is dat het werk door vaste medewerkers uitgevoerd wordt en dat we zo min mogelijk gebruik maken van externe medewerkers. Externe inhuur moet daarom op een weloverwogen wijze plaatsvinden. In het plan van aanpak “Bewust omgaan met externe inzet” dat in december 2019 met de gemeenteraad is gedeeld, zet het college uiteen hoe zij denkt te komen tot een bewustere omgang met -op termijn- een duurzame reductie van externe inzet. Hierin neemt het college aanvullende maatregelen. Zo is er met de vakbonden een akkoord gesloten over de invoering van een 2-jaarstermijn, waardoor uitzendkrachten na 2 jaar in principe een vast contract krijgen. Ten slotte blijft het college zich inspannen om de initiatieven die langdurige inzet vergen te realiseren door te blijven inzetten op goed werkgeverschap, het wegnemen van belemmeringen in de financiële kaders, de administratie verder op orde te brengen en het stimuleren van personele wendbaarheid en flexibiliteit. Deze maatregelen gelden voor alle directies.

Bij het opstellen van deze najaarsnota bedraagt op basis van de opgave van de directies de verwachte realisatie externe inhuur circa € 245 miljoen. Het einde resultaat van externe inhuur van de afgelopen jaren toont een afwijking die circa 15% tot 20% hoger ligt dan de verwachtingen bij de najaarsnota. Bij de behandeling van het Jaarverslag 2020 is het definitieve bedrag bekend dat wordt besteed aan externe inhuur. Daarnaast wordt ook bekend welk effect het aannemen van uitzendkrachten gedurende 2020 én de coronacrisis eventueel hebben gehad.

4

STEIGERS
020-6259688
Hash Marihuana & Hemp Museum
50m
SENSI SEEDS
SUPERMARKET
SOUVENIRS

4

Voortgang van de aanbevelingen van de rekeningencommissie en ACAM

4.1	Inleiding en leeswijzer	129
4.2	Voortgang van de aanbevelingen van de Rekeningencommissie en ACAM Najaarsnota 2020	130

4.1 Inleiding en leeswijzer

Inleiding

In de Najaarsnota 2020 rapporteert het college over de opvolging van de aanbevelingen van de rekeningencommissie en ACAM. In deze najaarsnota wordt er op een nieuwe manier gerapporteerd. Bij de najaarsnota wordt voortaan een monitor opgenomen waarin onder meer duidelijk wordt of een aanbeveling is afgedaan of niet, in welke gevallen een voortgangsbrief of -rapportage aan de orde is en wanneer die is of zal worden ingebracht in een raadscommissie. In deze najaarsnota gaan wij in op:

- De aanbevelingen zoals deze in het verslag van de rekeningencommissie bij het Jaarverslag 2019 staan. Daarbij gaven zij aan dat deze aanbevelingen de oudere aanbevelingen vervangen.
- De aanbevelingen van ACAM bij het Jaarverslag 2019 en eerder, als deze nog niet zijn afgehandeld.

Aanbeveling 2018-7 van het eindrapport van de rekeningencommissie naar de financiële functie van de gemeente Amsterdam stelt: "Opvolging van aanbevelingen worden in planfase al afgedaan, daadwerkelijke uitvoering en effectiviteit van het plan moet centraal staan. Effectiever proces monitoren opvolging aanbevelingen noodzakelijk (2018)". De kern van het voorstel van het college is als volgt:

1. In de reacties op het Accountantsverslag en het verslag van de Rekeningencommissie wordt aangegeven of het college een aanbeveling volgt of niet.
2. Aanbevelingen die wel worden gevolgd worden niet meer voorzien van een inhoudelijke reactie, maar in plaats daarvan wordt opgenomen dat over de opvolging van de specifieke aanbeveling een voortgangsbrief aan de Rekeningencommissie en de relevante vak commissie zal worden toegezonden. In zo'n voortgangsbrief zal dan ook worden opgenomen of de opvolging (nadat die uiteraard daadwerkelijk gerealiseerd is) kan worden afgedaan.
3. Als een aanbeveling niet wordt gevolgd, dan wordt dat in de reactie direct gemotiveerd. Verwacht mag worden dat dit niet vaak zal voorkomen.
4. Bij de najaarsnota en het jaarverslag wordt voortaan een monitor opgenomen waarin onder meer duidelijk wordt of een aanbeveling is afgedaan of niet, in welke gevallen een voortgangsbrief of -rapportage aan de orde is en wanneer die is of zal worden ingebracht.
5. Indien het voorstel is om een aanbeveling af te doen, dan dient hierbij een advies van ACAM te zijn opgenomen.

Het voorgestelde proces komt hiermee tegemoet aan de wensen van de Rekeningencommissie waarvan de kernthema's zijn:

a. Aanbevelingsgericht,
b. Meer diepgang, meer concreetheid en realisme in de reactie en
c. Tussentijdse informatieverstrekking.

Nummering aanbevelingen

De nummering van de aanbevelingen uit de Najaarsnota 2020 gebruiken we ook bij het Jaarverslag 2020. Hierdoor vindt u aanpassingen bij de aanbevelingen gemakkelijker terug. De aanbevelingen die bij de Najaarsnota 2020 zijn afgedaan, komen niet meer terug in het Jaarverslag 2020.

4.2 Voortgang van de aanbevelingen van de Rekeningencommissie en ACAM Najaarsnota 2020

Nr.	Thema	Portefeuillehouder	Aanbeveling	Opvolging (inclusief behandelde of nog te behandelen datum)	Bron aanbeveling	Afgehandeld op (datum)
2018-1	Inkoop	Groot Wassink	Inkopen en aanbesteden nog (steeds) niet op orde, stevige maatregelen noodzakelijk.	Voortgangsbrief Commissie KDD van 11 november 2020	Rekeningencommissie p.3.1, blz.4 (2018) en p 3.3, blz 6 (2019) ACAM p.3.2, blz. 7 p.4.2, blz.14 (2018), p.4.3, blz. 20 (2019)	
2018-2	Personeel & Organisatie	Meliani	Zichtbare checks & balances en adequate administratie rond vertrekregelingen noodzakelijk.	Voortgangsbrief Commissie KDD van 11 november 2020	Rekeningencommissie p.3.2, blz.5 ACAM p.3.2, blz. 8	
2018-3	ICT	Meliani	Beheersing IT-landschap en voldoen aan wet- en regelgeving met betrekking tot informatiebeveiliging en privacy wekt zorgen.	Voortgangsbrief Commissie KDD van 11 november 2020	Rekeningencommissie p.3.3, blz.6 ACAM p.5.2, blz. 25	
2018-4	Financiën	Everhardt	Verantwoordelijkheden en eigenaarschap in ketenprocessen nog te vaak onduidelijk	Volgt later	Rekeningencommissie p.3.4, blz.8	
2018-5	Integriteit en fraude	Burgermeester	Aanpak integriteit en voorkomen van fraude vooral gericht op inventarisatie, verhoogde aandacht voor de implementatie van verbetermaatregelen is noodzakelijk.	Voortgangsbrief Commissie AZ van 12 november 2020	Rekeningencommissie p.3.5, blz.9 ACAM p.4.1, blz 19 (2019)	
2018-7	Financiën	Everhardt	Opvolging van aanbevelingen worden in planfase al afgedaan, daadwerkelijke uitvoering en effectiviteit van het plan moet centraal staan. Effectiever proces monitoren opvolging aanbevelingen noodzakelijk.	Voortgangsbrief Rekeningcommissie van 28 september 2020	Rekeningencommissie p.3.7, blz.10 ACAM p.3.4.1, blz. 11 (2018) p. 3.5, blz. 17 (2019)	Afgedaan in Rekeningcommissie van 28 september 2020
2018-8	Belastingen	Everhardt	Kwaliteit van de schattingsprocessen bij directie Belastingen dient verbeterd te worden.	Voortgangsbrief Commissie FEZ van 19 november 2020	ACAM p.3.3.2, blz. 10	
2018-11	Financiën	Everhardt	Borg het onderwerp rechtmatigheid ten behoeve van de vanaf 2021 verplichte collegeverantwoording.	Volgt later	ACAM p.3.3.3, blz. 10 (2018) p.4.6, blz. 26 (2019)	

Nr.	Thema	Portefeuillehouder	Aanbeveling	Opvolging (inclusief behandelde of nog te behandelen datum)	Bron aanbeveling	Afgehandeld op (datum)
2018-15	Jeugdhulp	Kukenheim	Specialistische Jeugdhulp: hoge vorderingen op de balans door bevoorschotting en eindafrekeningen zorgaanbieders.	Voortgangsbrief Commissie ZJS van 12 november 2020	ACAM p.4.6, blz. 17	
2018-16	Keten-processen	Groot Wassink	Verdere vorderingen in de ketensamenwerking en borging toetsingskader subsidieaanvragen geconstateerd	Voortgangsbrief Commissie KDD van 11 november 2020	ACAM p.4.7, blz. 18	
2018-17	Belastingen	Everhardt	Interne beheersing OZB-proces en waardebepaling onroerend goed op onderdelen nog te verbeteren.	Voortgangsbrief Commissie FEZ van 19 november 2020	ACAM p.4.8.1, blz. 19	
2018-18	Belastingen	Everhardt	Realiseer ramingsmodel Toeristenbelasting.	Voortgangsbrief Commissie FEZ van 19 november 2020	ACAM p.4.8.2, blz. 20	
2018-23	PGB's	Kukenheim	In 2018 stappen gezet in beheersing van misbruik & oneigenlijk gebruik PGB's; verdere ontwikkeling en inbedding nodig.	Voortgangsbrief Commissie ZJS van 12 november 2020	ACAM p.4.11.4, blz. 22	
2019-1	Financiën	Dijksma (en Everhardt)	Planningsoptimisme, er is structurele onderbesteding en vertraging in de uitvoering. Verstrek de sturing en beheersing van projecten in de openbare ruimte.	Voortgangsbrief Commissie RO van 18 november 2020	Rekeningencommissie p 3.2, blz. 5 ACAM p 4.7, blz 28	
2019-2	Financiën	Everhardt	Zorg voor integraal risicomanagement en expliciteer de risicobereidheid.	Voortgangsbrief Commissie FEZ van 19 november 2020	Rekeningencommissie p. 3.4, blz. 7 ACAM p. 4.2, blz. 19	
2019-3	Deelnemingen	Everhardt	Informeer de gemeenteraad frequent over AEB en de financiële risico's.	Voortgangsbrief Commissie FEZ van 19 november 2020	Rekeningencommissie p. 3.5, blz. 9	
2019-4	Financiën	Everhardt	Het weerstandsvermogen staat onder druk.	Niet van toepassing	ACAM p. 4.2, blz. 19	Afgedaan bij Jaarverslag 2019
2019-5	Sociaal Domein	Kukenheim	Sociaal domein aanbevelingen: 1. Zorg voor voldoende checks & balances bij bevoorschotting van en afrekeningen met zorgaanbieders. 2. Zoek naar vereenvoudigingsmogelijkheden van de administratie van de Jeugdhulp en WMO. 3. Onderzoek hoe de externe afhankelijkheden in verantwoording en controleproces verlaagd kunnen worden en versterk de Verbijzonderde Interne Controle	Voortgangsbrief Commissie ZJS van 12 november 2020	ACAM p. 4.4, blz. 22	
2019-6	Financiën	Everhardt	Verdere verbetering van de kwaliteit van processen bij directie Belastingen.	Voortgangsbrief Commissie FEZ van 19 november 2020	ACAM p. 4.5, blz. 25	
2019-7	Financiën	Everhardt	Het nieuwe management control framework biedt uitzicht op een betere samenwerking.	Voortgangsbrief Commissie FEZ van 19 november 2020	ACAM p. 4.8, blz. 29	
2019-8	ICT	Meliani	Ontwikkelingen in ICT Infrastructuur en I-domein.	Voortgangsbrief Commissie KDD van 11 november 2020	ACAM p. 5.1, blz.32	
2019-9	ICT	Meliani	Naleven wet en regelgeving op gebied van informatiebeveiliging en privacy en autorisatiebeheer.	Voortgangsbrief Commissie KDD van 11 november 2020	ACAM p. 5.2 en 5.3, blz.33	

5

Amsterdam elektrisch
Flexpower
www.amsterdam.nl/slimladen
STARBUCKS

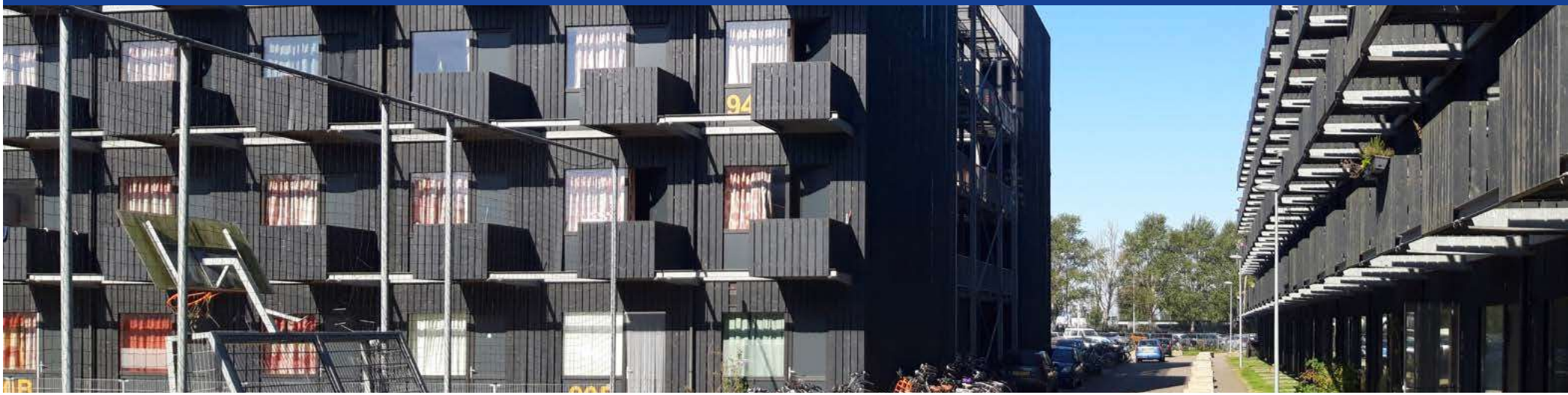

5 Stedelijk Mobiliteitsfonds

5 Stedelijk Mobiliteitsfonds

Het Stedelijk Mobiliteitsfonds (SMF) is een fonds ter verbetering van het verkeer- en vervoersysteem en de openbare ruimte. Het SMF geeft het totaal aan bestuurlijk vast te stellen middelen weer voor de noodzakelijke aanpassingen om de stad leefbaar, bereikbaar en aantrekkelijk te houden. Het fonds wordt gevuld met parkeeropbrengsten. Het SMF legt een directe en zichtbare relatie tussen de inkomsten uit parkeren en bestedingen op het gebied van verkeer, vervoer en openbare ruimte. Reguliere activiteiten, zoals instandhouding, beheer en reguliere beleidstaken, worden niet gedekt uit het fonds maar uit de algemene middelen. Deze activiteiten moeten we namelijk altijd uitvoeren, ook als er geen parkeeropbrengsten zouden zijn.

Besluitvorming Voorjaarsbrief

Vanwege de impact van de coronacrisis is de besluitvorming over het bestedingsvoorstel SMF grotendeels doorgeschoven naar de Begroting 2021. In de Voorjaarsbrief 2020 heeft alleen besluitvorming plaatsgevonden over:

- budgetoverhevelingen van 2019 naar 2020
- verhoging van budgetten in 2020
- verhoging van budgetten vanaf 2021 voor zover uitstel de voortgang van projecten stagneert

In deze paragraaf geven we een toelichting op de belangrijkste afwijkingen in het lopende jaar ten opzichte van de Begroting 2020.

Omvang van het Stedelijk Mobiliteitsfonds

De jaarlijkse toevoeging aan de reserve van het Stedelijk Mobiliteitsfonds (SMF) wordt bepaald door:

- de bruto parkeerinkomsten
- de kosten voor inning en handhaving
- de afdracht aan de algemene middelen

Op basis van de ontwikkelingen voorafgaand aan de coronacrisis zijn de bruto parkeeropbrengsten in 2020 naar beneden bijgesteld. Na invoering van de nieuwe parkeertarieven in april 2019 zijn de opbrengsten fors verhoogd en leek er aanvankelijk nauwelijks effect op het parkeergedrag. In de tweede helft van 2019 heeft de tariefsverhoging alsnog enig effect gehad door een iets kortere parkeerduur en minder parkeertransacties. Ten opzichte van de Begroting 2020 houden we rekening met € 1,1 miljoen minder opbrengsten per jaar.

Door de impact van de coronacrisis zijn de parkeeropbrengsten sinds maart 2020 fors teruggelopen. Op het dieptepunt waren de opbrengsten uit straatparkeren ca. 50% lager dan begroot. Voor de parkeeropbrengsten uit garageparkeren was de impact nog groter, op het dieptepunt waren de opbrengsten ca. 85% lager. Sinds eind april zien we weer wekelijks herstel in de parkeeropbrengsten. Op basis van de meest recente prognose komen de opbrengsten eind 2020 weer uit op 100% van de oorspronkelijke begroting. De inkomstenderving in 2020 komt naar verwachting uit op € 50 miljoen. De inkomstenderving in 2020 wordt deels gecompenseerd door een bijdrage van € 39,4 miljoen vanuit het Rijk. Per saldo zijn de bruto parkeeropbrengsten in 2020 met € 11,7 miljoen naar beneden bijgesteld.

De kosten voor inning en handhaving zijn toegenomen met € 1,7 miljoen en de afdracht aan de algemene middelen met € 0,6 miljoen. Onderstaande tabel laat de exploitatie van het Stedelijk Mobiliteitsfonds zien. Na aftrek van de kosten voor inning en handhaving en de afdrachten aan de algemene middelen, blijft het vrij besteedbare deel van de parkeeropbrengsten over. Per saldo is de toevoeging aan het SMF met € 14,1 miljoen naar beneden bijgesteld naar € 102,1 miljoen in 2020.

Tabel 1. Exploitatie Stedelijk Mobiliteitsfonds

(Bedragen x € 1 miljoen)

	Begroting 2020	Bijstelling 2020
Bruto Parkeeropbrengsten	316,6	304,9
- Kosten inning en handhaving	91,8	93,5
Netto parkeeropbrengsten	224,9	211,4
- Afdrachten algemene middelen	108,7	109,3
Toevoeging aan reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds	116,2	102,1
Resultaat	**0,0**	**0,0**

Ontwikkeling van de reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds

Tabel 2 laat de ontwikkeling van de Reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds zien. Op basis van de realisatie in de Jaarrekening 2019 is de beginstand van de reserve toegenomen tot € 252,8 miljoen per 01-01-2020. Een belangrijke ontwikkeling in 2020 is dat de herziene Verordening op het Stedelijk Mobiliteitsfonds in september is vastgesteld door de raad. De Verordening is per 1 januari 2020 in werking getreden met als belangrijkste wijziging het mogelijk maken van overprogrammering. De kern van overprogrammering is dat we meer projecten in voorbereiding nemen dan waar feitelijk budget voor is, met als doel om tot een betere uitputting van de beschikbare middelen te komen. Door de jaarlijkse actualisatie kan door de raad worden bijgestuurd zodat nooit meer wordt uitgegeven dan er daadwerkelijk in de reserve SMF zit. In de Begroting 2021 zal 15% overprogrammering worden toegepast ten opzichte van het totale bestedingsvolume in 2020-2024 (beginstand + toevoeging parkeeropbrengsten per jaar). Omdat de besluitvorming over de Najaarsnota dit jaar eerder plaatsvindt dan de Begroting, en de bestedingen in de 2020 niet afhankelijk zijn van overprogrammering, is de verhoging van het bestedingsplafond nog niet meegenomen in de Najaarsnota.

Zoals aangegeven bovenaan deze paragraaf is de onttrekking van de bestedingen in 2020 geactualiseerd in de Voorjaarsbrief (totaal € 224,1 miljoen). In de Najaarsnota doen we een aanvullende bijstelling van € 39,4 miljoen naar aanleiding van de verwachte onderbesteding in 2020, de bijgestelde onttrekking van de bestedingen komt daardoor per saldo uit op € 184,8 miljoen. Daarnaast worden de voorgaande "reserves en voorzieningen" niet meer apart verantwoord maar opgenomen in het totaal van de bestedingen binnen het SMF. Door vertraging in de uitvoering worden de kapitaallasten voor kades en bruggen pas vanaf 2022 uitgegeven. De eindstand van de reserve in 2020 op basis van de bijgestelde begroting komt daarmee uit op € 199,7 miljoen.

Tabel 2. Reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds

(Bedragen x € 1 miljoen)

	Begroting 2020	Bijstelling 2020
Beginstand	183,2	252,8
Toevoeging parkeerinkomsten	116,2	102,1
Saldo	**299,4**	**354,9**
Totaal onttrekkingen	212,9	208,8
- Onttrekking bestedingen	177,3	184,8
- Reserves en voorzieningen	6,6	0,0
- Reservering coalitieakkoord kades en bruggen	5,0	0,0
- Overheveling naar reserve Achterstallig Onderhoud	24,0	24,0
Eindstand	**86,5**	**146,1**

Inzet van de middelen binnen het Stedelijk Mobiliteitsfonds

De laatste jaren zien we een jaarlijkse onderbesteding van ca. 30-40%, ondanks maatregelen om de onderbesteding te beperken. Onderbesteding binnen het SMF komt doordat projecten vaak later in de tijd worden gerealiseerd dan gepland. Daarvoor zijn diverse oorzaken, bijvoorbeeld door een langer bestuurlijk besluitvormingsproces, omgevingsfactoren, knelpunten in de capaciteit, bijstellingen in de scope of onvoorspelbare complexiteit. Daarnaast zien we dat er bij diverse projecten vertraging is opgetreden door de coronacrisis.

Er zijn de afgelopen jaren verschillende acties ondernomen om de uitputting en doelrealisatie te verbeteren, waarbij we vooral inzetten op meer standaardisatie, clustering van projecten, verbeteringen in de financiële planning en het verbeteren van de match tussen opgave en projectorganisatie. Met ingang van dit jaar hebben we het instrument overprogrammering hieraan toegevoegd, waarmee we meer projecten in voorbereiding nemen dan waar feitelijk budget voor is. Op die manier hebben we altijd voldoende massa om tot uitvoering te komen en kunnen we flexibeler inspelen op onvoorziene risico's in de planning. We moeten ons daarbij realiseren dat overprogrammering pas vanaf 2021 effect kan hebben op de realisatie vanwege de uitgestelde besluitvorming over het SMF bestedingsvoorstel. Dit gebeurt als gevolg van de coronacrisis pas eind 2020 bij de behandeling van de Begroting 2021.

In onderstaande toelichting is de verwachte onderbesteding binnen het SMF in 2020 in beeld gebracht. Dit resulteert in een bijstelling op de Begroting 2020 van in totaal € 39,3 miljoen, waarvan € 19,2 miljoen voor afwijkingen groter dan € 1,0 miljoen en € 20,5 miljoen als stelpost voor de optelsom van diverse kleinere onderschrijdingen. Tenslotte worden een aantal kleine tekorten opgelost in 2020 (€ 0,4 miljoen).

Mutaties voor afwijkingen groter dan € 1,0 miljoen (totaal € 19,2 miljoen)
We doen een bijstelling op de begroting voor afwijkingen groter dan € 1 miljoen, dit is van toepassing op volgende projecten en programma's:

Ruimte & Duurzaamheid (totaal € 8,3 miljoen)

- Groengelden (€ 5,1 miljoen): doorschuif door vertraging inspraaktrajecten, capaciteitstekort, vertraging subsidieregeling.
- Luchtkwaliteit (€ 3,2 miljoen): Deel van budget voor milieuzones wordt ingezet voor uitbreiding van de laadinfrastructuur vanaf 2021 (€ 1,0 miljoen). Daarnaast worden een deel van stimuleringsmaatregelen doorgeschoven (€ 2,2 miljoen).

Verkeer & Openbare Ruimte (totaal € 10,9 miljoen)

- Autoluw (€ 2,0 miljoen): er is vertraging opgetreden in OV-maatregelen en diverse kleine maatregelen. Daarnaast de financiering van de 1,5 meter maatregelen vanuit Autoluw komen te vervallen.
- Nieuwezijds Voorburgwal (€ 1,9 miljoen): start uitvoering schuift door naar Q1 2021, de aanbestedingsprocedure heeft vertraging heeft opgelopen, omdat het UAV-GC contract is gewijzigd in een (traditioneel) RAW-bestek.
- Pleinenaanpak de Aker (€ 1,9 miljoen): belangrijkste reden voor vertraging is dat de vacature van projectmanager langere tijd niet kon worden ingevuld.
- Frans Hals buurt (€ 1,4 miljoen): uitvoering is vertraagd vanwege uitlopend participatietraject. Dit mede als gevolg van corona. Hierdoor geen uitvoering in 2020.
- Emmissievrije Veren (€ 1,2 miljoen): door uitblijven duidelijkheid vervolgbudget bij VJN 2020 is project on hold gezet.
- Weesperzijde (€ 1,2 miljoen): voorbereiding van werkzaamheden en afstemming met diensten/bedrijven duurt langer dan gepland waardoor start uitvoering een jaar doorschuift.
- Waterlooplein (€ 0,8 miljoen): overleg met de marktpartijen en de uitbreiding van de scope met een onderhoudsopgave heeft vertraging opgeleverd (mutatie ondanks afwijking <1miljoen).
- Taxi: (€ 0,5 miljoen): door corona zijn minder hosts benodigd (mutatie ondanks afwijking <1miljoen).

Stelpost voor optelsom afwijkingen kleiner dan € 1,0 miljoen (totaal € 20,5 miljoen)

Naast de afwijkingen groter dan € 1,0 miljoen verwachten we binnen het SMF ook een substantiële onderschrijding voor de optelsom van diverse kleinere projecten. Voor deze onderschrijdingen zijn geen begrotingsmutaties verwerkt maar is een aanvullende stelpost opgenomen als bijstelling op de begroting. De stelpost is als volgt opgebouwd:

- Stedelijk Beheer (€ 3,3 miljoen): onderbesteding op diverse kleine projecten voor verhardingen, met name door vertragingen in de uitvoering door scopewijzigingen, capaciteitsproblemen en afhankelijkheid van derde partijen.
- Kennis & kaders (€ 2,6 miljoen): in afwachting van de verschillende mobiliteitsplannen en vertraging in Plaberum-proces gebiedsontwikkeling is de planvorming van een aantal projecten on hold gezet. Planvorming zal (deels) na vaststelling van de mobiliteitsplannen in 2021 weer worden opgestart.
- Verkeersmanagement (€ 0,5 miljoen): voor het management van drukte in de stad waren pilots rond onder andere touringcar- en

evenementenverkeer gepland om innovaties te testen. Door de impact van corona waren de verkeerstromen te beperkt om deze pilots te kunnen uitvoeren.

- Opdrachtgeverschap (€ 13,3 miljoen):
  - Nieuw-West (€ 5,3 miljoen): uitvoering van projecten uitgesteld door uiteenlopende oorzaken, deels corona gerelateerd.
  - Oost (€ 2,6 miljoen): voorbereiding van werkzaamheden duurt voor aantal projecten langer dan gepland. Voor een aantal projecten is besloten om voorbereidingskosten te dekken uit het opdrachtgeversbudget, SMF-budget schuift daarom door naar latere jaren voor de uitvoering.
  - Zuid (€ 2,1 miljoen): o.a. de Lairessestraat, Museumkwartier, 1e Constantijn Huygensstraat. Diverse oorzaken: met name door onduidelijkheden over ontwerp en uitstel door corona.
  - West (€ 2,0 miljoen): diverse kleinere projecten door o.a. vertraging vanwege technische onvoorziene belemmeringen (bomen, leidingen, geotechnische onderzoeken), vertraging door aanvullend onderzoek bij verplaatsing woonboten en vrijval door minderwerk tijdens uitvoering.
  - Touringcar (€ 2,1 miljoen): Agenda touringcar, overstappunt van touringcar naar rondvaartboot Zouthaven en Touringcarterminal Duivendrecht: vertragingen in werkzaamheden door corona, maar ook vanwege uitloop in de aanbesteding.

Oplossen tekorten 2020 (totaal € 0,4 miljoen)

Voor de volgende projecten is een tekort ontstaan in 2020 die we nu oplossen in de Najaarsnota:

- Binnenring - Weteringschans Oost (€ 150.000): tekort is ontstaan vanwege discussies met de kabel/leidingenbedrijven over verdeling kosten, ondanks eerder gemaakte afspraken en de WIOR-regeling.
- Uitbreiden metrohal RAI (€ 275.000): resterende begeleidings- en toetsingskosten om het project te kunnen afronden. Dit zijn kosten die niet subsidiabel zijn voor VRA en ProRail. Bij de oorspronkelijke subsidie aanvraag is maximaal ingezet op een bijdrage uit de brede doeluitkering (BDU), het gemeentelijk deel blijft onder de 30%.

6

6 Financiële overzichten

6.1	Begrotingswijzigingen Najaarsnota 2020	140
6.2	Doelenraming	145
6.3	Taakveldenraming	155
6.4	Verloopstaat reserves	157
6.5	Verloopstaat voorzieningen	165
6.6	Brugstaat	169

6.1 Begrotingswijzigingen Najaarsnota 2020

Programmabegroting per programmaonderdeel (bedragen x €)

	Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Programma 1 Veiligheid			
Baten	19.513.449	-1.939.781	17.573.668
Lasten	211.490.103	-3.782.948	207.707.155
Saldo van baten en lasten	**-191.976.654**	**1.843.167**	**-190.133.487**
Programmaonderdeel 1.1 Brandweer en crisisbeheersing			
Baten	16.354.970	-2.221.781	14.133.189
Lasten	136.224.853	-4.522.715	131.702.138
Saldo van baten en lasten	**-119.869.883**	**2.300.934**	**-117.568.949**
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Baten	409.722.948	28.495.078	438.218.026
Lasten	692.568.155	-146.187.140	546.381.015
Saldo van baten en lasten	**-282.845.207**	**174.682.218**	**-108.162.989**
Programmaonderdeel 2.1 Verkeer, vervoer en parkeren			
Baten	267.551.040	22.159.686	289.710.726
Lasten	428.818.522	-132.156.282	296.662.240
Saldo van baten en lasten	**-161.267.482**	**154.315.968**	**-6.951.514**
Programmaonderdeel 2.2 Water			
Baten	3.336.000	0	3.336.000
Lasten	47.391.624	-6.426.945	40.964.679
Saldo van baten en lasten	**-44.055.624**	**6.426.945**	**-37.628.679**
Programmaonderdeel 2.3 Openbaar vervoer			
Baten	138.835.908	6.335.392	145.171.300
Lasten	216.358.009	-7.603.913	208.754.096
Saldo van baten en lasten	**-77.522.101**	**13.939.305**	**-63.582.796**
Programma 3 Economie			
Baten	30.815.657	-6.682.498	24.133.159
Lasten	77.787.871	-8.681.220	69.106.651
Saldo van baten en lasten	**-46.972.214**	**1.998.722**	**-44.973.492**
Programmaonderdeel 3.1 Economie en innovatie			
Baten	30.815.657	-6.682.498	24.133.159
Lasten	77.787.871	-8.681.220	69.106.651
Saldo van baten en lasten	**-46.972.214**	**1.998.722**	**-44.973.492**
Programma 4 Kunst, cultuur en erfgoed			
Baten	31.595.233	0	31.595.233
Lasten	200.587.565	17.338.140	217.925.705
Saldo van baten en lasten	**-168.992.332**	**-17.338.140**	**-186.330.472**
Programmaonderdeel 4.1 Kunst en cultuur			
Baten	31.110.004	0	31.110.004
Lasten	196.950.736	17.466.937	214.417.673

	Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Saldo van baten en lasten	**-165.840.732**	**-17.466.937**	**-183.307.669**
Programmaonderdeel 4.2 Erfgoed			
Baten	485.229	0	485.229
Lasten	3.636.829	-128.797	3.508.032
Saldo van baten en lasten	**-3.151.600**	**128.797**	**-3.022.803**

Programma 5 Onderwijs

Baten	65.705.175	1.230.158	66.935.333
Lasten	263.429.780	-2.703.116	260.726.664
Saldo van baten en lasten	**-197.724.605**	**3.933.274**	**-193.791.331**
Programmaonderdeel 5.1 Onderwijs			
Baten	65.705.175	1.230.158	66.935.333
Lasten	263.429.780	-2.703.116	260.726.664
Saldo van baten en lasten	**-197.724.605**	**3.933.274**	**-193.791.331**

Programma 6 Sport

Baten	28.547.674	-3.240.000	25.307.674
Lasten	92.972.760	-1.520.261	91.452.499
Saldo van baten en lasten	**-64.425.086**	**-1.719.739**	**-66.144.825**
Programmaonderdeel 6.1 Sport			
Baten	28.547.674	-3.240.000	25.307.674
Lasten	92.972.760	-1.520.261	91.452.499
Saldo van baten en lasten	**-64.425.086**	**-1.719.739**	**-66.144.825**

Programma 7 Werk, inkomen en participatie

Baten	605.122.807	413.748.662	1.018.871.469
Lasten	1.000.229.631	368.995.728	1.369.225.359

	Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Saldo van baten en lasten	**-395.106.824**	**44.752.934**	**-350.353.890**
Programmaonderdeel 7.1 Inkomensregelingen			
Baten	594.000.000	416.641.784	1.010.641.784
Lasten	676.953.160	366.982.110	1.043.935.270
Saldo van baten en lasten	**-82.953.160**	**49.659.674**	**-33.293.486**
Programmaonderdeel 7.2 Werk, participatie en inburgering			
Baten	10.372.807	-2.893.122	7.479.685
Lasten	205.743.064	1.367.270	207.110.334
Saldo van baten en lasten	**-195.370.257**	**-4.260.392**	**-199.630.649**
Programmaonderdeel 7.3 Armoede en schuldhulp			
Baten	750.000	0	750.000
Lasten	117.533.407	646.348	118.179.755
Saldo van baten en lasten	**-116.783.407**	**-646.348**	**-117.429.755**

Programma 8 Volksgezondheid, jeugd en zorg

Baten	68.980.878	25.240.906	94.221.784
Lasten	1.008.689.623	96.871.518	1.105.561.141
Saldo van baten en lasten	**-939.708.745**	**-71.630.612**	**-1.011.339.357**
Programmaonderdeel 8.1 Basisvoorzieningen			
Baten	45.099.575	24.911.751	70.011.326
Lasten	228.682.074	25.965.063	254.647.137
Saldo van baten en lasten	**-183.582.499**	**-1.053.312**	**-184.635.811**
Programmaonderdeel 8.2 Wijkteams			
Baten	1.071.711	0	1.071.711
Lasten	64.305.547	-3.198.334	61.107.213

	Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Saldo van baten en lasten	**-63.233.836**	**3.198.334**	**-60.035.502**
Programmaonderdeel 8.3 Individuele voorzieningen			
Baten	22.809.592	329.155	23.138.747
Lasten	708.602.156	74.120.083	782.722.239
Saldo van baten en lasten	**-685.792.564**	**-73.790.928**	**-759.583.492**
Programmaonderdeel 8.4 Diversiteit			
Baten	0	0	0
Lasten	7.099.846	-15.294	7.084.552
Saldo van baten en lasten	**-7.099.846**	**15.294**	**-7.084.552**

Programma 9 Duurzaamheid en ruimtelijke ordening

Baten	366.457.142	-3.919.788	362.537.354
Lasten	448.987.841	-21.896.834	427.091.007
Saldo van baten en lasten	**-82.530.699**	**17.977.046**	**-64.553.653**
Programmaonderdeel 9.1 Riool en drinkwater			
Baten	201.300.998	-4.992.000	196.308.998
Lasten	199.643.930	-3.992.000	195.651.930
Saldo van baten en lasten	**1.657.068**	**-1.000.000**	**657.068**
Programmaonderdeel 9.2 Afval en grondstoffen			
Baten	155.121.454	1.450.363	156.571.817
Lasten	126.510.433	4.871.765	131.382.198
Saldo van baten en lasten	**28.611.021**	**-3.421.402**	**25.189.619**
Programmaonderdeel 9.3 Duurzaamheid en milieubeheer			
Baten	1.304.723	-3.151	1.301.572
Lasten	82.849.711	-13.092.463	69.757.248

	Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Saldo van baten en lasten	**-81.544.988**	**13.089.312**	**-68.455.676**
Programmaonderdeel 9.4 Ruimtelijke ordening			
Baten	500.000	0	500.000
Lasten	32.135.227	-9.634.414	22.500.813
Saldo van baten en lasten	**-31.635.227**	**9.634.414**	**-22.000.813**
Programmaonderdeel 9.5 Begraafplaatsen en crematoria			
Baten	8.229.967	-375.000	7.854.967
Lasten	7.848.540	-49.722	7.798.818
Saldo van baten en lasten	**381.427**	**-325.278**	**56.149**

Programma 10 Grond

Baten	985.818.723	-161.630.000	824.188.723
Lasten	694.157.729	-161.153.442	533.004.287
Saldo van baten en lasten	**291.660.994**	**-476.558**	**291.184.436**
Programmaonderdeel 10.1 Grond			
Baten	700.518.723	-164.130.000	536.388.723
Lasten	643.049.121	-152.518.944	490.530.177
Saldo van baten en lasten	**57.469.602**	**-11.611.056**	**45.858.546**
Programmaonderdeel 10.2 Erfpacht			
Baten	285.300.000	2.500.000	287.800.000
Lasten	51.108.608	-8.634.498	42.474.110
Saldo van baten en lasten	**234.191.392**	**11.134.498**	**245.325.890**

Programma 11 Wonen en groen

Baten	88.431.408	9.591.415	98.022.823
Lasten	390.785.635	-1.748.376	389.037.259

	Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Saldo van baten en lasten	**-302.354.227**	**11.339.791**	**-291.014.436**
Programmaonderdeel 11.1 Wonen en bouwen			
Baten	64.097.719	1.478.764	65.576.483
Lasten	163.308.067	-7.528.976	155.779.091
Saldo van baten en lasten	**-99.210.348**	**9.007.740**	**-90.202.608**
Programmaonderdeel 11.2 Onderhoud openbare ruimte en reiniging			
Baten	21.191.262	5.464.301	26.655.563
Lasten	140.462.542	9.527.982	149.990.524
Saldo van baten en lasten	**-119.271.280**	**-4.063.681**	**-123.334.961**
Programmaonderdeel 11.3 Groen en dierenwelzijn			
Baten	3.142.427	2.648.350	5.790.777
Lasten	87.015.026	-3.747.382	83.267.644
Saldo van baten en lasten	**-83.872.599**	**6.395.732**	**-77.476.867**

Programma 12 Moderne open overheid

Baten	40.973.978	-2.404.000	38.569.978
Lasten	98.733.579	2.098.634	100.832.213
Saldo van baten en lasten	**-57.759.601**	**-4.502.634**	**-62.262.235**
Programmaonderdeel 12.1 Digitale stad, interactie en informatie			
Baten	40.973.978	-2.404.000	38.569.978
Lasten	90.895.871	898.634	91.794.505
Saldo van baten en lasten	**-49.921.893**	**-3.302.634**	**-53.224.527**
Programmaonderdeel 12.2 Democratisering			
Baten	0	0	0
Lasten	7.837.708	1.200.000	9.037.708
Saldo van baten en lasten	**-7.837.708**	**-1.200.000**	**-9.037.708**

Programma A Algemene dekkingsmiddelen

Baten	2.622.315.053	136.813.198	2.759.128.251
Lasten	58.633.403	30.631.904	89.480.307
Saldo van baten en lasten	**2.563.681.650**	**106.181.294**	**2.669.647.944**
Ontrekkingen reserves	1.123.183.777	118.587.167	1.241.770.944
Toevoegingen reserves	917.260.174	131.801.533	1.049.061.707
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	**205.923.603**	**-13.214.366**	**192.709.237**
Totaal	**2.769.605.253**	**92.966.928**	**2.862.357.181**
Programmaonderdeel A.1 Financiering en deelnemingen			
Baten	46.453.174	23.566.373	70.019.547
Lasten	12.053.167	26.058.669	38.111.836
Saldo van baten en lasten	**34.400.007**	**-2.492.296**	**31.907.711**
Programmaonderdeel A.2 Lokale heffingen			
Baten	313.284.997	-58.815.718	254.469.279
Lasten	25.669.119	5.561.420	31.230.539
Saldo van baten en lasten	**287.615.878**	**-64.377.138**	**223.238.740**
Programmaonderdeel A.3 Gemeentefonds			
Baten	2.248.441.733	171.946.906	2.420.388.639
Lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**2.248.441.733**	**171.946.906**	**2.420.388.639**

	Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
Programmaonderdeel A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien			
Baten	14.135.149	115.637	14.250.786
Lasten	20.911.117	-773.185	20.137.932
Saldo van baten en lasten	**-6.775.968**	**888.822**	**-5.887.146**
Programmaonderdeel A.5 Reserves			
Baten	1.123.183.777	118.587.167	1.241.770.944
Lasten	917.260.174	131.801.533	1.049.061.707
Mutatie reserves	**205.923.603**	**-13.214.366**	**192.709.237**

Programma B Bestuur en organisatie

Baten	48.491.650	-14.920.772	33.570.878
Lasten	590.684.583	27.367.745	618.052.328
Totaal Programma B Bestuur en organisatie	**-542.192.933**	**-42.288.517**	**-584.481.450**
Programmaonderdeel B.1 Overhead			
Baten	15.045.776	-5.531.922	9.513.854
Lasten	538.715.044	18.649.809	557.364.853
Saldo van baten en lasten	**-523.669.268**	**-24.181.731**	**-547.850.999**
Programmaonderdeel B.2 Vastgoed			
Baten	32.767.523	-9.388.850	23.378.673
Lasten	18.802.910	6.357.912	25.160.822
Saldo van baten en lasten	**13.964.613**	**-15.746.762**	**-1.782.149**
Programmaonderdeel B.3 Bestuur			
Baten	678.351	0	678.351
Lasten	33.166.629	2.360.024	35.526.653
Saldo van baten en lasten	**-32.488.278**	**-2.360.024**	**-34.848.302**

6.2 Doelenraming

(Bedragen x € miljoen)

		Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
	Programma 1 Veiligheid			
	Programmaonderdeel 1.1 Brandweer en crisisbeheersing			
01.1.1	Het voorkomen en bestrijden van brand en rampen en het vergroten van het bewustzijn van brandveiligheid	3,2	0,3	3,4
01.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 1.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**3,2**	**0,3**	**3,4**
01.1.1	Het voorkomen en bestrijden van brand en rampen en het vergroten van het bewustzijn van brandveiligheid	75,3	0,7	76,0
01.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 1.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**75,3**	**0,7**	**76,0**
	Saldo van baten en lasten	**-72,1**	**-0,5**	**-72,6**
	Programmaonderdeel 1.2 Openbare orde en veiligheid			
01.2.1	Amsterdam is een veilige en leefbare stad voor bewoners en bezoekers	16,4	-2,2	14,1
01.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 1.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**16,4**	**-2,2**	**14,1**
01.2.1	Amsterdam is een veilige en leefbare stad voor bewoners en bezoekers	136,2	-4,5	131,7
01.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 1.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**136,2**	**-4,5**	**131,7**
	Saldo van baten en lasten	**-119,9**	**2,3**	**-117,6**
	Programma 1 Veiligheid	**-192,0**	**1,8**	**-190,1**
	Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
	Programmaonderdeel 2.1 Verkeer, vervoer en parkeren			
02.1.1	Er is meer ruimte voor leven en spelen op de straten	5,7	3,9	9,6
02.1.2	Amsterdam is voor iedereen bereikbaar op een veilige en duurzame manier	261,3	17,5	278,8
02.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 2.1	0,6	0,7	1,3
	Totaal baten	**267,6**	**22,2**	**289,7**
02.1.1	Er is meer ruimte voor leven en spelen op de straten	63,5	-10,7	52,8
02.1.2	Amsterdam is voor iedereen bereikbaar op een veilige en duurzame manier	291,2	-22,7	268,5
02.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 2.1	74,2	-98,8	-24,6
	Totaal lasten	**428,8**	**-132,2**	**296,7**
	Saldo van baten en lasten	**-161,3**	**154,3**	**-7,0**
	Programmaonderdeel 2.2 Water			
02.2.1	Het openbare water is begaanbaar, aantrekkelijk, schoon en veilig voor alle gebruikers	0,0	0,0	0,0

		Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
02.2.2	Leefkwaliteit van de Amsterdammer verbeteren door het verminderen van overlast door passagiers- en pleziervaart.	3,3	0,0	3,3
02.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 2.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**3,3**	**0,0**	**3,3**
02.2.1	Het openbare water is begaanbaar, aantrekkelijk, schoon en veilig voor alle gebruikers	42,0	-7,3	34,7
02.2.2	Leefkwaliteit van de Amsterdammer verbeteren door het verminderen van overlast door passagiers- en pleziervaart.	6,6	0,9	7,5
02.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 2.2	-1,2	0,0	-1,2
	Totaal lasten	**47,4**	**-6,4**	**41,0**
	Saldo van baten en lasten	**-44,1**	**6,4**	**-37,6**
	Programmaonderdeel 2.3 Openbaar vervoer			
02.3.1	Amsterdam is voor iedereen bereikbaar op een veilige en duurzame manier via het openbaar vervoer	138,8	6,3	145,2
02.3.2	Amsterdam is op een veilige en duurzame manier bereikbaar voor commercieel vervoer	0,0	0,0	0,0
02.3.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 2.3	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**138,8**	**6,3**	**145,2**
02.3.1	Amsterdam is voor iedereen bereikbaar op een veilige en duurzame manier via het openbaar vervoer	214,2	-7,6	206,6
02.3.2	Amsterdam is op een veilige en duurzame manier bereikbaar voor commercieel vervoer	2,9	0,0	2,9
02.3.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 2.3	-0,7	0,0	-0,7
	Totaal lasten	**216,4**	**-7,6**	**208,8**
	Saldo van baten en lasten	**-77,5**	**13,9**	**-63,6**
	Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	**-282,8**	**174,7**	**-108,2**

Programma 3 Economie

	Programmaonderdeel 3.1 Economie en innovatie			
03.1.1	Amsterdam biedt bewoners aantrekkelijke commerciële voorzieningen verspreid over de stad en biedt ondernemers een goed ondernemersklimaat	4,9	-1,9	2,9
03.1.2	De metropoolregio Amsterdam heeft (inter)nationaal gezien een aantrekkelijk vestigingsklimaat	4,1	-1,1	3,1
03.1.3	De stad maakt een schaalsprong naar de metropoolregio Amsterdam	12,8	0,2	13,0
03.1.4	Metropoolregio Amsterdam heeft een economie die voorbereid is op toekomstige ontwikkelingen	9,1	-3,9	5,1
03.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 3.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**30,8**	**-6,7**	**24,1**
03.1.1	Amsterdam biedt bewoners aantrekkelijke commerciële voorzieningen verspreid over de stad en biedt ondernemers een goed ondernemersklimaat	15,9	1,1	17,0
03.1.2	De metropoolregio Amsterdam heeft (inter)nationaal gezien een aantrekkelijk vestigingsklimaat	8,3	-0,3	8,1
03.1.3	De stad maakt een schaalsprong naar de metropoolregio Amsterdam	16,1	1,0	17,1

		Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
03.1.4	Metropoolregio Amsterdam heeft een economie die voorbereid is op toekomstige ontwikkelingen	37,2	-10,5	26,7
03.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 3.1	0,2	0,0	0,2
	Totaal lasten	**77,8**	**-8,7**	**69,1**
	Saldo van baten en lasten	**-47,0**	**2,0**	**-45,0**
	Programma 3 Economie	**-47,0**	**2,0**	**-45,0**

Programma 4 Kunst, cultuur en erfgoed

Programmaonderdeel 4.1 Kunst en cultuur

04.1.1	Amsterdam heeft een kwalitatief hoogwaardig, vernieuwend en divers cultureel aanbod voor alle Amsterdammers en bezoekers en alle Amsterdamse kinderen maken kennis met Kunst en Cultuur	0,8	0,0	0,8
04.1.2	Amsterdam heeft een gespreid aanbod van broedplaatsen, woon- en werkruimtes voor kunstenaars en creatieve ondernemers en cultuurgebouwen	30,1	0,0	30,1
04.1.3	Alle Amsterdammers hebben toegang tot informatie en onafhankelijk nieuws via een netwerk van bibliotheken en de lokale publieke omroep	0,2	0,0	0,2
04.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 4.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**31,1**	**0,0**	**31,1**
04.1.1	Amsterdam heeft een kwalitatief hoogwaardig, vernieuwend en divers cultureel aanbod voor alle Amsterdammers en bezoekers en alle Amsterdamse kinderen maken kennis met Kunst en Cultuur	148,9	17,9	166,8
04.1.2	Amsterdam heeft een gespreid aanbod van broedplaatsen, woon- en werkruimtes voor kunstenaars en creatieve ondernemers en cultuurgebouwen	15,8	-0,5	15,3
04.1.3	Alle Amsterdammers hebben toegang tot informatie en onafhankelijk nieuws via een netwerk van bibliotheken en de lokale publieke omroep	31,3	0,0	31,3
04.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 4.1	1,0	0,0	1,0
	Totaal lasten	**197,0**	**17,5**	**214,4**
	Saldo van baten en lasten	**-165,8**	**-17,5**	**-183,3**

Programmaonderdeel 4.2 Erfgoed

04.2.1	Het Amsterdamse erfgoed heeft en behoudt zijn cultuurhistorische waarde, wordt op passende wijze benut en vertelt het verhaal van de stad	0,5	0,0	0,5
04.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 4.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**0,5**	**0,0**	**0,5**
04.2.1	Het Amsterdamse erfgoed heeft en behoudt zijn cultuurhistorische waarde, wordt op passende wijze benut en vertelt het verhaal van de stad	3,6	-0,1	3,5
04.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 4.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**3,6**	**-0,1**	**3,5**
	Saldo van baten en lasten	**-3,2**	**0,1**	**-3,0**
	Programma 4 Kunst, cultuur en erfgoed	**-169,0**	**-17,3**	**-186,3**

		Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
	Programma 5 Onderwijs			
	Programmaonderdeel 5.1 Onderwijs			
05.1.1	Kansengelijkheid: Iedere Amsterdammer krijgt de kans om zich, ongeacht zijn of haar achtergrond, via onderwijs, te ontwikkelen tot wie hij of zij kan of wil zijn	58,5	0,0	58,5
05.1.2	Kwaliteit: Ieder kind krijgt goed onderwijs in een kwalitatief goede schoolomgeving	7,2	1,2	8,4
05.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 5.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**65,7**	**1,2**	**66,9**
05.1.1	Kansengelijkheid: Iedere Amsterdammer krijgt de kans om zich, ongeacht zijn of haar achtergrond, via onderwijs, te ontwikkelen tot wie hij of zij kan of wil zijn	96,8	3,1	99,9
05.1.2	Kwaliteit: Ieder kind krijgt goed onderwijs in een kwalitatief goede schoolomgeving	157,3	-6,8	150,5
05.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 5.1	9,4	0,9	10,3
	Totaal lasten	**263,4**	**-2,7**	**260,7**
	Saldo van baten en lasten	**-197,7**	**3,9**	**-193,8**
	Programma 5 Onderwijs	-197,7	3,9	-193,8
	Programma 6 Sport			
	Programmaonderdeel 6.1 Sport			
06.1.1	Een rijk en divers sport- en beweegaanbod voor alle Amsterdammers	2,0	-0,8	1,2
06.1.2	Amsterdam heeft een passend aanbod aan sportvoorzieningen	26,6	-2,4	24,1
06.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 6.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**28,5**	**-3,2**	**25,3**
06.1.1	Een rijk en divers sport- en beweegaanbod voor alle Amsterdammers	39,5	-2,5	37,1
06.1.2	Amsterdam heeft een passend aanbod aan sportvoorzieningen	50,9	1,0	51,9
06.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 6.1	2,5	0,0	2,5
	Totaal lasten	**93,0**	**-1,5**	**91,5**
	Saldo van baten en lasten	**-64,4**	**-1,7**	**-66,1**
	Programma 6 Sport	-64,4	-1,7	-66,1
	Programma 7 Werk, inkomen en participatie			
	Programmaonderdeel 7.1 Inkomensregelingen			
07.1.1	Er is in Amsterdam financiële bestaanszekerheid (inkomenszekerheid) voor Amsterdammers die zelf niet (volledig) in hun levensonderhoud kunnen voorzien	594,0	416,6	1.010,6
07.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 7.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**594,0**	**416,6**	**1.010,6**
07.1.1	Er is in Amsterdam financiële bestaanszekerheid (inkomenszekerheid) voor Amsterdammers die zelf niet (volledig) in hun levensonderhoud kunnen voorzien	677,3	367,0	1.044,2
07.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 7.1	-0,3	0,0	-0,3
	Totaal lasten	**677,0**	**367,0**	**1.043,9**
	Saldo van baten en lasten	**-83,0**	**49,7**	**-33,3**

		Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
	Programmaonderdeel 7.2 Werk, participatie en inburgering			
07.2.1	Amsterdammers die dienstverlening ontvangen van de gemeente doen duurzaam en naar vermogen mee	10,4	-2,9	7,5
07.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 7.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**10,4**	**-2,9**	**7,5**
07.2.1	Amsterdammers die dienstverlening ontvangen van de gemeente doen duurzaam en naar vermogen mee	205,7	1,4	207,1
07.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 7.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**205,7**	**1,4**	**207,1**
	Saldo van baten en lasten	**-195**	**-4**	**-200**
	Programmaonderdeel 7.3 Armoede en schuldhulp			
07.3.1	Het verkleinen van het aantal Amsterdammers met een laag inkomen dat problematische schulden heeft en/of moeite heeft om rond te komen om zo de kansen voor deze Amsterdammers te vergroten	0,8	0,0	0,8
07.3.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 7.3	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**0,8**	**0,0**	**0,8**
07.3.1	Het verkleinen van het aantal Amsterdammers met een laag inkomen dat problematische schulden heeft en/of moeite heeft om rond te komen om zo de kansen voor deze Amsterdammers te vergroten	117,5	0,6	118,2
07.3.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 7.3	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**117,5**	**0,6**	**118,2**
	Saldo van baten en lasten	**-116,8**	**-0,6**	**-117,4**
	Programma 7 Werk, inkomen en participatie	**-395,1**	**44,8**	**-350,4**

Programma 8 Volksgezondheid, jeugd en zorg

	Programmaonderdeel 8.1 Basisvoorzieningen			
08.1.1	De zelfredzaamheid van Amsterdammers wordt vergroot en de kansenongelijkheid tussen Amsterdammers wordt kleiner	4,7	0,0	4,7
08.1.2	Alle Amsterdammers hebben gelijke kans op gezondheid ongeacht hun sociaal economische status of achtergrond	40,4	24,9	65,3
08.1.3	Amsterdam is een inclusieve verbonden stad	0,0	0,0	0,0
08.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 8.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**45,1**	**24,9**	**70,0**
08.1.1	De zelfredzaamheid van Amsterdammers wordt vergroot en de kansenongelijkheid tussen Amsterdammers wordt kleiner	139,0	-1,0	138,0
08.1.2	Alle Amsterdammers hebben gelijke kans op gezondheid ongeacht hun sociaal economische status of achtergrond	79,5	27,3	106,9
08.1.3	Amsterdam is een inclusieve verbonden stad	1,9	0,0	1,9
08.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 8.1	8,3	-0,4	7,9
	Totaal lasten	**228,7**	**26,0**	**254,6**
	Saldo van baten en lasten	**-183,6**	**-1,1**	**-184,6**
	Programmaonderdeel 8.2 Wijkteams			

		Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
08.2.1	Amsterdammers hebben tijdig en adequaat toegang tot hulp en ondersteuning	1,1	0,0	1,1
08.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 8.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**1,1**	**0,0**	**1,1**
08.2.1	Amsterdammers hebben tijdig en adequaat toegang tot hulp en ondersteuning	64,3	-3,2	61,1
08.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 8.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**64,3**	**-3,2**	**61,1**
	Saldo van baten en lasten	**-63,2**	**3,2**	**-60,0**
	Programmaonderdeel 8.3 Individuele voorzieningen			
08.3.1	Het duurzaam borgen van de veiligheid van alle betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling	1,8	0,0	1,8
08.3.2	Amsterdammers krijgen de juiste zorg op de juiste plek ongeacht hun leeftijd	20,3	0,3	20,6
08.3.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 8.3	0,7	0,0	0,7
	Totaal baten	**22,8**	**0,3**	**23,1**
08.3.1	Het duurzaam borgen van de veiligheid van alle betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling	55,4	7,4	62,8
08.3.2	Amsterdammers krijgen de juiste zorg op de juiste plek ongeacht hun leeftijd	636,8	64,8	701,5
08.3.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 8.3	16,4	2,0	18,4
	Totaal lasten	**708,6**	**74,1**	**782,7**
	Saldo van baten en lasten	**-686**	**-74**	**-760**
	Programmaonderdeel 8.4 Diversiteit			
08.4.1	Amsterdam is een inclusieve verbonden stad	0,0	0,0	0,0
08.4.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 8.4	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**0,0**	**0,0**	**0,0**
08.4.1	Amsterdam is een inclusieve verbonden stad	7,1	0,0	7,1
08.4.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 8.4	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**7,1**	**0,0**	**7,1**
	Saldo van baten en lasten	**-7,1**	**0,0**	**-7,1**
	Programma 8 Volksgezondheid, jeugd en zorg	**-395,1**	**44,8**	**-350,4**

Programma 9 Duurzaamheid en ruimtelijke ordening

	Programmaonderdeel 9.1 Riool en drinkwater			
09.1.1	Alle Amsterdammers hebben toegang tot schoon drinkwater	198,0	-5,0	193,1
09.1.2	Amsterdam heeft een goedwerkende en degelijke riolering	3,3	0,0	3,3
09.1.3	Vanuit riolering en drinkwater dragen wij bij aan de circulaire economie en transitie naar een aardgasvrije stad	0,0	0,0	0,0
09.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 9.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**201,3**	**-5,0**	**196,3**
09.1.1	Alle Amsterdammers hebben toegang tot schoon drinkwater	129,1	-1,1	128,0
09.1.2	Amsterdam heeft een goedwerkende en degelijke riolering	70,0	-2,9	67,1

		Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
09.1.3	Vanuit riolering en drinkwater dragen wij bij aan de circulaire economie en transitie naar een aardgasvrije stad	0,6	0,0	0,6
09.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 9.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**199,6**	**-4,0**	**195,7**
	Saldo van baten en lasten	**1,7**	**-1,0**	**0,7**
	Programmaonderdeel 9.2 Afval en grondstoffen			
09.2.1	Amsterdam voorkomt afval	140,1	3,7	143,8
09.2.2	Afval dat ontstaat, zamelen we zo duurzaam mogelijk in en krijgt een zo hoogwaardig mogelijke verwerking	15,0	-2,3	12,8
09.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 9.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**155,1**	**1,5**	**156,6**
09.2.1	Amsterdam voorkomt afval	20,0	0,3	20,3
09.2.2	Afval dat ontstaat, zamelen we zo duurzaam mogelijk in en krijgt een zo hoogwaardig mogelijke verwerking	105,9	4,2	110,1
09.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 9.2	0,6	0,4	1,0
	Totaal lasten	**126,5**	**4,9**	**131,4**
	Saldo van baten en lasten	**28,6**	**-3,4**	**25,2**
	Programmaonderdeel 9.3 Duurzaamheid en milieubeheer			
09.3.1	Amsterdam werkt aan een klimaat neutrale én aardgasvrije stad met schone lucht waar afval als grondstof wordt gebruikt	0,8	0,0	0,8
09.3.2	Amsterdam waarborgt de veiligheid, beschermt de leefomgeving en beperkt gezondheidsrisico's	0,5	0,0	0,5
09.3.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 9.3	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**1,3**	**0,0**	**1,3**
09.3.1	Amsterdam werkt aan een klimaat neutrale én aardgasvrije stad met schone lucht waar afval als grondstof wordt gebruikt	58,1	-10,1	48,0
09.3.2	Amsterdam waarborgt de veiligheid, beschermt de leefomgeving en beperkt gezondheidsrisico's	25,3	-3,0	22,3
09.3.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 9.3	-0,5	0,0	-0,5
	Totaal lasten	**82,8**	**-13,1**	**69,8**
	Saldo van baten en lasten	**-81,5**	**13,1**	**-68,5**
	Programmaonderdeel 9.4 Ruimtelijke ordening			
09.4.1	Amsterdam geeft ruimtelijke voorwaarden voor nieuwe woon-, werk- en leefmilieus om demografische en economische groei mogelijk te maken	0,5	0,0	0,5
09.4.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 9.4	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**0,5**	**0,0**	**0,5**
09.4.1	Amsterdam geeft ruimtelijke voorwaarden voor nieuwe woon-, werk- en leefmilieus om demografische en economische groei mogelijk te maken	32,1	-9,6	22,5
09.4.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 9.4	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**32,1**	**-9,6**	**22,5**
	Saldo van baten en lasten	**-31,6**	**9,6**	**-22,0**
	Programmaonderdeel 9.5 Begraafplaatsen en crematoria			

		Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
09.5.1	Amsterdam geeft tegen kostendekkende tarieven de mogelijkheid tot begraven en cremeren, waarbij ruimte is voor ieders persoonlijke wens, ongeacht sociale, religieuze of culturele achtergrond	8,2	-0,4	7,9
09.5.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 9.5	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**8,2**	**-0,4**	**7,9**
09.5.1	Amsterdam geeft tegen kostendekkende tarieven de mogelijkheid tot begraven en cremeren, waarbij ruimte is voor ieders persoonlijke wens, ongeacht sociale, religieuze of culturele achtergrond	7,8	0,0	7,8
09.5.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 9.5	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**7,8**	**0,0**	**7,8**
	Saldo van baten en lasten	**0,4**	**-0,3**	**0,1**
	Programma 9 Duurzaamheid en ruimtelijke ordening	**-82,5**	**18,0**	**-64,6**

Programma 10 Grond

Programmaonderdeel 10.1 Grond

10.1.1	Het ontwikkelen van duurzame, leefbare en ongedeelde gebieden waar ruimte is voor wonen, werken en recreëren voor alle doelgroepen	700,5	-164,1	536,4
10.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 10.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**700,5**	**-164,1**	**536,4**
10.1.1	Het ontwikkelen van duurzame, leefbare en ongedeelde gebieden waar ruimte is voor wonen, werken en recreëren voor alle doelgroepen	643,0	-152,5	490,5
10.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 10.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**643,0**	**-152,5**	**490,5**
	Saldo van baten en lasten	**57,5**	**-11,6**	**45,9**

Programmaonderdeel 10.2 Erfpacht

10.2.1	Grip houden op het gebruik van de grond door middel van erfpacht	285,3	2,5	287,8
10.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 10.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**285,3**	**2,5**	**287,8**
10.2.1	Grip houden op het gebruik van de grond door middel van erfpacht	51,1	-8,6	42,5
10.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 10.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**51,1**	**-8,6**	**42,5**
	Saldo van baten en lasten	**234,2**	**11,1**	**245,3**
	Programma 10 Grond	**291,7**	**-0,5**	**291,2**

Programma 11 Wonen en groen

Programmaonderdeel 11.1 Wonen en bouwen

11.1.1	Voldoende beschikbaarheid van betaalbare en goede woningen	5,0	1,5	6,4
11.1.2	Verbeteren van de leefbaarheid en de kwaliteit van de buurten	0,2	0,0	0,2
11.1.3	Waarborgen van de veiligheid en beperken van gezondheidsrisico's die het gevolg zijn van bouwactiviteiten in de stad	59,0	0,0	59,0
11.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 11.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**64,1**	**1,5**	**65,6**

		Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
11.1.1	Voldoende beschikbaarheid van betaalbare en goede woningen	83,4	-11,2	72,2
11.1.2	Verbeteren van de leefbaarheid en de kwaliteit van de buurten	19,6	0,2	19,9
11.1.3	Waarborgen van de veiligheid en beperken van gezondheidsrisico's die het gevolg zijn van bouwactiviteiten in de stad	28,4	-0,3	28,1
11.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 11.1	31,9	3,7	35,6
	Totaal lasten	**163,3**	**-7,5**	**155,8**
	Saldo van baten en lasten	**-99,2**	**9,0**	**-90,2**
	Programmaonderdeel 11.2 Onderhoud openbare ruimte en reiniging			
11.2.1	De openbare ruimte is schoon en heel	21,2	5,5	26,7
11.2.2	De openbare ruimte is overal functioneel en duurzaam ingericht	0,0	0,0	0,0
11.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 11.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**21,2**	**5,5**	**26,7**
11.2.1	De openbare ruimte is schoon en heel	140,3	9,5	149,8
11.2.2	De openbare ruimte is overal functioneel en duurzaam ingericht	0,1	0,0	0,1
11.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 11.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**140,5**	**9,5**	**150,0**
	Saldo van baten en lasten	**-119,3**	**-4,1**	**-123,3**
	Programmaonderdeel 11.3 Groen en dierenwelzijn			
11.3.1	Amsterdam is een stad voor mens, plant en dier met groene plekken in alle buurten en goed onderhouden parken en bos	3,1	2,6	5,8
11.3.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 11.3	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**3,1**	**2,6**	**5,8**
11.3.1	Amsterdam is een stad voor mens, plant en dier met groene plekken in alle buurten en goed onderhouden parken en bos	87,0	-3,7	83,3
11.3.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 11.3	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**87,0**	**-3,7**	**83,3**
	Saldo van baten en lasten	**-83,9**	**6,4**	**-77,5**
	Programma 11 Wonen en groen	**-302,4**	**11,1**	**-291,2**

Programma 12 Moderne open overheid

		Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
	Programmaonderdeel 12.1 Digitale stad, interactie en informatie			
12.1.1	Vormgeven van de digitale stad samen met Amsterdammers, het bedrijfsleven, kennisinstellingen, culturele sector, bezoekers en andere steden in de wereld. Daarnaast is de interactie van de gemeente met de Amsterdammers toegankelijk, begrijpelijk en inclusief	39,3	-2,5	36,8
12.1.2	De gemeente beheert betrouwbare en kwalitatief goede informatie voor burgers en bedrijven op een toekomstbestendige manier en stelt deze veilig beschikbaar voor Amsterdammers	1,7	0,1	1,8
12.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 12.1	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**41,0**	**-2,4**	**38,6**

		Begroting 2020	Begrotings-wijzigingen	Najaarsnota 2020
12.1.1	Vormgeven van de digitale stad samen met Amsterdammers, het bedrijfsleven, kennisinstellingen, culturele sector, bezoekers en andere steden in de wereld. Daarnaast is de interactie van de gemeente met de Amsterdammers toegankelijk, begrijpelijk en inclusief	70,9	0,4	71,3
12.1.2	De gemeente beheert betrouwbare en kwalitatief goede informatie voor burgers en bedrijven op een toekomstbestendige manier en stelt deze veilig beschikbaar voor Amsterdammers	19,9	0,5	20,4
12.1.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 12.1	0,2	0,0	0,2
	Totaal lasten	**90,9**	**0,9**	**91,8**
	Saldo van baten en lasten	**-49,9**	**-3,3**	**-53,2**
	Programmaonderdeel 12.2 Democratisering			
12.2.1	De zeggenschap, betrokkenheid en rol van de Amsterdammer vergroten bij de keuzes over wat er in de stad gebeurt en bij de uitvoering daarvan	0,0	0,0	0,0
12.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 12.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal baten	**0,0**	**0,0**	**0,0**
12.2.1	De zeggenschap, betrokkenheid en rol van de Amsterdammer vergroten bij de keuzes over wat er in de stad gebeurt en bij de uitvoering daarvan	7,8	1,2	9,0
12.2.9	Doeloverstijgende middelen programmaonderdeel 12.2	0,0	0,0	0,0
	Totaal lasten	**7,8**	**1,2**	**9,0**
	Saldo van baten en lasten	**-7,8**	**-1,2**	**-9,0**
	Programma 12 Moderne open overheid	**-57,8**	**-4,5**	**-62,3**

6.3 Taakveldenraming

(Bedragen x € miljoen)

		Baten	Lasten	Totaal
Taakveld 0	**BESTUUR EN ONDERSTEUNING**			
0.1	Bestuur	1,2	41,8	-40,6
0.2	Burgerzaken	26,1	73,9	-47,7
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	23,4	25,2	-1,8
0.4	Overhead	9,5	558,7	-549,2
0.5	Treasury	82,4	52,3	30,1
0.61	OZB woningen	70,7	27,3	43,4
0.62	OZB niet-woningen	111,7	0,0	111,7
0.63	Parkeerbelasting	236,3	26,2	210,1
0.64	Belastingen overig	3,1	2,1	1,0
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	2.420,4	0,5	2.419,9
0.8	Overige baten en lasten	14,3	17,7	-3,5
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0,0	1,9	-1,9
0.10	Mutaties reserves	1.241,8	1.049,1	192,7
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0,0	0,0	0,0
	Totaal Taakveld 0	**4.240,8**	**1.876,6**	**2,364,3**
Taakveld 1	**VEILIGHEID**			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3,4	76,5	-73,0
1.2	Openbare orde en veiligheid	14,1	128,3	-114,2
	Totaal Taakveld 1	**17,6**	**204,8**	**-187,2**
Taakveld 2	**VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT**			
2.1	Verkeer en vervoer	65,7	372,9	-307,2
2.2	Parkeren	26,9	71,8	-44,9
2.3	Recreatieve havens	0,0	0,2	-0,2
2.4	Economische havens en waterwegen	5,9	23,6	-17,7
2.5	Openbaar vervoer	145,1	201,4	-56,3
	Totaal Taakveld 2	**243,6**	**669,9**	**-426,3**
Taakveld 3	**ECONOMIE**			
3.1	Economische ontwikkeling	17,7	36,3	-18,5
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	149,9	112,9	37,0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	115,3	132,5	-17,2
3.4	Economische promotie	64,7	14,1	50,6
	Totaal Taakveld 3	**347,6**	**295,8**	**51,8**
Taakveld 4	**ONDERWIJS**			
4.1	Openbaar basisonderwijs	0,0	9,2	-9,2
4.2	Onderwijshuisvesting	3,9	101,1	-97,2
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	63,1	150,4	-87,4
	Totaal Taakveld 4	**66,9**	**260,7**	**-193,7**
Taakveld 5	**SPORT, CULTUUR EN RECREATIE**			
5.1	Sportbeleid en activering	0,0	26,3	-26,3
5.2	Sportaccommodaties	25,3	64,4	-39,1
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	24,6	150,0	-125,4
5.4	Musea	6,5	44,4	-37,9
5.5	Cultureel erfgoed	0,5	3,6	-3,1

		Baten	Lasten	Totaal
5.6	Media	0,2	31,3	-31,1
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreactie	5,8	86,4	-80,6
	Totaal Taakveld 5	**62,9**	**406,5**	**-343,6**
Taakveld 6	**SOCIAAL DOMEIN**			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5,9	179,9	-174,0
6.2	Wijkteams	1,1	61,1	-60,0
6.3	Inkomensregelingen	1.010,9	1.140,7	-129,7
6.4	Begeleide participatie	3,1	88,8	-85,6
6.5	Arbeidsparticipatie	3,3	115,9	-112,6
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	0,5	26,9	-26,5
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	4,1	235,8	-231,6
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4,2	205,4	-201,2
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	15,1	308,6	-293,5
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0,1	42,9	-42,8
	Totaal Taakveld 6	**1.048,4**	**2.406,0**	**-1.357,6**
Taakveld 7	**VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU**			
7.1	Volksgezondheid	65,2	101,4	-36,2
7.2	Riolering	75,6	67,1	8,6
7.3	Afval	156,6	113,8	42,8
7.4	Milieubeheer	1,3	70,3	-69,0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	7,9	7,8	0,1
	Totaal Taakveld 7	**306,5**	**360,3**	**-53,8**
Taakveld 8	**VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING**			
8.1	Ruimtelijke ordening	0,0	16,5	-16,5
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	674,3	420,2	254,1
8.3	Wonen en bouwen	66,1	157,4	-91,4
	Totaal Taakveld 8	**740,4**	**594,2**	**146,2**

	Baten	Lasten	Totaal
Totaal taakvelden	**7.074,6**	**7.074,6**	**0,0**

6.4 Verloopstaat reserves

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Opheffingsjaar	Soort reserve	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
01.2 Openbare orde en veiligheid	13014	2025	Overige bestemmingsreserve	0,0	3,5	-1,0	0,0	2,5
Reserve Amsterdam 750 De financiering van activiteiten rondom de viering van het 750-jarig bestaan van Amsterdam in 2025.								
01.2 Openbare orde en veiligheid	55083	2020	Overige bestemmingsreserve	0,8	0,0	0,0	-0,8	0,0
Tegengaan Radicalisering en Polarisatie De middelen worden ingezet voor het tegengaan van radicalisering en polarisatie.								
01.2 Openbare orde en veiligheid	87061	2021	Overige bestemmingsreserve	2,9	0,0	-0,1	0,0	2,7
Verevening onroerend goed Dekken van de onrendabele top van panden die met een beleidsmatig doel worden aangeschaft (strategische aankopen) en egaliseren van exploitatieresultaten in de vastgoedportefeuille van stadsdeel Centrum. Dekken van fundamentele ingrepen in het kader van de aanpak binnenstad om toenemende drukte en daarmee gepaarde overlast te verminderen/reguleren.								
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	68008	n.v.t.	Financieringsreserve	9,2	0,0	0,0	-9,2	0,0
Reserve financiering Parkeergarages. Bestemd voor gedeeltelijke dekking van afschrijvingslasten van Parkeergarages Rokin en Piet Hein.								
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70002	n.v.t.	Egalisatiereserve	252,8	106,0	-154,9	0,0	203,8
Reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds Dekking van projecten die passen binnen de doelstellingen uit het uitvoeringsbesluit Mobiliteitsfonds.								
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70025	n.v.t.	Egalisatiereserve	48,6	34,0	-43,8	0,0	38,8
Reserve Programma Stadsbehoud Deze reserve ondersteunt een programmatische aanpak voor het in stand houden van de openbare ruimte en infrastructuur, waaronder de arealen civiele constructies, verhardingen, verkeersystemen, groen, straatmeubilair, speelvoorzieningen en op termijn wegtunnels. Met behulp van de reserve kan gestuurd worden op het programma en op de arealen. De middelen worden flexibel ingezet voor verschillende arealen, verschillende activiteiten en over de jaren heen. Financiële afwijkingen worden binnen het programma opgevangen door vereffening tussen de arealen.								
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70027	2021	Overige bestemmingsreserve	7,3	0,0	-1,0	0,0	6,3
Zuidelijke IJ-oevers (POR) De reserve is bestemd voor de voorbereiding en uitvoering van het Plan Openbare Ruimte Zuidelijke IJoever (Oosterdok en Stationsplein).								
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70048	2022	Overige bestemmingsreserve	9,8	0,0	-7,0	0,0	2,8
Leidseplein De gecoördineerde uitvoering van de herinrichting van het Leidseplein en omgeving binnen het samenwerkingsproject Leidseplein. Het uiteindelijke doel is om het gebied beter te laten functioneren als ontmoetingsplek en als cultureel centrum van Amsterdam.								

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Opheffingsjaar	Soort reserve	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70050	2021	Overige bestemmingsreserve	11,1	0,0	-4,6	0,0	6,5
Rode Loper De bouw van vier stations voor de Noord-Zuidlijn in de stadsdelen Centrum en Zuid vraagt om herinrichting van de openbare ruimte rond die nieuwe stations, vanwege de gewijzigde functie van de openbare ruimte en de slijtage door de vele werkzaamheden.								
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70077	2023	Overige bestemmingsreserve	19,8	0,0	-9,3	0,0	10,4
Stationseiland Dekking van de projectkosten Stationseiland/De Entree.								
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70080	n.v.t.	Overige bestemmingsreserve	49,6	125,0	-80,9	0,0	93,7
Reserve achterstallig onderhoud, infrastructuur, openbare ruimte en groen Deze reserve ondersteunt een programmatische aanpak voor het wegwerken van grootschalig achterstallig onderhoud in de openbare ruimte en van de infrastructuur. De reserve is gevormd ter dekking van de aan bovengenoemde aanpak verbonden ingrepen en activiteiten, zoals onderzoek, handhaving, monitoring, brandweerorganisatie en innovatie.								
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70170	n.v.t.	Financieringsreserve	95,5	52,9	0,0	0,0	148,4
Financieringsreserve activa met maatschappelijk nut Inzet van de eigen bijdrage van de gemeente voor de dekking van investeringen in de openbare ruimte met een maatschapelijk nut.								
02.2 Water	88014	2019	Overige bestemmingsreserve	0,4	0,0	-0,4	0,0	0,0
Woonboten Dekken van de uitgaven ivm de inrichting van de oeverstrook langs de woonboten Zwartepad/Ringvaartdijk.								
02.3 Openbaar vervoer	70006	2020	Overige bestemmingsreserve	3,5	0,0	-1,7	0,0	1,8
Reserve IJsei inclusief Waterfront De realisatie van een autotunnel, een busstation met overkapping, ondergrondse fietsenstalling met aanvaarbescherming en de herinrichting van de openbare ruimte aan de IJzijde van het Stationseiland.								
02.3 Openbaar vervoer	70075	2020	Overige bestemmingsreserve	9,8	0,0	-4,2	0,0	5,6
Reguliere vervanging IJveren Voor incidentele vervangingsinvesteringen in de veerverbindingen over het IJ								
03.1 Economie en innovatie	73015	2023	Egalisatiereserve	0,4	0,1	-0,3	0,0	0,1
Amsterdams Promotiefonds voor cultuur en stadsinitiatieven Het realiseren van projecten waarvan de opzet is zowel de doelen van Holland Casino als van de gemeente te verwezenlijken.								
03.1 Economie en innovatie	73031	2023	Overige bestemmingsreserve	27,0	0,2	-5,7	0,0	21,5
Reserve Amsterdam Metropolitan Solutions Realiseren van een nieuw op te richten wetenschappelijk opleidings- en onderzoeksinstituut door kennisinstellingen en bedrijven op gebied van toegepaste technologie met als werknaam Amsterdam Metropolitan Solutions.								

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Opheffingsjaar	Soort reserve	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
03.1 Economie en innovatie	73035	2022	Overige bestemmingsreserve	16,5	5,0	-9,8	0,0	11,7
Reserve Economische structuurversterking Het stimuleren van economische structuurversterking conform het door de gemeenteraad vastgestelde bestedingskader.								
03.1 Economie en innovatie	93062	2020	Overige bestemmingsreserve	0,2	0,0	-0,2	0,0	0,0
Buurteconomie gerelateerd aan EFRO doelstellingen Het bevorderen van projecten ter versterking van de Buurteconomie, die aansluiten bij de EFRO doelstellingen zoals verwoord in het EFRO programma voor de periode tot en met 2020.								
04.1 Kunst en cultuur	79059	2020	Egalisatiereserve	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Egalisatiereserve Kunstenplan Om de vier jaar worden in de Hoofdlijnen Kunst en Cultuur de nieuwe beleidsdoelstellingen voor de komende vier jaar bepaald. De doelstelling van deze systeemreserve volgt de doelstellingen van elk nieuw Kunstenplan.								
04.1 Kunst en cultuur	79080	2020	Egalisatiereserve	1,1	0,0	-1,1	0,0	0,0
Reserve cultureel beleggen Voldoen aan de wettelijke voorschriften voor cultureel beleggen. Bij vaststelling van het Kunstenplan 2017-2020 is besloten de reserve in de periode 2017-2020 in te zetten voor het cluster cultuureducatie.								
04.1 Kunst en cultuur	79090	2020	Overige bestemmingsreserve	0,7	0,0	-0,7	0,0	0,0
Optimaliseren cultureel vastgoed Ondervangen van calamiteiten, het in goede staat en functioneel houden van cultureel vastgoed en de verduurzaming van regulier meerjaren onderhoud.								
04.1 Kunst en cultuur	92084	n.v.t.	Financieringsreserve	3,2	0,0	0,0	-3,2	0,0
Financieringsreserve theater Archiefterrein Het dekken van de afschrijvingslasten van het theater Archiefterrein.								
04.2 Erfgoed	44015	2021	Overige bestemmingsreserve	0,5	0,0	-0,1	0,0	0,4
Opzetten landelijke erfgoedregistratie Er voor zorgen dat de registratie van erfgoedgegevens voldoet aan de eisen van de Omgevingswet.								
05.1 Onderwijs	55023	2020	Overige bestemmingsreserve	5,0	0,0	-4,0	-1,1	0,0
Reserve onderwijs huisvesting PO (algemeen) Dekking voor kosten van eerdere onderwijshuisvestingsprogramma's, voor kosten die het gevolg zijn van knelpunten aan gebouwen, en voor te maken kosten voor overdracht schoolgebouwen aan schoolbesturen en afboeking boekwaarden.								
05.1 Onderwijs	55024	2021	Overige bestemmingsreserve	1,2	0,0	-0,3	0,0	0,9
Reserve VVE (voorm. Stadsdelen) Het realiseren van nieuwe Voorschoollokalen.								
06.1 Sport	56027	n.v.t.	Financieringsreserve	14,7	0,0	-0,7	0,0	14,0
Financieringsreserve sportaccommodaties De reserve is de dekking voor de afschrijvingslasten van de kredieten voor het Sportaccommodatiefonds.								

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Opheffingsjaar	Soort reserve	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
06.1 Sport	56080	2021	Overige bestemmingsreserve	4,6	0,0	-0,7	0,0	3,9
Sportevenementen Middelen bestemmen voor toekomstige topsportevenementen, zoals het EK 2020.								
07.1 Inkomensregelingen	12084	2022	Egalisatiereserve	74,9	70,1	-24,7	-13,0	107,3
Reserve egalisatie inkomensdeel en conjunctuur Egaliseren van overschotten en tekorten voortvloeiend uit de uitvoering van de Participatiewet voor het inkomensdeel (bijstandsuitkeringen).								
07.2 Werk, participatie en inburgering	53064	2020	Overige bestemmingsreserve	7,1	1,7	0,0	0,0	8,8
Reserve Sociaal Werk De toegekende dekking voor sociaal werk (inclusief Pantar) aan te sluiten op de te verwachten meerjarige lasten van sociaal werk (inclusief Pantar).								
08.1 Basisvoorzieningen en diversiteit	57002	2021	Overige bestemmingsreserve	1,5	0,0	-1,1	0,0	0,4
Reserve Health Valley De investering in de onderzoeksinfrastructuur op het gebied van de gezondheidszorg.								
08.3 Individuele voorzieningen (incl. PIT)	55044	2022	Egalisatiereserve	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reserve egalisatie WMO Opvangen fluctuaties WMO openeinde regelingen.								
8.3 Individuele voorzieningen (incl. PIT)	55115	2021	Egalisatiereserve	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egalisatiereserve Jeugd Het doel van de reserve is het opvangen van fluctuaties in de door de gemeente verplichte levering van jeugdzorg met een open einde karakter.								
09.1 Riool en drinkwater	96001	2022	Egalisatiereserve	10,1	0,0	-6,4	0,0	3,7
Reserve egalisatie drinkwatertarieven Waternet Het verevenen van bij het jaarverslag blijkende overschotten of tekorten met betrekking tot de drinkwatervoorziening voor burgers en bedrijven. Het streven is de overschotten of tekorten in volgende jaren te verevenen via tarieven. Daarnaast dient de reserve voor het afdekken van het risico van afwijkingen in het resultaat.								
09.2 Afval en grondstoffen	83030	2022	Egalisatiereserve	3,5	0,0	-1,7	0,0	1,8
Egalisatiereserve afval Het reguleren van de over- en onderschrijding op de kwijtschelding en de solidariteitsbijdrage van de afvalstoffenheffing.								
09.2 Afval en grondstoffen	83103	2022	Egalisatiereserve	2,6	0,0	-1,7	0,0	0,9
Investeringsreserve afval Dekking van investeringen en innovaties in de afvalketen.								
09.2 Afval en grondstoffen	83105	n.v.t.	Financieringsreserve	11,6	0,0	0,0	0,0	11,6
Financieringsreserve OAT Sluisbuurt **Financieren afschrijvingslasten Ondergronds Afval Transport (OAT).**								
09.3 Duurzaamheid en milieubeheer	67018	n.v.t.	Financieringsreserve	39,5	0,4	-12,8	-7,0	20,1
Reserve duurzaamheidsfonds Alloceren van middelen en het verstrekken van leningen ter bevordering van hernieuwbare energie en energiebesparing.								

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Opheffingsjaar	Soort reserve	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
09.3 Duurzaamheid en milieubeheer	67024	2020	Overige bestemmingsreserve	4,6	0,0	-3,7	0,0	0,9
Reserve aardgasvrij Voorbereiden structuurversterking op het terrein van energieverduurzaming van woningen.								
09.3 Duurzaamheid en milieubeheer	67051	2020	Overige bestemmingsreserve	4,1	0,0	-4,0	0,0	0,1
Reserve Zero Emissie Bussen In 2016 -2017 is door het Rijk € 8 miljoen ter beschikking gesteld voor verbetering van de luchtkwaliteit in Amsterdam, met name de reductie van NO2-uitstoot. In dit kader sloot het gemeentebestuur op 15 april 2015 een duurzaamheidsconvenant met het GVB voor de aanschaf van uitstootvrije bussen. De reserve is nodig om de investeringen uit te bekostigen. Naar verwachting gaan de bussen in de periode 2018-2020 rijden.								
09.3 Duurzaamheid en milieubeheer	67060	2025	Overige bestemmingsreserve	43,2	37,5	-2,0	0,0	78,7
Reserve Klimaatfonds Het in het kader van, en passend bij, de gemeentelijke rolopvatting ondersteunen van investeringen in de stad die bijdragen aan een rechtvaardige transitie naar een klimaatneutraal en aardgasvrij Amsterdam.								
09.3 Duurzaamheid en milieubeheer	74040	2021	Egalisatiereserve	140,9	21,1	-10,3	0,0	151,6
Stedelijke Bodemsanering en Nazorg Het reserveren van middelen voor de meerjarige stedelijke bodemsaneringsprogramma's en nazorgactiviteiten die conform gemaakte afspraken met het Rijk grotendeels vanuit Rijksmiddelen worden gefinancierd.								
09.4 Ruimtelijke ordening	67052	2023	Overige bestemmingsreserve	0,0	4,9	-1,4	0,0	3,5
Reserve IJ-oeververbinding De reserve wordt gebruikt om de eerste IJ-oeververbinding voor te bereiden tot aan de fase voorkeursbesluit. De begrotingsdoelstelling waarme de IJoeververbinding een relatie heeft is "We zorgen voor integrale en kwalitatieve afwegingen bij inzet en prioritering ruimtelijke ontwikkeling".								
09.5 Begraafplaatsen en crematoria	90032	2022	Egalisatiereserve	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reserve DNNO (De Nieuwe Noorder/Ooster) Egaliseren van de marktconforme exploitatie van De Nieuwe Ooster en De Nieuwe Noorder.								
10.1 Grond	74002	n.v.t.	Egalisatiereserve	525,3	103,3	-87,4	-112,7	428,6
Reserve Vereveningsfonds Een deel van de reserve is benodigd als weerstandsvermogen en ter dekking van vastgestelde (voor)investeringen. Het resterende deel is de vereveningsruimte en is beschikbaar voor nieuwe investeringen in het kader van de gebiedsontwikkeling.								
10.1 Grond	74044	2022	Egalisatiereserve	11,4	0,0	-0,8	0,0	10,7
Reserve Wallengebied Deze reserve is bestemd voor planschadekosten in het kader van Project Wallengebied en de proceskosten van het project								
10.1 Grond	77002	n.v.t.	Egalisatiereserve	372,3	50,4	-11,2	-45,7	365,9
Reserve Zuidas bijdrage dok en grondexploitaties Dekking van de gebiedsontwikkeling op de Zuidas en de bijdrage van de gemeente Amsterdam aan de ontwikkeling van Zuidas Dok.								
10.2 Erfpacht	74001	n.v.t.	Financieringsreserve	5.283,6	0,0	-88,0	0,0	5.195,6
Reserve afkoopsommen erfpacht Deze reserve dient voor de financiering van de waarde van de in erfpacht uitgegeven gronden.								

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Opheffingsjaar	Soort reserve	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
10.2 Erfpacht	74050	n.v.t.	Financieringsreserve	157,3	223,8	-8,2	0,0	372,9
Reserve financiering erfpachtgrond Het doel is zoveel mogelijk in erfpacht uitgegeven grond te financieren met eigen vermogen.								
11.1 Wonen en bouwen	74041	2020	Overige bestemmingsreserve	15,1	0,0	-4,5	0,0	10,6
Reserve Actieplan bouwstimulering Alloceren van middelen voor het stimuleren van woningbouw in Amsterdam.								
11.1 Wonen en bouwen	76006	2021	Overige bestemmingsreserve	52,6	0,4	-2,3	0,0	50,7
Reserve Corporatiebudget Het Corporatiebudget wordt primair ingezet t.b.v. onrendabele vastgoedinvesteringen in de stedelijke vernieuwingsgebieden in Nieuw-West, in de Kolenkitbuurt in West, De Banne en Nieuwendam-Noord in Noord. Corporaties kunnen op projectbasis subsidies aanvragen.								
11.1 Wonen en bouwen	76019	2020	Overige bestemmingsreserve	0,2	0,0	-0,2	0,0	0,0
Reserve warme voeten Stimulering van isolatie van en energie besparende maatregelen aan woningen.								
11.1 Wonen en bouwen	76050	2020	Overige bestemmingsreserve	1,2	0,0	-0,4	0,0	0,8
Stedelijke reserve Wonen boven winkels en bedrijven Stimuleren van het creëren van woonruimte boven winkels en bedrijven.								
11.1 Wonen en bouwen	87036	2020	Overige bestemmingsreserve	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Woningonttrekking Dekking van de geraamde lasten voor casco funderingsonderzoeken, conform de door het AB van stadsdeel Centrum oorspronkelijk vastgestelde doelstelling voor de bestemmingsreserve Woningonttrekking.								
11.1 Wonen en bouwen	88050	2019	Overige bestemmingsreserve	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5
Stedelijke Vernieuwing Opvangen van de risico's binnen de stedelijke ontwikkeling. Reserveren van middelen voor het nakomen van met partners overeengekomen verplichtingen i.v.m. de stedelijke ontwikkeling. Reserveren van middelen om aanvullende voorzieningen te treffen. Opvangen van risico's van planschade. Interimbeheer bij herinrichting. De 10% bijdrage aan de kosten voor inrichting woonomgeving bij stedelijke vernieuwingsplannen.								
11.1 Wonen en bouwen	91078	2020	Overige bestemmingsreserve	0,4	0,0	-0,4	0,0	0,0
Stimuleringsfonds SEG In kunnen spelen op onvoorziene sociale, economische en fysieke ontwikkelingen in de stedelijke vernieuwing.								
11.3 Groen en dierenwelzijn	67042	2022	Egalisatiereserve	1,7	0,0	-1,7	0,0	0,0
Reserve Herplantfonds De middelen worden ingezet voor compensatie van gekapte bomen, conform het vastgestelde beleid ten aanzien van compensatie en herplanting van bomen.								
11.3 Groen en dierenwelzijn	67050	2022	Overige bestemmingsreserve	4,7	0,0	-0,2	0,0	4,5
Kwaliteitsimpuls Groen De reserve wordt gebruikt om te investeren in parken (groen). Doelstelling 11.3.1 Amsterdam is een stad voor mens, plant en dier met groene plekken in alle buurten en goed onderhouden parken en bos.								

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Opheffingsjaar	Soort reserve	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
11.3 Groen en dierenwelzijn	82048	2019	Overige bestemmingsreserve	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Baggeren Uitvoeren baggerwerkzaamheden ter bevordering van natuurvriendelijke oevers aan de Sloterplas.								
11.3 Groen en dierenwelzijn	87052	2020	Overige bestemmingsreserve	0,4	0,0	-0,4	0,0	0,0
Groenfonds Het kunnen uitvoeren van de voorstellen voor het uitbreiden, vernieuwen en verbeteren van het groen en het daarmee samenhangende beheer.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12001	n.v.t.	Algemene reserve	347,7	35,5	-288,0	0,0	95,2
Algemene Reserve Een buffer voor het kunnen opvangen van niet structurele financiële tegenvallers.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12003	n.v.t.	Algemene reserve	-90,1	90,1	0,0	0,0	0,0
Jaarrekeningresultaat Resultaatafwikkeling t-1 en resultaat t zijn onderdeel van de algemene reserve en op deze manier apart zichtbaar gemaakt.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12006	n.v.t.	Financieringsreserve	6,5	0,0	0,0	0,0	6,5
Reserve financiering NV Zeedijk Het met eigen middelen financieren van de uitbreiding van de gemeentelijke deelneming in de NV Zeedijk.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12075	n.v.t.	Egalisatiereserve	6,3	1,6	-6,3	0,0	1,6
Reserve overheveling gemeentefondsmiddelen decembercirculaire Het reserveren van middelen afkomstig uit het gemeentefonds, die bij de decembercirculaire worden toegekend, voor zover het niet gaat om de algemene uitkering.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12096	n.v.t.	Financieringsreserve	78,8	0,0	0,0	0,0	78,8
Reserve financiering deelneming GVB Het met eigen middelen financieren van de uitbreiding van de gemeentelijke deelneming in de NV GVB.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12100	2020	Overige bestemmingsreserve	25,9	0,0	-7,4	0,0	18,5
Reserve frictiekosten 1 Stad 1 Opgave In 2013 is voor de dekking van verwachte frictiekosten voor diverse organisatieonderdelen in het kader van de operatie 1 Stad 1 Opgave een reserve ingesteld. Het betreft diverse maatregelen (21) die gepaard kunnen gaan met frictiekosten.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12115	2020	Egalisatiereserve	32,6	78,3	-93,9	0,0	17,0
Meerjarige Intertemporele Compensatie Het verevenen van de begrotingsruimte over meerdere jaren waarbij de begroting meerjarig per jaar sluitend wordt gehouden, terwijl de begroting ook reëel en structureel in evenwicht is.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12158	n.v.t.	Financieringsreserve	11,3	0,0	0,0	0,0	11,3
Reserve financiering lening NEMO Deze reserve dekt de gemeentelijke lening aan NEMO								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12201	2022	Egalisatiereserve	8,8	0,0	0,0	-8,8	0,0
Reserve bijdrage Schuldaflossing Het verbeteren van de schuldpositie van de gemeente door het gebruiken van incidentele meevallers voor het afboeken op de boekwaarde van activa in de openbare ruimte								

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Opheffingsjaar	Soort reserve	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12560	n.v.t.	Financieringsreserve	50,6	0,0	0,0	-0,3	50,3
Amsterdams Investeringsfonds financieel Het fonds is opgezet om ontwikkelingen gericht op structuurversterking in de stad met een grote waarde voor Amsterdam te bevorderen. Het gaat daarbij om ontwikkelingen die zonder het fonds niet van de grond komen. Investeringen uit AIF dienen de stedelijke infrastructuur voor de toekomst te versterken en zich maatschappelijk en/of economisch terug te verdienen. Met het AIF financieel deel worden leningen gefinancierd die in het kader van de doelstelling zijn toegekend.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12561	n.v.t.	Egalisatiereserve	3,9	0,0	-2,1	0,0	1,9
Amsterdams Investeringsfonds maatschappelijk Het fonds is opgezet om ontwikkelingen gericht op structuurversterking in de stad met een grote waarde voor Amsterdam te bevorderen. Het gaat daarbij om ontwikkelingen die zonder het fonds niet van de grond komen. Investeringen uit AIF dienen de stedelijke infrastructuur voor de toekomst te versterken en zich maatschappelijk en/of economisch terug te verdienen. Uit het AIF maatschappelijk deel worden subsidies verstrekt die in het kader van de doelstelling zijn toegekend.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12562	2023	Egalisatiereserve	52,2	0,0	-30,1	0,0	22,1
Reserve Incidentele Coalitiemiddelen De reserve Incidentele coalitiemiddelen is bedoeld om de specifieke incidenteel aangewezen coalitiemiddelen in de coalitieperiode beschikbaar te houden.								
B.1 Overhead	21073	2020	Overige bestemmingsreserve	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0
Egalisatiereserve AFS Deze reserve is bedoeld om schommelingen in de interne AFS-tarieven tijdens de AFS-uitrol zoveel mogelijk tegen te gaan.								
B.1 Overhead	24001	2020	Overige bestemmingsreserve	0,3	0,0	-0,1	0,0	0,2
Reserve gemeentelijk wagenparkbeheer Het inbedden van de (nieuwe) beheersactiviteiten (inrichting, professionalisering en verduurzaming) voortvloeiende uit de inbesteding van het wagenparkbeheer.								
B.1 Overhead	43002	n.v.t.	Financieringsreserve	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7
Financieringsreserve Stadsbank van Lening Dekking van de afschrijvingslasten van de investering VIS – belenen.								
B.1 Overhead	71004	n.v.t.	Financieringsreserve	1,2	0,0	-0,3	0,0	0,9
Financiering huisvesting gemeentelijk apparaat Dekking van een deel van de afschrijvingslasten voor de huisvesting van de gemeentelijke organisatie.								
B.1 Overhead	71268	2021	Egalisatiereserve	3,7	0,0	-2,2	0,0	1,5
Reserve gemeentelijke huisvestingsprojecten Dekking van tijdelijke exploitatietekorten van de Businesscase III (verbouwing Stadhuis) en Businesscase IV (optimalisatie ambtenarenhuisvesting).								
B.2 Vastgoed	71005	n.v.t.	Financieringsreserve	43,0	3,2	-1,7	0,0	44,5
Financiering gemeentelijk vastgoed Dekking van een deel van de afschrijvingslasten van het vastgoed in eigendom van de gemeente.								
B.3 Bestuur	17204	2020	Egalisatiereserve	1,5	0,0	0,0	0,0	1,5
Raadsonderzoeken Dekking van de kosten als de gemeenteraad besluit tot een onderzoek.								
Eindtotaal				**7.952,2**	**1.049,1**	**-1.040,2**	**-201,6**	**7.759,4**

6.5 Verloopstaat voorzieningen

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Instellingsjaar	Categorie voorziening a, b, c, d of e[1]	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
01.2 Openbare orde en veiligheid	84004	2014	a	0,5	0,0	0,0	0,0	0,4
Dekking van extra kosten van boventalligheid en arbeidsongeschiktheid Dekking van de salarislasten en de WW en WIA-lasten die het gevolg zijn van boventalligheid en arbeidsongeschiktheid.								
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	68002	1995	c	11,0	4,0	-11,5	0,0	3,6
Groot onderhoud Parkeergebouwen Voorziening is gevormd voor het te plegen groot onderhoud.								
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	68072	2013	a	1,6	0,0	-0,3	0,0	1,3
Sociaal Plan Cition Uit deze voorziening wordt het verschil tussen het huidige loon bij EPS (Egis Parking Service) en het loon bij BV Cition betaald, conform de afspraken die bij de overgang van het personeel gemaakt zijn.								
02.1 Verkeer, vervoer en parkeren	82001	2013	c	1,1	0,4	-0,5	0,0	1,0
Vervanging en Onderhoud beheer Werf Ter dekking van de kosten van groot- en planmatig onderhoud aan de reinigingswerf Jacob Bontiusplantsoen, zowel voor wat betreft het gebouw als voor de gebouwgebonden voorzieningen inclusief het deel dat binnen de VVE valt.								
02.3 Openbaar vervoer	70058	2007	e	187,5	0,0	-12,1	0,0	175,4
Integraal vervoerssysteem veren Exploitatielasten die verband houden met de veerverbindingen over het Noordzee Kanaal.								
04.1 Kunst en cultuur	79001	2016	a	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Danscentrum Dansmakers Amsterdam Dansmakers ontvangt voor 2017-2020 € 155.000 per jaar en heeft aangegeven de huur vanaf 2017 niet meer te kunnen voldoen. De boekwaarde van het danspodium in het gebouw van Woningcorporatie Eigen Haard, zou hierdoor eigenlijk afgeboekt moeten worden. Eigen Haard en de gemeente zijn in overleg om het danspodium te behouden voor de gemeente Amsterdam. Daarom wordt het activum niet afgeboekt, maar een voorziening ingesteld, tot het duidelijk is of het podium wel of niet behouden blijft.								
04.1 Kunst en cultuur	90007	2004	e	0,5	0,1	-0,1	0,0	0,5
Verwervingsfonds CBK Bewaren (gespaarde) bedragen van derden t.b.v. verwerving kunst.								
06.1 Sport	56050	2017	c	9,1	2,5	-3,2	0,0	8,3
Voorziening Groot Onderhoud Sport Meerjarig grootonderhoud van sporthallen, sportparken en zwembaden.								
08.1 Basisvoorzieningen en diversiteit	57059	2011	b	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1
Frictiekosten Uitplaasing Ambulancedienst Frictiekosten (pensioenen, VPL*) Ambulancedienst te betalen in 2020/2021.								

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Instellingsjaar	Categorie voorziening a, b, c, d of e[1]	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
08.3 Individuele voorzieningen	57092	2015	a	0,5	0,0	-0,1	0,0	0,4
Voorziening Veilig thuis Personele frictiekosten Veilig Thuis.								
08.3 Individuele voorzieningen	55027	1968	e	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1
Burgerlijke instellingen maatsch. Zorg Fonds t.b.v. nooddruftige burgers.								
08.3 Individuele voorzieningen	55064	2012	a	3,0	0,0	0,0	0,0	3,0
Voorziening Verhuiskostenvergoeding WMO Dekking kosten verhuiskostenvergoeding WMO oude jaren.								
08.3 Individuele voorzieningen	55120	2019	e	3,6	2,1	-3,1	0,0	2,6
Voorziening transformatiefonds jeugd In het voorjaar van 2018 heeft het ministerie van VWS het landelijk Actieprogramma Zorg voor de Jeugd opgesteld. Daarbij werd geld, het Transformatiefonds, beschikbaar gesteld waarmee de belangrijkste knelpunten in de jeugdhulp structureel en in onderlinge samenhang aangepakt worden.								
09.1 Riool en drinkwater	96001	2005	c	6,7	0,0	-4,0	0,0	2,7
Rioolrecht Egalisatiefonds voor de tarieven rioolheffing.								
10.1 Grond	13076	2014	b	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Niet opgevraagde tegoeden Terugbetalen van de door de gemeente (aan teruggekeerde Joodse burgers) opgelegde boetes over de niet-tijdig betaalde canon tijdens de Tweede Wereldoorlog en het terugbetalen van niet opgevraagde tegoeden (van niet teruggekeerde Joodse burgers) bij de Gemeentegiro.								
10.1 Grond	74011	2004	a	8,1	0,0	0,0	0,0	8,1
Voorziening grondgerelateerde kosten buiten grexen Deze voorziening is ingesteld om bijdragen aan derden te kunnen dekken. Deze externe bijdragen zijn gerelateerd aan de gebiedsontwikkeling in Amsterdam en worden gedekt uit het Vereveningsfonds. Het gaat bijvoorbeeld om toegezegde bijdragen aan woningcorporaties vanuit het gronddeel van het voormalige Stimuleringsfonds en bijdragen aan infrastructurele projecten die niet door de gemeente worden uitgevoerd.								
11.3 Groen en dierenwelzijn	67050	2018	c	2,5	0,0	0,0	0,0	2,5
Voorziening onderhoud Vinkeveense plassen Financieren van noodzakelijk onderhoud Vinkeveense Plassen t/m 2025, zoals afgesproken bij de uittreding van Amsterdam uit het recreatieschap.								
8.1 Basisvoorzieningen en diversiteit	57060	2015	b	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
Materiële Controle DBC 2014-16 Opvangen van terugbetalingen van DBC-inkomsten over 2014-2016 na afronding van de materiele controles door de zorgverzekeraar.								
8.1 Basisvoorzieningen en diversiteit	55026	1966	e	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
Verzorgingshuizen ouden van dagen Fonds bestemd voor dekking van uitgaven door de gemeente aan voorzieningen voor bejaarden.								
A.1 Financiering en deelnemingen	12042	1890	e	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8
Sophia Augusta/Lopez Suasso Legaat van de weduwe Sophia Adriana Lopez Suasso-de Bruijn ten behoeve van het behoud van de aan Amsterdam gelegateerde 'inboedel en woonhuis.								

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Instellingsjaar	Categorie voorziening a, b, c, d of e[1]	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
A.1 Financiering en deelnemingen	12043	1889	e	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Willet Holthuysen Het inzetten van de renteopbrengst ten behoeve van het onderhoud van het woonhuis en inboedel in het museum Willet Holthuysen.								
A.1 Financiering en deelnemingen	12118	2014	b	2,8	0,0	0,0	0,0	2,8
Voorziening Sluisjes Halfweg Voorziening ter dekking van de afkoop van verplichtingen om bij te dragen aan de kosten voor een veilige afvoer van het boezemwater in het kanaal Halfweg.								
A.1 Financiering en deelnemingen	13004	1496	e	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Vicarygoederen Een inwoner van Amsterdam heeft tot zijn overlijden recht op (2/3) van de opbrengst van het vicarie.								
A.1 Financiering en deelnemingen	13015	1820	e	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6
Gildenfondsen Het kapitaal is eeuwigdurend uitgeleend aan het ministerie van Financien d.m.v. grootboekleningen.								
B.1 Overhead	12041	2002	b	17,7	0,0	-1,7	0,0	16,0
Juridische risico's Het afdekken van risico's van belang bij juridische aangelegenheden.								
B.1 Overhead	13016	1820	e	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8
Liefdadigheidsdoelen Doel is financiële hulpverlening aan inwoners van Amsterdam die in urgente financiële noodsituaties verkeren, waarbij een voorliggende voorziening niet (meer) beschikbaar is.								
B.1 Overhead	71006	2015	c	34,0	12,0	-15,9	0,0	30,1
Groot onderhoud huisvesting gemeentelijk apparaat Doel voorziening: Egalisatie van de jaarlijks fluctuerende kosten van groot onderhoud van huisvesting gemeentelijk apparaat.								
B.1 Overhead	23002	2015	b	3,4	0,0	-1,1	0,0	2,2
Dekking financiële risico's (voormalig) personeel De voorziening is bedoeld om verplichtingen aan (voormalig) personeel in het kader van vervroegde uittreding, boventalligheid, (B)WW, wachtgeld, uitbetaling aanvullende (nabestaanden) pensioenen en aanspraken op de nieuwe FWS-regeling (50-100 regeling) te bekostigen.								
B.1 Overhead	23010	2018	b	1,2	0,7	-0,3	0,0	1,6
Premie reparatie uitkering WW De reparatie-WW dient als aanvulling op de verkorte maximale WW-duur.								
B.1 Overhead	23005	1956	b	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0
Pensioenfonds Concertgebouworkest Uitbetaling van aanvullend pensioen aan gepensioneerden van het Concertgebouworkest met dienstjaren van voor 28 december 1956 – de datum waarop de personeelsleden het ambtenaarschap in de zin van de Algemene Burgerlijke Pensioenwet hebben verworven –, of hun nabestaanden.								
B.2 Vastgoed	71007	2015	c	36,1	14,5	-17,1	0,0	33,5
Voorziening groot onderhoud gemeentelijk vastgoed Egalisatie van de jaarlijks fluctuerende kosten van groot onderhoud van het gemeentelijk vastgoed.								

Programmaonderdeel, naam en doel reserve	ID-nr	Instellingsjaar	Categorie voorziening a, b, c, d of e[1]	Rekening 2019	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2020
B.3 Bestuur	23003	2001	b	18,8	0,8	-0,6	0,0	19,0
Waardeoverdracht pensioenen (gewezen) wethouders Bekostiging van pensioenuitkeringen en waardeoverdracht van opgebouwde pensioenrechten van wethouders naar een ander pensioenfonds, conform de Wet APPA (Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers).								
B.3 Bestuur	23026	2014	b	53,6	2,2	-1,1	0,0	54,7
Pensioenfonds SD Wethouders Bekostiging van pensioenuitkeringen en waardeoverdracht van opgebouwde pensioenrechten naar een ander pensioenfonds van voormalig leden dagelijks besturen stadsdelen die voor maart 2014 in functie waren en daarmee onder de Wet APPA vielen. (APPA = Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers.)								
Eindtotaal				**409,0**	**39,2**	**-72,6**	**0,0**	**375,6**

[1] **Categorieën voorzieningen**
a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
b. bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven;
e. van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen.

6.6 Brugstaat

(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Mutaties Voorjaars-brief 2020	Mutaties Najaarsnota 2020
Programma 1 Veiligheid			
Programmaonderdeel 1.1 Brandweer en crisisbeheersing			
Baten	4.203	-1.045	282
Lasten	77.266	-2.000	740
Programmaonderdeel 1.2 Openbare orde en veiligheid			
Baten	16.320	35	-2.222
Lasten	128.329	7.896	-4.523
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Programmaonderdeel 2.1 Verkeer, vervoer en parkeren			
Baten	343.241	-75.690	22.160
Lasten	405.416	23.402	-132.156
Programmaonderdeel 2.2 Water			
Baten	3.907	-571	0
Lasten	35.611	11.780	-6.427
Programmaonderdeel 2.3 Openbaar vervoer			
Baten	132.765	6.071	6.335
Lasten	207.113	9.245	-7.604
Programma 3 Economie			
Programmaonderdeel 3.1 Economie en innovatie			
Baten	19.738	11.078	-6.682
Lasten	62.116	15.672	-8.681
Programma 4 Kunst, cultuur en erfgoed			
Programmaonderdeel 4.1 Kunst en cultuur			
Baten	27.623	3.487	0
Lasten	187.527	9.424	17.467
Programmaonderdeel 4.2 Erfgoed			
Baten	481	4	0
Lasten	3.838	-201	-129
Programma 5 Onderwijs			
Programmaonderdeel 5.1 Onderwijs			
Baten	67.911	-2.205	1.230
Lasten	268.010	-4.580	-2.703
Programma 6 Sport			
Programmaonderdeel 6.1 Sport			
Baten	15.762	12.786	-3.240
Lasten	77.486	15.487	-1.520
Programma 7 Werk, inkomen en participatie			
Programmaonderdeel 7.1 Inkomensregelingen			
Baten	603.000	-9.000	416.642
Lasten	676.894	59	366.982
Programmaonderdeel 7.2 Werk, participatie en inburgering			

(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Mutaties Voorjaars-brief 2020	Mutaties Najaarsnota 2020
Baten	8.778	1.595	-2.893
Lasten	201.495	4.248	1.367
Programmaonderdeel 7.3 Armoede en schuldhulp			
Baten	832	-82	0
Lasten	117.847	-313	646
Programma 8 Volksgezondheid, jeugd en zorg			
Programmaonderdeel 8.1 Basisvoorzieningen			
Baten	46.471	-1.371	24.912
Lasten	234.951	-6.269	25.965
Programmaonderdeel 8.2 Wijkteams			
Baten	1.098	-26	0
Lasten	64.581	-275	-3.198
Programmaonderdeel 8.3 Individuele voorzieningen			
Baten	19.988	2.822	329
Lasten	703.399	5.203	74.120
Programmaonderdeel 8.4 Diversiteit			
Baten	0	0	0
Lasten	0	7.100	-15
Programma 9 Duurzaamheid en ruimtelijke ordening			
Programmaonderdeel 9.1 Riool en drinkwater			
Baten	201.484	-183	-4.992
Lasten	199.816	-172	-3.992
Programmaonderdeel 9.2 Afval en grondstoffen			
Baten	154.388	734	1.450
Lasten	125.559	951	4.872

(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Mutaties Voorjaars-brief 2020	Mutaties Najaarsnota 2020
Programmaonderdeel 9.3 Duurzaamheid en milieubeheer			
Baten	1.064	240	-3
Lasten	69.273	13.577	-13.092
Programmaonderdeel 9.4 Ruimtelijke ordening			
Baten	0	500	0
Lasten	31.840	295	-9.634
Programmaonderdeel 9.5 Begraafplaatsen en crematoria			
Baten	8.208	22	-375
Lasten	7.619	229	-50
Programma 10 Grond			
Programmaonderdeel 10.1 Grond			
Baten	604.710	95.809	-164.130
Lasten	538.573	104.476	-152.519
Programmaonderdeel 10.2 Erfpacht			
Baten	206.000	79.300	2.500
Lasten	54.072	-2.963	-8.634
Programma 11 Wonen en groen			
Programmaonderdeel 11.1 Wonen en bouwen			
Baten	60.240	3.858	1.479
Lasten	170.367	-7.059	-7.529
Programmaonderdeel 11.2 Onderhoud openbare ruimte en reiniging			
Baten	21.720	-529	5.464
Lasten	133.901	6.561	9.528
Programmaonderdeel 11.3 Groen en dierenwelzijn			
Baten	4.380	-1.237	2.648

(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Mutaties Voorjaars-brief 2020	Mutaties Najaarsnota 2020
Lasten	75.649	11.366	-3.747
Programma 12 Moderne open overheid			
Programmaonderdeel 12.1 Digitale stad, interactie en informatie			
Baten	40.587	387	-2.404
Lasten	87.715	3.181	899
Programmaonderdeel 12.2 Democratisering			
Baten	0	0	0
Lasten	6.430	1.407	1.200
Programma A Algemene dekkingsmiddelen			
Programmaonderdeel A.1 Financiering en deelnemingen			
Baten	103.789	-57.336	23.566
Lasten	21.113	-9.059	26.059
Programmaonderdeel A.2 Lokale heffingen			
Baten	406.897	-93.612	-58.816
Lasten	26.671	-1.002	5.561
Programmaonderdeel A.3 Gemeentefonds			
Baten	2.227.614	20.828	171.947
Lasten	0	0	0
Programmaonderdeel A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien			
Baten	13.978	157	116
Lasten	26.982	-6.071	-773
Programmaonderdeel A.5 Reserves			
Onttrekkingen	901.564	221.619	118.587
Toevoegingen	711.088	206.172	131.802

(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Mutaties Voorjaars-brief 2020	Mutaties Najaarsnota 2020
Programma B Bestuur en organisatie			
Programmaonderdeel B.1 Overhead			
Baten	15.477	-431	-5.532
Lasten	535.704	3.011	18.650
Programmaonderdeel B.2 Vastgoed			
Baten	39.721	-6.953	-9.389
Lasten	21.135	-2.333	6.358
Programmaonderdeel B.3 Bestuur			
Baten	973	-294	0
Lasten	29.523	3.643	2.360
Totaal	**0**	**-211.323**	**211.323**